EkoAvrasya

EKONOMİK VE STRATEJİK ARAŞTIRMALAR DERGİSİ 3 AYDA BİR YAYINLANIR ÜCRETSİZDİR YIL:7 SAYI:27

2014/3

Kırım: Zorla Statü Değişikliği

TÜRK KONSEYİ: TÜRK BİRLİĞİNİN HAZIRLIĞI MI?
Ahmet Gencehan Babiş 14

KIBRIS'TA ÇÖZÜM KAZANÇLI MI?
Kerim Has 32

IRAK'TA YENİ PLANLAR YENİ HESAPLAR...
Mehmet Koçak 44

İRAN'IN SU SIKINTISI
Tuğba Evrim Maden 52

ISSN 1307-8224

“Avrasya’ya
açılan kapınız”

EkoAvrasya

7 yaşında...

www.ekoavrasya.net

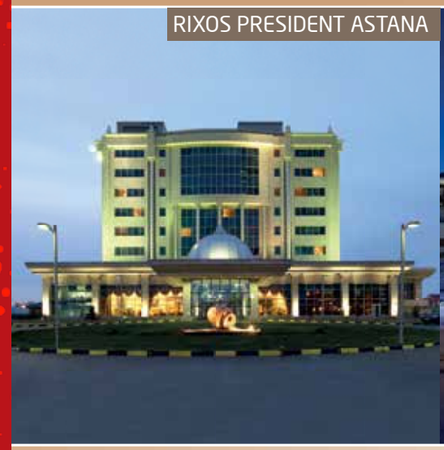

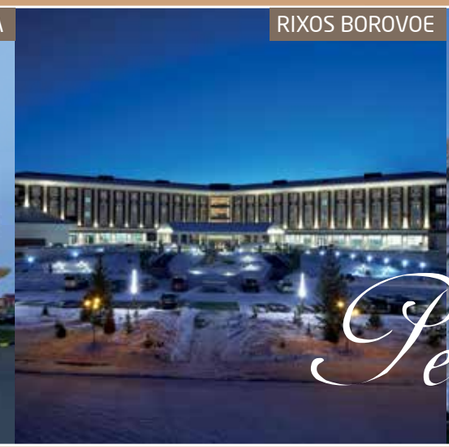

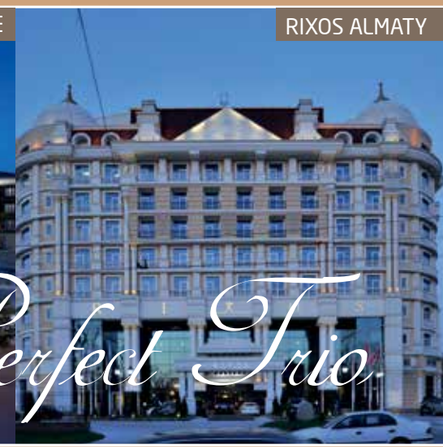

Perfect Trio

3 DIFFERENT OPTIONS FROM RIXOS HOTELS...

Have you met the privileges of
Rixos Hotels in Kazakhstan?

#rhythmofrixos

Click on the QR code to explore the privileges of Rixos Hotels in Kazakhstan.

www.rixos.com

RIXOS
HOTELS

İÇİNDEKİLER

04 KIRIM: ZORLA STATÜ DEĞİŞİKLİĞİ

14 TÜRK KONSEYİ: TÜRK BİRLİĞİNİN HAZIRLIĞI MI?

18 ATAMBAYEV'İN TÜRKİYE ZİYARETİ

22 UKRAYNA'NIN SAVUNMA SANAYİSİ VE TÜRKİYE İLE İŞBİRLİĞİ İMKANLARI

24 DOĞU AKDENİZ'DE ZENGİN GAZ VE PETROL REZERVLERİ

28 ORTA ASYA NÜKLEER SİLAHLARDAN ARINDIRILMIŞ BÖLGE ANLAŞMASI PROTOKOLÜ'NÜN ARDINDAN

32 PUTİN'İN ÇİN ZİYARETİ: STRATEJİK ORTAKLIKTA YENİ HALKALAR

36 KAZAKİSTAN NEDEN BM GÜVENLİK KONSEYİ GEÇİCİ ÜYESİ OLMALIDIR?

40 AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİNE DAİR...

44 IRAK'TA YENİ PLANLAR YENİ HESAPLAR...

46 SYRIZA'NIN TARİHİ SEÇİM ZAFERİ VE ANLAMI

48 RUSLAR KIRIM'DA NELERİ ELE GEÇİRDİ?

52 İRAN'IN SU SIKINTISI

56 KAFKASYANIN YÜKSELEN DEĞERİ AZERBAYCAN: EĞİTİM, İNSAN VE ENTELEKTÜEL SERMAYE

58 "TÜRK OLMAK"TAN YABANCI DÜŞMANLIĞINA

62 AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİ: AŞIRI SAĞIN YÜKSELİŞİNİ NASIL OKUMALI?

66 TÜRK CUMHURİYETLERİ ORTAK BİLGİ ALANINA DOĞRU

68 KIBRIS SORUNU'NUN YENİ ÇÖZÜM ARGÜMANLARI ÇERÇEVESİNDE KÜLTÜREL MİRAS KAVRAMI'NIN VAKIFLAR İDARESİ AÇISINDAN ÖNEMİ

72 TOPLUMLARARASI YAKINLAŞMADA BİLİM, KÜLTÜR VE SPOR

74 ALMATI NOTLARIM...

78 TÜRKSOY

80 EKOHABER

BAŞKANDAN

Kurulduğumuz 2007 yılından itibaren Türkiye'nin Avrasya ülkelerine yönelik politikaları çerçevesinde şekillendirilmiş bir gelecek inşasında aktif bir STK olarak gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında yapmakta olduğumuz faaliyetlerle bu amaca katkıda bulunmak en büyük hedefimiz oldu. Ve sizlerden aldığımız geri dönüşlerden doğru yolda olduğumuza olan inancımız gün geçtikçe arttı. Geçtiğimiz günlerde TÜRKSOY, İpekyolu Dergisi ve İpekyolu Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından 11'incisi düzenlenen "Yılın Altın Adamları" Ödülleri kapsamında EkoAvrasya olarak "Yılın Sivil Toplum Kuruluşu" ödülüne layık görüldük. Bu ödülü almak bizleri müthiş gururlandırdı. Bizlere bu ödülü layık görenlere buradan birkez daha teşekkür ediyoruz.

EkoAvrasya olarak yine yoğun bir çalışma dönemi geçirdik. Ülkemiz ile KKTC arasındaki sosyal ve kültürel bağları geliştirmek, ekonomik alanda katkı sağlamak ve KKTC'deki yüksek potansiyelin üretime dönüştürülmesine vesile olmak için her yıl gelenkesel olarak düzenlediğimiz çalıştayların dördüncüsünü Ankara'da gerçekleştirdik. KKTC ve Türkiye'den çok sayıda akademisyen, bürokrat ve basın mensubunun katıldığı "Kıbrıs'ta Çözüm Sonrası Beklentilerin Karşılanması" konulu Çalıştayda, Kıbrıs'ta devam etmekte olan toplumlararası müzakerelerde tartışılan konular ve tarafların bu konular ile ilgili değerlendirmelerini masaya yatırdık. Bu çalıştay ile ilgili hazırlıklarımız devam ederken de geçtiğimiz yıl düzenlediğimiz çalıştayımızın sonunda çıkan fikir ve görüşlerden oluşan ''2013 Kuzey Kıbrıs Geleceğin Planlanması'' adlı kitabımız baskıdan çıktı...

Yine KKTC'ye yönelik çalışmalarımız kapsamında Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ) ve Kıbrıs Türk Sanayi Odası ile önemli bir organizasyona imza attık. "II. Uluslararası Kariyer Fırsatları ve Kıbrıs Türk Ürünleri Fuarı" kapsamında Türk dünyasından çok sayıda işadamı, milletvekili ve bürokratı KKTC'de bir araya getirdik.

Bu sayımızda da yine Türk Dünyasının gündemini değerlendirdik. Şüphesiz geçtiğimiz günlerin en önemli olayı 4. Liderler Zirvesi idi. Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin 4. Liderler Zirvesi 4-5 Haziran 2014 tarihleri arasında Muğla'nın Bodrum ilçesinde "Turizm" temasıyla gerçekleştirildi. Toplantıya Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Kırgızistan Devlet Başkanı Almazbek Atambayev, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev ve Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhammedov katıldı. Bu zirve ile özellikle turizm alanında önemli çalışamalar başlatılacak olup EkoAvrasya olarak bizler de üzerimize düşeni yapacağız.

Hani derler ya "mutluluklar paylaştıkça artar" diye... Bizler, başarıların da paylaştıkça arttığına inanıyoruz. Ve sizlerle nice güzel başarılara imza atmayı temenni ediyoruz.

Hikmet Eren

EkoAvrasya

Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi
Yıl:7 Sayı:27 2014 / 3

Sahibi
Avrasya Ekonomik Sosyal İlişkiler Derneği Adına
Hikmet EREN

Yazı İşleri Müdürü
Gökhan BAHÇECİK

Genel Yayın Yönetmeni
Haluk ERDOĞAN

Yayın Kurulu Başkanı
Dr. İsmail SAFİ

Editör
Yeşim ÖZCAN

Akademik Kurul Başkanı
Prof. Dr. Hayati AKTAŞ

Dış İlişkiler Koordinatörü
Niyazi G. ATAY

Yayın Koordinatörü
İbrahim ALBAYRAK

Hukuk Danışmanı
Av. Dr. Sami NARTER

Ekonomi Danışmanı
Doç. Dr. Elşad SEMEDZADE

Halkla İlişkiler
Bilal BULUT

Kurumsal İlişkiler
Murat DAVUTOĞLU

Kapak ve Sayfa Tasarımı
Özgür Hakan ASLAN

Web Tasarımı
Cengiz YUMAK

Dağıtım
Telekurye Dağıtım A.Ş.

iPad/iPhone ve Android Uygulaması
MySYS Yazılım ve Bilişim Sistemleri
+90 (312) 286 73 73 www.mysys.com.tr - bilgi@mysys.com.tr

Baskı
TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Ostim Örnek Sanayi Sitesi 1. Cadde 358. Sokak No: 11
06370 Yenimahalle / ANKARA
Tel: +90 312 354 91 31 - Faks: +90 312 354 91 32

Yönetim Merkezi
Güçlükaya Mah. Estergon Türk Kültür Merkezi No: 12
Keçiören, Ankara, Turkey
Tlf: +90 312 358 94 49 Gsm: +90 0532 602 15 07
www.ekoavrasya.net / iletisim@ekoavrasya.net

EkoAvrasya Dergisi, Avrasya Ekonomik Sosyal İlişkiler Derneği tarafından T.C. yasalarına uygun olarak yayımlanmaktadır. EkoAvrasya Dergisi Basın Meslek İlkeleri'ne uymayı taahhüt eder. Yazıların ve ilanların sorumluluğu yazı ve ilan sahiplerine aittir. Gönderilen yazı, resim veya karikatür yayınlansın ya da yayınlanmasın iade edilmez. Dergide olabilecek hataların bildirilmesi rica olunur. Cevap hakkı doğurabilecek yayın için cevap hakkı saklıdır.

Dergimiz Avrasya İletişimciler Birliği üyesidir.
Yerel Süreli Yayın - 3 ayda bir yayınlanır.
ISSN 1307-8224
Baskı Tarihi: 15 Temmuz 2014
Ücretsizdir. Para ile satılmaz.

Kırım: Zorla Statü Değişikliği

Yrd. Doç. Dr. **Ali ASKER**
KARABÜK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

UKRAYNA KRİZİNİN PATLAK VERMESİYLE ORTAYA ÇIKAN EN HASSAS KONULARDAN BİRİ KIRIM MESELESİ OLMUŞTUR. RUSYA, İLHAK ETTİĞİ KIRIM'LA İLGİLİ BU GELİŞMELERE YASAL GEREKÇELER BAĞLAMAYA ÇALIŞMAKTADIR. KIRIM'IN İLHAKININ SELF DETERMİNASYON HAKKI BAĞLAMINDA HUKUKİ KİSVEYE SOKULMASI BUNUN EN BARİZ ÖRNEĞİDİR. OYSA RUSYA'NIN KIRIM HANLIĞI'NI LAĞVEDEREK SÖMÜRGE REJİMİNİ UYGULADIĞI DÖNEMDEN BUGÜNE KADARKİ SÜRECİ İNCELEDİĞİMİZDE BUGÜNÜN HUKUKİ GEREKÇELERİNİN GERÇEK MAHİYETİ DE ORTAYA ÇIKMAKTADIR. KIRIM'DA YAŞANANLARI YRD. DOÇ. DR. ALİ ASKER EKOAVRASYA OKURLARI İÇİN DEĞERLENDİRDİ.

Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Rusya, "yakın çevre politikası" ve "çok kutuplu dünya düzeni" doktrinini benimsemiş ve dış politikasını bu yönde geliştirmiştir. Bu doktrinin en etkin kullanımı V. Putin iktidarı döneminde görülmüştür. Sovyetler Birliği sonrası Rusya'nın dış politikada siyasi anlamda en fazla direndiği sorun Suriye krizi olmuştur. Askeri müdahale anlamında ise iki önemli olay yaşanmıştır. Bunlardan birisi 2008 tarihli Gürcistan'a müdahale, ikincisi ise 2014 tarihli Kırım'ın ilhakıdır. Kırım ilhakı sürecinde Rusya elindeki tüm olanakları -askeri, diplomatik, siyasi, hukuki, istihbarat ve kısmen askeri- kullanmış, süreci hukuki bir zemine oturtarak kendisini haklı gösterme çabası içine girmiştir. Bunu yaparken Kırım Türklerinin özerklik haklarıyla ilgili de önemli vaatlerde bulunmuştur. Gelişmeleri hukuk açısından incelediğimizde gerek uluslararası hukuk normları gerekse Ukrayna'nın egemenlik hakları bağlamında sürecin zorla ilhaktan ibaret olduğunu görmekteyiz. Kırım'ın ilhakının yasal gerekçelere bağlama çabaları, siyasi hile mahiyetindedir. Kararın gerçek yüzünü anlamak için yüzyıllar boyu devam eden Rus sömürge politikasını ele almak gerekmektedir.

YÜZYILLAR BOYU DEVAM EDEN SÖMÜRGE VE BASKI POLİTİKALARI KIRIM TÜRK KİMLİĞİNİ ASİMİLE ETMEYE YÖNELMİŞTİR.

Kırım Tarihine Genel Bir Bakış

Kırım Türklerinin faciası 1783'de Kırım Hanlığı'nın ortadan kaldırılarak topraklarının Rusya'ya ilhak edilmesiyle başlamıştır. Yüzyıllar boyu devam eden sömürge ve baskı politikaları Kırım Türk kimliğini asimile etmeye yönelmiştir. Kırım istilasının en başından itibaren sömürgeciler, halkın maddi ve manevi kültürünü yok etmeye girişmişlerdir. Kırım'daki Rus hakimiyetinin daha ilk yıllarında yüzlerce mektep ve medrese kaldırılmış, 800'ü aşkın cami yerle bir edilmiş veya kışlaya çevrilmiştir. 1833'de ise Müslümanlara ait kitaplar toplanarak yakılmıştır. Sömürge politikası asimilasyon yöntemleriyle veya manevi değerlerin tahribatıyla sınırlı değildir.[1] Bunun dışında halkın doğrudan tasfiye edilmesi ve fiziksel olarak yok edilmesine yönelik politikalar uygulanmıştır. 19. yüzyılda Rusya'da içtimai vaziyetin değişmesi Kırım Türk aydınlarını da yakından etkilemiş, halkın aydınlatılması yönünde mücadeleye teşvik etmiştir. 20. yüzyılın başında yaşanan gelişmeler ve özellikle Şubat 1917 Rus Burjuva Devrimi, Kırım Türk aydınlarına yeni fırsatlar sunmuştur. Zaten bu dönemde "Kırım Türklerinin milli hareketi aydın ve inkılapçı-demokratik kadrolardan oluşan yeteri kadar güçlü bir yapıya kavuşmuş bulunuyordu. Bu kadrolar kendi vatanlarında hâkimiyeti almaya ve idare etmeye muktedirlerdi." 23 [10] Aralık 1917 günü Kırım Tatar Millî Kurultayı Kırım Demokratik Cumhuriyeti'ni ilân etse de Kızıl Ordu tarafından yıkılmıştır. Kırım'da Sovyet hâkimiyetinin nihai olarak teşkilini müteakip, Ekim 1921'de idarî açıdan Rusya Federasyonu'na bağlı Kırım Muhtar Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti teşkil edilmiştir.[2] 25 Haziran 1946'da ise statüsü değiştirilerek Kırım Vilayetine (Oblast) dönüştürülmüştür. 1948'de Sivastopol şehrine bağlı bir kent statüsü verildi. 19 Şubat 1954'de "Rus Ukrayna Kardeşliğinin 300. Yılı Anısına" Kırım idari olarak Rusya'dan Ukrayna'ya devredilmiştir. Bu kararın gerçek nedenleri üzerinde spekülasyon ve tartışmalar devam etse de Kırım'ın Ukrayna'ya devredilmesinin temel nedeni ağır sosyo-ekonomik koşullardı. Ukrayna'ya devredilen Kırım, coğrafi nedenler dolayısıyla da daha kolay yönetilecekti. Ayrıca o dönemde Sovyetler Birliği'nin bir gün dağılacağı düşünülmüyordu. Sovyet vatandaşlığının esas olması ve cumhuriyetler arasındaki son derece şeffaf sınırlar dolayısıyla böylesi bir karar tehdit olarak idrak edilmemiştir.

1990'ların çalkantılı döneminde Kırım yeni statü arayışları içine girmiştir. Ukrayna'nın doğu-batı ayrımı da hem bağımsızlık öncesi dönemde hem de sonrası dönemde "gerçekliğini ve güncelliğini" korumuştur. Bu ayrımın temelinde birçok değişken bulunmaktadır. Tarihsel, kültürel, mezhepsel, ekonomik ve en önemlisi etnik farklılıkların belirgin bir şekilde günümüze kadar devam etmesi Ukrayna ulusal kimliğinin kaygan bir zemine oturmasına sebebiyet vermiştir. Kırım'ın Ruslaşmış demografik yapısı bu sorunları daha da derinleştirmiştir. Zira Sovyet sonrası dönemde Rusya, Kırım'ı kendi arka bahçesi olarak görmüştür. Kırım'da yapılan referandum sonucunda (12 Şubat 1991'de) Kırım yeniden özerk cumhuriyet durumuna getirilmiş ve 4 ay sonra bu durum Ukrayna Anayasası'nda yer almıştı. 26 Şubat 1992'de "Kırım Özerk Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti" ismi "Kırım Cumhuriyeti" olarak değiştirilmiş; 21 Eylül 1994'de "Kırım Özerk Cumhuriyeti" haline gelmişti. 1990'ların hassas süreci boyunca Kiev yönetimi Kırım'ın ayrılıkçı girişimlerini endişe ile bertaraf ederken diğer taraftan üniter yapı niteliğini de güçlendirmeye çalışmıştır. Bu anlaşmazlıklar doğrultusunda Kırım Parlamentosu Mayıs 1992'de onayladığı anayasa ile Kırım'ın bağımsız bir devlet olduğunu ilan etmiş ancak Eylül 1992'de anayasada değişiklik yaparak Kırım'ın Ukrayna içinde bir devlet olduğunu kabul etmiştir.[3] Ocak 1994'de Yuriy Meşkov'un parlamentodaki Rus temsilcilerin büyük desteğiyle devlet başkanı seçilmesi durumu oldukça gerginleştirmiştir. Meşkov bu seçimi Kırım'ın Rusya ile yeniden birleşmesi olarak adlandırmıştır. Bu gelişme Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne karşı açık bir tehditti. Kiev yönetimin kararlı tutumu neticesinde Mart 1995'de Kırım devlet başkanlığı makamı lağvedilmiş ve anayasası da yürürlükten kaldırılmıştır. Nisan 1996'da Kırım Özerk Cumhuriyeti yeni anayasasını kabul etmiş, 2 yıl sonra bu anayasa Ukrayna

1990'LARIN HASSAS SÜRECİ BOYUNCA KİEV YÖNETİMİ KIRIM'IN AYRILIKÇI GİRİŞİMLERİNİ ENDİŞE İLE BERTARAF EDERKEN DİĞER TARAFTAN ÜNİTER YAPI NİTELİĞİNİ DE GÜÇLENDİRMEYE ÇALIŞMIŞTIR.

1 Mustafa Abdülcemil Kırımoğlu, Kirim Tatar Millî Kurtuluş Hareketinin Kısa Tarihi, http://www.surgun.org/tur/bilgi.asp?yazi=ktmh

2 Kırımoğlu, a.g.m.

3 İsmail Aydingün , Ne Doğu Ne Batı, Hem Doğu Hem Batı, Avrasya'nın "Geçiş" Ülkesi Ukrayna, İçinde: Bağımsızlıklarının Yirminci Yılında Azerbaycan, Gürcistan ve Ukrayna, Türk Dilli Halklar – Türkiye ile İlişkileri (Ed.: İsmail Aydingün-Çiğdem Balım), Atatürk Kültür Merkezi, Ankara 2012, s.226

parlamentosunca bazı değişiklikler yapılarak onaylanmıştır. Yeni düzenlemeye göre Kırım, Ukrayna'ya bağlı sınırlı bir özerklik hakkına sahipken Karadeniz filosunun bulunduğu Sivastopol kenti ve çevresinin yönetiminde özel bir düzenleme ile Kiev merkezi otoritesine bağlanmıştır.[4] Bu dönemden sonra da gerek Rusya'da gerekse Kırım'daki Rus yanlısı kesimlerde "Kırım'ın Rusya'ya iadesi" konusu gündeme gelmiş, tartışmalar yaşanmıştır.

Kırım'ın İlhakı: Yasal Olmayan Bir Eylem

Kırım'ın ilhakı hızlı bir şekilde gerçekleşmiştir. Gelişmeleri dikkatle izlediğimiz zaman sürecin Moskova merkezli olarak yürütüldüğünü görebiliriz. Muhalefetin baskıları ve olayların şiddet boyutu tırmanırken 22 Şubat 2014'de Yanukoviç Rusya'ya kaçmıştır. Kırım parlamentosu 27 Şubat gecesi ayrılıkçı güçler tarafından işgal edilerek, binaya Rus bayrağını dikmişlerdir. Balbek Havalimanı dâhil birçok önemli kamu binası bu güçlerce işgal edilmiştir. Bölgedeki Ruslara Rusya pasaportları dağıtılmıştır. Viktor Yanukoviç, 28 Şubat Cuma günü Rusya'nın Rostov kentinde bir basın toplantısı düzenleyerek kendisinin hala devlet başkanı olduğunu açıklamıştır. Moskova'dan Ukrayna'daki yeni yönetime ilişkin "faşist", "çete", "darbeci" olarak adlandırılan söylemler yüksek sesle dile getirilmiştir. Rusya'nın eski Sovyet Cumhuriyetlerindeki sıcak çatışmalarda geleneksel söylemlerinden biri olarak "Rus nüfusun korunması" politikası, Kırım konusunda oldukça açık ve abartılı şekilde kullanılmaya başlamıştır. Kırım Parlamentosu oturuma katılan 64 milletvekilinin 61'inin lehte oyuyla, Ukrayna'da yapılacak cumhurbaşkanlığı seçimleriyle eşzamanlı olarak 25 Mayıs 2014'de referandum yapılması kararı almıştır.[5] Fakat bu sürenin çok geç olduğu kanaatinden yola çıkarak Kırım Parlamentosu ve Sivastopol Şehir Konseyi 6 Mart 2014'de bir referandum kararı alarak fiilen bağımsızlık (ayrılma) sürecini başlatmıştır. 16 Mart 2014'deki referandum sonuçlarına göre Kırım nüfusunun yüzde 96'sı Rusya'ya katılma yönünde oy kullanmıştır. 17 Mart günü de Kırım Parlamentosu resmen Ukrayna'dan bağımsızlığını ilan eden bir karar alarak Rusya'ya katılma talebinde bulunmuştur. 18 Mart 2014'de ise Rusya Devlet Başkanı Putin, Kırım'ın Rusya'nın bir parçası olduğunu ilan eden bir açıklama yayımlamıştır. 16 Mart referandumu konusunda birkaç hususun öncelikle dikkate alınması gerekmektedir. Öncelikle Rusya'nın bu konudaki tezlerini[6] ele almak gerekir.

RUSYA'NIN ESKİ SOVYET CUMHURİYETLERİNDEKİ SICAK ÇATIŞMALARDA GELENEKSEL SÖYLEMLERİNDEN BİRİ OLARAK ''RUS NÜFUSUN KORUNMASI'' POLİTİKASI, KIRIM KONUSUNDA OLDUKÇA AÇIK VE ABARTILI ŞEKİLDE KULLANILMAYA BAŞLAMIŞTIR.

Moskova'ya göre Kiev Hükümeti meşru değildir. Zira Cumhurbaşkanının azliyle ilgili Anayasa'nın 111. maddesinin öngördüğü prosedür ihlal edilmiştir.

4 Aydıngün, s.227

5 Референдум об изменении статуса Крыма состоится 25 мая, http://www.interfax.ru/world/361626, 27 февраля 2014 года

6 Oğuz Kaan Pehlivan, Rusya'nın Tezleri-Batı'nın Antitezleri: Kırım ve Uluslararası Hukuk, http://www.usak.org.tr/analiz_det.php?id=17&cat=365366673#.U35ZpreKCM8

Ukrayna'da iktidara el koyan güçler aşırı sağ politikalar uygulayarak ülkede yaşayan Rusların haklarını ciddi şekilde ihlal ederken Rus azınlığın güvenliği ciddi tehdit altındadır. Rusya Anayasası'na göre Rusya, yurttaşlarının güvenliğini gerekirse sınırları dışında da korumayı garanti etmektedir. Halbuki Kırım'da, Kosova'da olduğu gibi otonom statünün merkezi devlet tarafından kaldırıldığını, Kırım'da yaşayan Rus asıllı Ukrayna vatandaşlarının etnik aidiyetleri sebebiyle veya bir başka temelde ayrımcı muameleye tabi tutulduklarını ya da ağır insan hakları ihlallerine maruz kaldıklarını, yönetime katılmalarına engel olunduğunu gösterir bir uygulama veya davranıştan bahsetmek mümkün değildir.[7]

Devrik lider Yanukoviç ile Kırım Özerk Bölgesi Başbakanı, Rusya'yı bölgede güvenliği ve istikrarı sağlamak üzere davet etmiştir.

Rusya'nın bu argümanları müdahale için kendine göre gerekçelerdir ve hem uluslararası hukuka hem de Ukrayna'nın yürürlükteki mevzuatına şu bakımlardan aykırıdır:

BM Şartı'nın 2. maddesine göre "Devletler, bir başka devletin toprak bütünlüğüne ya da siyasal bağımsızlığa karşı herhangi bir biçimde kuvvet kullanma tehdidine ya da kuvvet kullanılmasına başvurmaktan kaçınırlar." Dolayısıyla bu jus cogens amir hükmü Rusya tarafından ihlal edilmiştir. Ayrıca Rusya, 1994'de imzalanan ve Ukrayna'nın toprak bütünlüğünü ve siyasi bağımsızlığını koruma garantisi veren Budapeşte Mutabakatını ihlal etmiştir. Mutabakat uyarınca "ABD, Rusya ve Birleşik Krallık, meşru müdafaa durumu dışında Ukrayna'nın toprak bütünlüğüne ve siyasi bağımsızlığına karşı kuvvet kullanma tehdidine ya da kuvvet kullanılmasına başvurmaktan kaçınacaklarına, kendi silahlarını asla Ukrayna'ya karşı kullanmayacaklarına dair taahhütte bulunmaktadır.[8]

Kırım'ın asli unsuru olan Kırım Türkleri referandumu boykot etmiştir. 1944 sürgünüyle yurttaşlık hakları elinden alınmış Kırım Türkleri Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecinde geri dönme şansı elde etmişlerse de bunu tam anlamıyla gerçekleştirememiştir. Referandumda Kırım Türklerinin yurttaş iradesi görmezden gelinmiştir. Bu husus söz konusu referandumun meşru olmadığını, ayrıca hukuka aykırı olduğunu göstermektedir.

Referandum öncesi Kırım'da fiili bir Rus ilhakı yaşanmıştır. Parlamento dâhil, kamu binalarına el konulmuş, tüm yönetim ve karar alma organlarında Ukrayna'nın egemenlik hakları ihlal edilmiş, Kırım yönetimi tamamen Rusya yanlısı ayrılıkçı güçlerin kontrolüne geçmiştir. Tanınma nişanları bulunmayan, yeteri kadar silahlı mühimmata, hatta zırhlı araçlara sahip ve "Halk Gönüllü Birlikleri" olarak adlandırılan yasa dışı silahlı güçler bölge üzerinde "asayişi sağlamak" adına silahlı denetim kurmuşlardır. Kısacası fiili işgal altında gerçekleşen bir referandum, meşru ve hukuki dayanaktan yoksundur.

OLAYA SELF DETERMİNASYON HAKKININ KULLANILMASI AÇISINDAN DA BAKMAK GEREKİYORSA KIRIM'IN REFERANDUM KARARINI MEŞRU KILAN HUKUKİ BİR GEREKÇEDEN BAHSETMEK MÜMKÜN DEĞİLDİR.

Ukrayna'nın yürürlükteki mevzuatına göre Kırım Parlamentosu, yerel meclis olması nedeniyle herhangi bir referandum kararı, dahası yetki genişliğini öngören bir referandum kararı alma yetkisine sahip değildir. Ukrayna Anayasası'nın 92. maddesinin 20. bendine göre seçim ve referandumların organizasyonu sadece Ukrayna kanunlarıyla yapılabilir. Kırım Parlamentosu'nun aldığı karar "Tüm-Ukrayna ve Yerel Referandumlar Kanunu" ve "Tüm-Ukrayna Referandumuna Dair Kanun" ile de çelişmektedir.

Olaya self determinasyon hakkının kullanılması açısından da bakmak gerekiyorsa Kırım'ın referandum kararını meşru kılan hukuki bir gerekçeden bahsetmek mümkün değildir. Rus ve Kırımlı yetkilile-

7 Ahmet Hamdi Topal, Uluslararası hukuk açısından Kırım'ın ilhakı ve self determinasyon hakkı, http://haber.stargazete.com/acikgorus/uluslararasi-hukuk-acisindan-kirimin-ilhaki-ve-self-determinasyon-hakki/haber-859182

8 Pehlivan, a.g.m

rin, Uluslararası Adalet Divanı'nın Kosova hakkında verdiği karara dayanarak mevcut durumu hukuken meşrulaştırmaya çalıştıkları görülmektedir. Oysa Kosova kararı hem olayın kendisi, hem de kararın içeriği bakımından büyük bir farklılık arz etmektedir. Kosova'nın 17 Şubat 2008'de bağımsızlığını ilanı BM Genel Kurulu Kosova'nın bağımsızlık ilanının uluslararası hukuka uygun olup olmadığı hususunda Uluslararası Adalet Divanı'ndan 22 Temmuz 2010'da verdiği kararda Kosova'nın hangi hukuk kuralları uyarınca ayrılma hakkına sahip olduğuna ilişkin bir hukuki izaha yer verilmemiş, sadece bağımsızlık ilanının hukuki meşruiyeti ele alınmıştır. Divan kararına göre, uluslararası hukukta bağımsızlık ilânını yasaklayan herhangi bir kural yer almamaktadır. Fakat bu karara dayanarak, Divan'ın Kosova'nın self determinasyon hakkının varlığını onayladığı sonucuna ulaşılamaz.[9] Ayrıca self determinasyon hakkı, yani bir topluluğun kendi geleceğini ve hukuki statüsünü (bağımsız olmak ya da başka bir ülkeye katılmak dahil) belirleme hakkı sadece sömürge altındaki halklara tanınmış bir haktır. Bu, uluslararası hukukçularca kabul görmüş ve İkinci Dünya Savaşı'ndan beri yaşanan gelişmelerle tartışmasız bir şekilde yerleşmiştir. Ukrayna'ya bağlı, kendi içinde belirli bir özerkliği bulunan otonom bir cumhuriyet olan ve sömürge bir topluluk olmayan Kırım halkının self determinasyon hakkının bulunduğunu söylemek hukuken mümkün değildir. Kırım için hukuken mevut olmayan bu hakkın bir referandum vasıtası ile kullanılması da hukuka uygun değildir.[10]

Kırım Parlamentosu'nun "demokratik seçime dayalı halk iradesi doğrultusunda" Rusya'ya birleşme sürecinin hem hukuki, hem siyasi açıdan meşru ve yasal bir süreç olmadığı, Kırım'ın karar öncesinde fiilen işgal edildiği bilinen bir gerçektir. Rusya'nın fiilen işgali altında bulunan bir bölgede düzenlenen seçimlerin meşruiyetinin olmadığını da vurgulamak gerekir. Bu yüzden Kırım'ın Rusya'ya birleşmesi söz konusu değildir; süreç dolaylı yoldan işgal eylemidir. Zaten bu yüzden Ukrayna Parlamentosu ve Ukrayna Anayasa Mahkemesi, Kırım Parlamentosu'nun aldığı kararın ve referandumun Anayasaya aykırı ve geçersiz olduğuna dair kararlar almışlardır. 27 Mart 2014'de BM Genel Kurulu da, 100 olumlu, 58 çekimser ve 11 karşı oyla Kırım'da yapılan referandumun geçersiz olduğuna ilişkin bir karar almıştır.

STALİN'İN TASFİYE POLİTİKALARININ KURBANI OLMUŞ KIRIM TÜRKLERİNİN HAKLARININ İADESİ KONUSUNDA YAŞANAN OLUMSUZLUKLAR, GÜNÜMÜZDE DE HENÜZ ÇÖZÜME ULAŞTIRILAMAYAN BİR SORUNDUR.

Türkiye-Rusya-Ukrayna Üçgeninde Kırım Türkleri

Bunun hem etik hem de hukuki açıdan yanlış olduğu söylenmelidir. Kırım, bir Türk yurdu (devleti) olarak Rusya tarafından işgal edilmiş, demografik ve kültürel değerleri alt üst edilerek asimilasyona uğratılmıştır. Kırım Devleti'nin yıkılışından sonra Kırım Türklerinin karşılaştıkları ikinci büyük facia ise 1944 yılında yaşadıkları sürgün olayıdır. Stalin'in tasfiye politikalarının kurbanı olmuş Kırım Türklerinin haklarının iadesi konusunda yaşanan olumsuzluklar, günümüzde de henüz çözüme ulaştırılamayan bir sorundur. Bugün yarımadada yüzde 14'lük bir nüfusu oluşturan Kırım Türkleri[11] Ukrayna'daki gelişmeler üzerine doğru bir tutum sergilemiş, bireysel ve toplu provokasyonlardan uzak kalmayı tercih edip Ukrayna'nın toprak bütünlüğünden yana olduklarını açıklamışlardır. Bu düşünceyi savunan Kırım Türkleri kenti yurtlarında yine hedef haline gelmişlerdir.

Kırım Türklerinin tarihi vatanlarından sürülmesi sonrası yarımadanın demografik dengesinde iki önemli unsurun var olduğunu görmekteyiz. 1.Rus çoğunluk 2. Ukraynalı azınlık. Kırım Türklerinin yurtlarına geri dönmeye başlaması, dengenin yeniden şekillenmesinde Kırım Türklerinin yerli halk olması açısından çok önemli bir faktördür. Bu faktör Kırım'ın demografik dengesinin niteliksel yönünü oluşturmaktadır. Olayı sayısal açıdan değerlendirdiğimizde ise Kırım Türklerinin vatana dönüş sürecinin bölgedeki demografik dengeyi önemli ölçüde etkilemediğini söyleyebiliriz. Burada Ukrayna yönetiminin Kırım Türklerinin geri dönüşü konusunda stratejik bir vizyona sahip olmadığını da belirtmemiz gerekir. Ukrayna elitlerine göre Kırım'ın özerklik statüsü herhangi bir etnik ve kültürel statü değildir. Ukraynalı uzmanlar ve siyasilerle Kırım Türklerinin sorunlarından bahsederken, heyecanla "Kırım'ın özerkliği etnik kimlik üzerine inşa edilmemiş" diyorlardı. Yarımadadaki nüfusu ciddi şekilde etkileyebilecek bir geri dönüş politikasının takip edilebilmesi durumunda Kırım bu kadar kolaylıkla ilhak edilemezdi.

Ukrayna krizi, Türkiye'nin iç politikasında cemaat-hükümet kavgasının yaşandığı, bu vesileyle 30 Mart 2014 Mahalli İdareler Genel Seçimleri öncesi ülkedeki siyasi tansiyonun yüksek olduğu dönemde ortaya çıkmıştır. Türkiye Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamalarda ve diplomatik görüşmelerde Kırım Türklerinin çıkarlarının korunması için gereken herşeyin yapılacağı ifade edilmiştir. Fakat ana teması Ukrayna-Rusya çatışması olan Kırım'ın ayrılma süreci karşısında doğal olarak herhangi fiili strateji geliştirememiştir. Muhtemelen o sırada Türkiye hariciyesi Ukrayna'nın yeni yönetiminin gelişmeler karşısındaki "çaresizliği", Batı'nın pek etkin olmayan ambargoları karşısında Kırım'ın elden çıkması durumunda Kırım Türkleri konusunda Rusya'dan "güvence" alınmasıyla yetinmek zorunda kalmıştır.

Türk kamuoyuna gelince, öncelikle şunu söylememiz gerekir. Bir defa Kırım Türkleri meselesi soy bağı ve tarihi bağları itibariyle Türkiye açısından fevkalade büyük öneme haiz bir meseledir. Bu anlamda Türk kamuoyu kendine özgü bir Kırım hassasiyetine sahiptir. İkincisi tarihsel süreç içinde yaşanan göç ve sürgünler sonucunda Osmanlı topraklarına bir hayli Kırım Türkü iltica etmiştir. Bu göçler ve sürgünler özellikle Rus-Türk harplerinin hemen sonrasında, bazen arifesinde gerçekleşmiştir. 1783'de Kırım'ın ilhakından hemen sonra, 1790'larda, 1812'de, 1829'da, hiçbiriyle karşılaştırılamayacak ölçüde büyük olarak 1860-1861'de, 1874'de, 1878'de, 1890'larda, 1903'de, 1918-1922 arasında ve 1933'de ve

9 Topal, a.g.m.

10 Yücel Acer, Kırım'ın İlhakı ve Uluslararası Hukuk, http://www.ankarastrateji.org/yazar/prof-dr-yucel-acer/kirim-in-ilhaki-ve-uluslararasi-hukuk/, 14 Nisan Pazartesi, 2014

11 Resmi verilere göre, 2001 yılında yapılan nüfus sayımına göre Ukraynalılar Kırım'da nüfusun yüzde 24'ünü, Ruslar yüzde 58'sini, Tatarlar ise yüzde 12'sini oluşturuyor.

KIRIM (AYNI ZAMANDA KUZEY KAFKASYA), ÇARLIK ZAMANINDA DA, SOVYETLER ZAMANINDA DA DOĞRUDAN DOĞRUYA TÜRKİYE'YE YÖNELEN ASKERİ TEHDİDİN MIZRAK UCU GİBİYDİ.

hatta 2. Dünya Harbi'nden sonraki mültecileri de katarsak 1944'de Kırım'dan Türkiye'ye büyük çaplı göçler olmuştur. Bunun sonucudur ki bugün Türkiye'de bir Kırım kökenli nüfus ve sivil toplum faaliyetleri söz konusudur.[12] Fakat Kırım Türkleri konusunda etkin ve hareketli bir kamuoyu oluşturulamamıştır. Hatta çoğu zaman yapılan yüzeysel yorumlarda ve basında Kırım'ın statüsü tartışılmış, muhtemel ayrılma karşısında güya Türkiye'nin elinde hukuki bir koz bulunduğu iddia edilmiştir. Osmanlı Devleti ile Rus Çarlığı arasında imzalanan Küçük Kaynarca Anlaşması'nda Kırım'ın bağımsız olamayacağı ve bir başka ülkeye devredilemeyeceğinin düzenlendiği gibi yanlış değerlendirmelerde bulunulmuştur.[13] Oysa böyle bir hüküm bulunmadığı gibi Küçük Kaynarca Anlaşması sonrası Osmanlı-Rusya arasında imzalanan anlaşmalarla, daha sonra Türkiye ve Sovyet Rusya arasında imzalanmış anlaşmalarla mevcut toprak ve sınır karşılıklı tanımlanmış ve ilgili anlaşmalarla yeniden teyit edilmiştir.

Kırım Türklerini tarafına çekmek isteyen Rusya ilhak sürecinde Rusça ve Ukraynaca ile birlikte Kırım Türkçesinin resmi dil ilan edilmesi, Tatarların bölgesel hükümette ve devlet kadrolarında ileri düzeyde temsil edilmesi gibi bir dizi hak vaadinde bulunmuştur. Ancak Rusya'nın verdiği sözlerin ne kadarını tutacağı ve ayrıca verilen hakların sonradan geri alınıp alınmayacağı ilk günden tartışma konusu olmuştur.[14] Nitekim Kırım Türkleri davasının önderi, Mustafa Cemiloğlu'nun Kırım'a girişi engellenirken Rusya'ya girişine de beş senelik yasak getirilmiştir. Bu adım Kırım ulusal mücadelesini ve onun liderini itibarsızlaştırma, M.Cemiloğlu'nu Kırım Türklerine vaat edilen "güzel istikbalin" engellenmesinin müsebbibi olarak gösterme çabası anlamına gelmektedir. Ayrıca Rusya'nın ilhak politikasına rıza göstermek Kırım Türklerinin ulusal kimlik mücadelesinin kesintiye uğraması veya en azından yıpratılması anlamına gelmektedir.

Rusya'nın Kırım sorununu dünya gündeminden düşürmek için Ukrayna'nın doğusuna yönelik hamlesi buradaki istikrarsızlığı körüklemiştir. Güçlerin aktifleşmesine dolaylı yoldan destek sağlayan Rusya, Kırım krizinden ziyade Doğu Ukrayna konusunun dünya gündemine taşınmasını sağlayabilmiştir. "Ukrayna'nın bu bölgelerinde yaşayan halkın sorunlarının dikkate alınması, Kiev yönetiminin bu bölgeleri muhatap alarak görüşmelere başlaması gerektiğini" vurgulayan Rusya, Ukrayna'nın federalleşme sürecinin gerçekleşmesini istemektedir. Bu sağlanmasa bile en azından Ukrayna içine yayılmış uzun süreli istikrarsızgın dünya kamuoyunu meşgul edeceği ve bu arada Rusya'nın yeni pazarlık arayışları içine girebileceği düşünülmektedir

Maalesef tartışma ve analizlerde gözden kaçırdığımız, önemini pek fazla idrak etmediğimiz ise Türkiye'nin ve bölgenin güvenliği meselesidir. Kırım (aynı zamanda Kuzey Kafkasya), Çarlık zamanında da, Sovyetler zamanında da doğrudan doğruya Türkiye'ye yönelen askeri tehdidin mızrak ucu gibiydi. Kırım en ağır silahlarla; nükleer silahlarla, donanmayla, kara silahlarıyla, konvansiyonel silahlarla cephanelik gibi yapılmıştı.[15] Karadeniz havzasında Rusya'nın askeri filosuna yapılan takviyeler sonrası bundan sonraki süreçte Kırım'ın kara kuvvetleriyle de donatılacağını söyleyebiliriz. Bu gelişmelerin uzun süre kontrolsüz şekilde devam edeceği öngörülmektedir.

Sonuç

2013 sonunda meydana gelen Ukrayna krizi sırasında muhalefetin uzun soluklu zorlu mücadelesi sonucunda Yanukoviç iktidarı yıkılmış ve muhalif güçler ülke yönetimine talip olmuşlardır. Fakat ilk günden Rusya'nın baskı ve tehditleriyle karşı karşıya kalan bu süreç Ukrayna açısından yıkıcı sonuçlar doğurmuştur. Kırım Rusya tarafından işgal edilmiş, doğu bölgelerinde merkezi hükümete karşı ayaklanmalar yaşanmış, federalleşme talepleri ileri sürülmüştür. Kırım'ın Rusya'ya ilhak edilmesi birkaç açıdan olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Bunların arasında Kırım Türklerinin (Tatarların) istikbali, Ukrayna'nın toprak kaybı ve Karadeniz bölgesinde Rusya'nın kontrolsüz silahlanma çabalarının yoğunlaşması özellikle kayda değerdir. ABD başta olmak üzere Batı'nın verdiği tepkiler ve sınırlamalar şimdilik bu süreçte çok fazla etki sağlamamaktadır. Rusya ise attığı bu adımları kendi yaklaşımları doğrultusunda yasal gerekçeye bağlayarak hem meşru, hem de hukuki bir süreç izlediğini telkin etmektedir. Fakat uluslararası camia bunu kabul etmediği gibi Rusya'nın ileri sürdüğü gerekçeler de hukuki temelden yoksundur.

12 Kırım Tatarları Anayurda Dönüyor (Prof.Dr. Hakan Kırımlı ile Söyleşi), http://www.vatankirim.net/yazi.asp?YaziNo=65

13 Ukrayna bölünürse Kırım'ın geleceğinde Türkiye de olacak, http://www.dunyabulteni.net/haber/287723/ukrayna-bolunurse-kirimin-geleceginde-turkiye-de-olacak

14 Selçuk Çolakoğlu, Türkiye'nin Ukrayna-Rusya Krizindeki Tavrı, http://www.usak.org.tr/kose_yazilari_det.php?id=2288&cat=344, 20.04.2014

15 Kırım Tatarları Anayurda Dönüyor (Kırımlı ile Söyleşi), a.g.m

Türk Konseyi: **Türk Birliğinin Hazırlığı mı?**

Ahmet Gencehan Babiş
TÜRKSAM GENEL SEKRETERİ

2009 Nahçıvan Deklerasyonu'yla kurulma kararı alınan ve 2010 yılında İstanbul'daki 10. Türk Dili Konuşan Ülkeler Zirvesi'yle tam anlamıyla hayata geçirilen Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin 4. Liderler Zirvesi 4-5 Haziran 2014 tarihleri arasında Muğla'nın Bodrum ilçesinde "turizm" temasıyla gerçekleştirilmiştir. Toplantıya Türkiye Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev, Kırgızistan Devlet Başkanı Almazbek Atambayev, Kazakistan Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev ve Türkmenistan Devlet Başkanı Gurbanguli Berdimuhammedov katılmıştır.

Türk Konseyi toplantıları her yıl ayrı bir temayla yapılmaktadır. Önceki toplantılara bakıldığında, bunların birçok alanda gerçekleştirildiği görülmektedir. 2011'de Almatı'daki zirve "Ekonomik ve Ticari İşbirliği" temasıyla, Bişkek'te 2012 yılında toplanan zirve "Eğitim, Bilim ve Kültürel İşbirliği" temasıyla Azerbaycan'ın Gebele kentinde geçen yıl gerçekleştirilen zirve ise "Ulaştırma" konusuyla toplanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu yıl "Turizm" temasıyla düzenlenen toplantı sonrasında konseyin dönem başkanlığının Azerbaycan'a devredilmesi kararı alınmıştır. Büyükelçi Halil Akıncı'nın yerine TÜRKPA Genel Sekreterliği görevini yürüten Ramil Hasanov, Türk Konseyi Genel Sekreterliğine atanmıştır.

Türkiye'nin en önemli turistik merkezlerinden biri olan Bodrum'da "Turizm" temasıyla toplanan Türk Konseyi'nde Özbekistan, Türkiye ile uzun süreden bu yana yaşadığı gerilimli ilişkilerden dolayı katılmamıştır. Bunun yanında, Türkiye ile ekonomik alanda son derece önemli ilişkileri bulunan Türkmenistan'ın 1995'te Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen "tarafsızlık" statüsüne ve söz konusu teşkilata üye olmamasına rağmen toplantıda temsil edilmesi memnuniyet verici bir gelişme olmuştur. Bu zirveden kısa süre önce, Azerbaycan'ın başkenti Bakü'de Türkiye, Azerbaycan ve Türkmenistan'ın dışişleri bakanları tarafından gerçekleştirilen zirve yine hem Azerbaycan ve Türkmenistan arasında Hazar Denizi'nin statüsünden kaynaklı anlaşmazlıkların çözümü hem de bölgesel işbirliğinin daha kapsamlı olarak devam etmesi açısından önemli gözükmektedir.

BU YIL "TURİZM" TEMASIYLA DÜZENLENEN TOPLANTI SONRASINDA KONSEYİN DÖNEM BAŞKANLIĞININ AZERBAYCAN'A DEVREDİLMESİ KARARI ALINMIŞTIR.

Hazır Bir Kimlik: "Türklük"

Çeşitli alanlarda Türk dünyasının yakınlaşması konusunda faaliyet ve çaba gösteren Türk Konseyi özünde, "Türklük" paydasında kültürel ve tarihi değerlerden yükselmektedir. Dolayısıyla, Türk Konseyi'nin kendi kimliğini oluşturmak bakımında Avrupa Birliği (AB) gibi ulus-üstü yapılanmalardan daha avantajlı olduğu görülmektedir. AB içerisinde ve dışarısında en fazla tartışılan ve yakın tarihte büyük savaşlar yaşayan ülkeler arasında yaratılmaya çalışılan bir "Avrupalılık" kimliğinden ziyade "Türklük" kimliğinin yaratılmasına ihtiyaç yoktur. Bir diğer deyişle, AB örneğinde bir uluslararası yapı üzerinde yeni bir kimlik ve buna bağlı bir değerler sistemi inşa etmeye çalışılırken Türk Konseyi'ni meydana getiren bizzat tarihi öğeler, kültürel yakınlık ve Türklüğe yapılan referanslar üzerinden bir mekanizma oluşturulmuş, Türk Konseyi, tam da bu değerler üzerinden yapılanmıştır. Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu yaptığı konuşmasında Türkçe konuşan kişileri tek millet olarak tanımlamıştır. Ne var ki, bu gibi söylemlerin lafta kalmaması da aynı heyecanın devam edebilmesi açısından bir o kadar önemlidir. Türkiye dışındaki diğer Türk Cumhuriyetlerinin kendi aralarında belirginleşen rekabet ve zaman zaman ortaya çıkan sosyal çatışmalar Türk halklarını hak ettiği birliktelikten uzaklaştırmaktadır. Önümüzdeki süreçte sınır aşan enerji ve su kaynakları konusunda meydana gelmesi muhtemel problemleri de düşündüğümüzde Türkiye'nin Türk Konseyi kapsamında daha proaktif davranması gerekmektedir.1

Öte yandan, AB ile karşılaştırıldığında özellikle siyasi alanda ortak hareket etme ve kurumsallaşma konusunda geri kaldığı görülmektedir. Türk Konseyi'nin üstesinden gelmeye çalıştığı en önemli problem Türk dünyası ülkeleri arasındaki ilişkilerin kurumsallaşmasının sağlanamamasıdır. Bu anlamda atılan adımların yeterli olmamakla beraber umut verici olduğu söylenebilir.2 Türk cumhuriyetlerinin birçoğunun bağımsızlığı henüz 22 yıl öncesinde kazandığı düşünüldüğünde henüz işbirliği sahalarının yeni yeni şekillenmesi de şaşırılacak bir durum değildir.

Türkiye'nin SSCB'nin dağılmasından sonra bölgeye yöneldiği ve birçok sebepten ötürü uyguladığı politikanın başarılı olmaması bilinen bir hususdur. Dolayısıyla, son dönemde, Türk Konseyi (Keneşi) bağlamındaki olumlu gelişmeler, 90'lar sonrasındaki ilişkilerin toparlanması olarak değerlendirileceği gibi, asırlık ilişkilerin somut alana aktarılması olarak da görülebilir. Türk dış politikasının gündeminde dünya jeopolitiğinde önemi gün geçtikçe artmakta olan ve kültürel, dini, tarihi bağları bulunan, henüz istenilen yeri almamıştır. Öte yandan siyasi olarak da ilişkilerin üst düzey yetkililer arasında gelişmeye devam ettiği söylenebilir. Son dönemde benzer zirvelerin gerçekleştirilmesi bu durumu daha da iyi bir şekilde açıklamaktadır. 26 Mayıs 2014 tarihinde Türkiye, Azerbaycan ve Türkmenistan Dışişleri Bakanları Üçlü Toplantısı'nın ilki Bakü'de yapılmış ve bu zirveden sonra toplantıların sürekli hale getirileceği de belirtilmiştir. Söz konusu gelişmeler, siyasi açıdan da Türk cumhuriyetleri arasındaki işbirliğinin artması bakımından önemlidir.

ZİRVEDE KURULMASI KARARLAŞTIRILAN "MODERN İPEK YOLU" PROJESİNİN ÜYE ÜLKELERİN TURİZM DESTİNASYONLARINI BİRBİRLERİNE EKLEMLEYECEK OLMASI, TÜRKİYE'NİN UZUN VADEDE BU ÜLKELERLE DIŞ POLİTİK TERCİHLERİNDE DE ÖNEMLİ BİR YAKINLAŞMAYI BERABERİNDE GETİREBİLİR.

Hazır Bir Potansiyel: 2014'ün Teması Turizm

Birçok alanda Türk Konseyi'nin kurulduğu yıldan bu yana Türkiye ile Türk cumhuriyetleri arasındaki ilişkilerin gelişmeye başladığı, etkileşimin arttığı görülmektedir. Türk dünyasında turizm noktasında alınan kararlar, mutlaka ki, Türkiye gibi bu konuda dünya çapında popüler ve bölgesinde tecrübeli ülkelerden diğer ülkelere bir bilgi akışı sağlanması bakımından ilerleyen zamanlarda olumlu tarafları diğer Türk cumhuriyetlerinde görülecektir. Türk dünyası ve Türkiye arasında artan turizm potansiyeline olumlu bir ivme kazandırılması da yine bu zirvenin getirileri arasında sayılabilecektir. Zirvede kurulması kararlaştırılan "Modern İpek Yolu" projesinin üye ülkelerin turizm destinasyonlarını birbirlerine eklemleyecek olması, Türkiye'nin uzun vadede bu ülkelerle dış politik tercihlerinde de önemli bir yakınlaşmayı beraberinde getirebilir.3 Türkiye ile Azerbaycan arasında Türkiye ile Azerbaycan arasında tamamlanacak olan Bakü-Tiflis-Kars De-

1 Türkler Bunu Başarabilir mi?, http://www.yenicaggazetesi.com.tr/turkler-bunu-basarabilir-mi-31033yy.htm, Erişim Tarihi: 21 Haziran 2014.

2 Türk Konseyi'nin Arkasından İşbirliği Ama Nasıl?, http://aljazeera.com.tr/gorus/turk-zirvesinin-ardindan-isbirligi-ama-nasil, Erişim Tarihi: 20 Haziran 2014.

3 Türk Konseyi: Algılar, Gerçekler, Engeller, http://www.usak.org.tr/kose_yazilari_det.php?id=2326&cat=326#.U6n1ZPl_srU, Erişim Tarihi: 25 Haziran 2014.

ÖZELLİKLE, ENERJİ KAYNAKLARININ ZENGİN OLDUĞU ORTA ASYA COĞRAFYASINDA ÜLKELER ARASINDA İŞBİRLİĞİNİN GELİŞMESİ UZUN VADEDE TÜRKİYE'NİN RUSYA VE İRAN ODAKLI ENERJİ POLİTİKASININ ÇEŞİTLENDİRİLMESİ NOKTASINDA DA ÖNEMLİ GETİRİLER SAĞLAYACAKTIR.

miryolu Projesi, daha da geniş bir biçimde Kazakistan'ın da içerisinde yer aldığı Aktau-Bakü-Samsun Limanları arasındaki ulaşımın kolaylaştırılması ve geliştirilmesi açısından yapılan projelerin, bu düşünceye olumlu katkıları olacaktır. Bunun yanında, Türk dünyasının birçok yerinde bulunan doğal güzellikler ve turistik değerlerin tanıtılması sonrası turizm alanında oluşan iyi atmosfer giderek genişleyecektir.

Hazırlanması Zorunlu Bir Alan: Ortak Diaspora

Zirvede alınan önemli kararlardan bir tanesi de "Türk diaspora merkezlerinin" kurulmasına ilişkin karar olmuştur. Bu yolla, Washington, Berlin ve Paris'te oluşturulması planlanan merkezler vasıtasıyla dünyada yaşayan Türkler, bir araya getirileceklerdir. Söz konusu durum, hem dünya çapında Ermenistan tarafından sık sık gündeme getirilen asılsız iddialar başta olmak üzere Türk dünyasını ilgilendiren birçok konuda daha güçlü bir ses getirmek bakımından kayda değer bir gelişme olarak değerlendirilmelidir. Ortak tarih çalışmasının yapılmasına ilişkin yapılan söylemlerin de yine ortak değerlerin genç kuşakları aktarılması açısından altı çizilmelidir. Diaspora çalışmalarının tek elden yürütülmesi adına ülkelerin diaspora merkezlerinin bir araya getireceği ortak bir mekanizma olması da koordinasyonu geliştirecek etmenlerdendir. Dolayısıyla, Türk dünyasının imajının pozitife çevrilmesi noktasında iyi kullanılması durumunda büyük katkılar sunacaktır.

Değerlendirme

1990'lı yıllarda yaşanan gelişmeler sonucunda özellikle, Rusya'nın Türkiye'nin bölgedeki nüfuzunu artırmak istemesinden dolayı duyduğu rahatsızlıklar, kaynak eksikliği ve yöntemsel bazı yanlışlar nedeniyle yaşananlar Türkiye'nin Orta Asya politikasını önemli ölçüde etkilemiştir. Bugünkü konjonktürde ise Rusya'nın yeni bölgedeki hegemonyasını Avrasya Birliği ile artıracağı öngörülmektedir. Bazı uzmanlar tarafından AB benzeri bir yapıda eski Sovyetler Birliği'nin tekrar kurulması olarak değerlendirilen Avrasya Birliği projesinin ileriki günlerdeki seyri yine Türk Konseyi çatısı altında yapılacak olanların etkinliği bakımından önemlidir. Şu anda Kazakistan, Belarus ve Rusya tarafından temelleri atılan bu oluşumun diğer Türk cumhuriyetlerini kapsaması durumunda Türk Konseyi, ülkelerin dış politika alternatifleri arasında çıkmaması gerekmektedir. Özellikle, enerji kaynaklarının zengin olduğu Orta Asya coğrafyasında ülkeler arasında işbirliğinin gelişmesi uzun vadede Türkiye'nin Rusya ve İran odaklı enerji politikasının çeşitlendirilmesi noktasında da önemli getiriler sağlayacaktır. Dolayısıyla, benzer engellemelerle karşı karşıya kalmamak adına Türk Konseyi'nin herhangi bir anlayışa ya da bloka karşı kurulmuş bir ittifak olarak değil, Türk topluluklarının asırlık tarihi ve kültürel bir manzumesi olarak dünya kamuoyuna anlatmak gerekmektedir.

Türk Konseyi'nin dış politikasında taviz vermeyecek şekilde uzlaşmacı, iç meselelerinde ise tarafsız bir biçimde uzlaştırıcı bir tavrı benimsemesi önemlidir. Uzun vadede, sadece Türk cumhuriyetleri arasında değil, Türk varlığı barındıran ülkelerle kurulacak akıllıca ilişkilerle Türk varlığının bir taraftan korunurken öte yandan da burada yaşayan Türk taraflar arasında bir köprü haline gelecek ve bu bir "kazan-kazan"a dönüştürülebilecektir.

Atambayev'in Türkiye Ziyareti: **"Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği"**

Gülay Mutlu
USAK AVRASYA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ UZMANI

Kırgızistan Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev, 3 Haziran'da Türkiye-Kırgızistan Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplantısının ikincisine katılmak üzere Türkiye'deydi. Etnik bağların yanı sıra köklü tarihi ve kültürel bağların motive ettiği ikili ilişkiler Kırgızistan'ın bağımsızlığından bu yana yükselen bir grafik çiziyordu. Ankara'nın yoğun gündem maddeleri arasına giren bu ziyaret ile Türkiye-Kırgızistan ilişkileri ekonomik, siyasi ve sosyal açılardan yeni bir ivme kazandı.

Bir Orta Asya ülkesi olarak Kırgızistan

Kırgızistan, Orta Asya'da yer alan Türk cumhuriyetleri arasında yer altı kaynakları açısından çok da şanslı olmayan ancak coğrafi konumu itibariyle stratejik önemi yüksek bir bölge ülkesi. Örneğin, Rusya ve ABD'nin askeri üslerine aynı anda ev sahipliği yapan tek ülke. Diğer taraftan Şanghay İşbirliği Örgütü (ŞİÖ) bünyesinde oluşturulan Bölgesel Anti-terör Merkezi (BAM) de Bişkek'te bulunuyor. Çin ile de sınır komşusu olan Kırgızistan'ın stratejik konumu ABD'nin Afganistan operasyonu ile daha yüksek bir öneme haiz oldu. Bişkek'in bu durumu iç politikasına da yansıdı. Örneğin 2010 yılında yaşanan darbenin nedenleri arasında dış faktör olarak Manas Askeri Hava Üssünün kapatılması yönünde alınan karar da gösteriliyordu.

Kırgızistan 2005 yılında 'renkli devrim' adı altında tanımlanan kansız biz darbe girişimi olarak değerlendirilebilecek 'Lale Devrimi'ni tecrübe etti. Bundan beş yıl sonra da (2010'da) ikinci bir halk hareketi ile istikrarsız bir siyasi ortama sürüklendi. Elbette bu ikinci darbenin altında çeşitli sosyal ve ekonomik nedenler yatıyordu. Yaklaşık 5,5 milyon nüfusa sahip ülkenin toplam 14,5 milyar dolarlık bir ekonomisi var. Bu rakamın yüzde 30'unu da yurtdışında çalışan göçmen işçilerin ülkeye gönderdiği dövizler (remittance) oluşturuyor. Buna ek olarak yurt dışındaki Kırgız işçilerin destinasyonu ise Rusya ve Kazakistan. 800 bin ila 1 milyon arasında değişen Kırgız işçilerin yaklaşık 600 bininin Rusya'da olduğu biliniyor. Tüm bunlara rağmen Kırgızistan'ın, diğer bölge ülkeleri ile kıyaslandığında görece demokratikleşme ve serbest piyasa ekonomisine geçiş konularında daha başarılı olduğu söylenebilir. Dünya Ticaret Örgütü üyeliğini alan ilk Orta Asya ülkesi olması da bunu kanıtlar nitelikte.

KIRGIZİSTAN, ORTA ASYA'DA YER ALAN TÜRK CUMHURİYETLERİ ARASINDA YER ALTI KAYNAKLARI AÇISINDAN ÇOK DA ŞANSLI OLMAYAN ANCAK COĞRAFİ KONUMU İTİBARİYLE STRATEJİK ÖNEMİ YÜKSEK BİR BÖLGE ÜLKESİ.

Türkiye ile ilişkiler

Kırgızistan, Türkiye'nin Orta Asya politikası bağlamında özel önem atfettiği ülkelerden biri. Coğrafi olarak birbirlerine yakın olmasalar da 1991 sonrası kurulan ilişkiler sayesinde iki ülke arasındaki uzaklık faktörü bertaraf edildi. Türkiye'nin 1990'lı yıllarda dış politikasının önemli gündemini oluşturan diğer tüm Orta Asya ülkeleri gibi Kırgızistan da gerek siyasi gerekse de sosyal ve kültürel ilişkilerin pekiştirilmesi adına bir araç olarak kullanılan kalkınma yardımı alan ülkeler arasında yer aldı. Türkiye'nin temel hedefi ise özetle bu ülkelerin piyasa ekonomisine geçişlerini başarılı bir şekilde sağlamak ve uluslararası arenaya bağımsız ve güçlü birer aktör olarak çıkmalarına destek olmak idi. Diğer taraftan bugüne kadar Kırgızistan da iç siyasetinde yaşadığı çalkantılardan bağımsız olarak Türkiye'yi uluslararası platformlarda sürekli olarak destekledi.

1990'lı yıllardan bu yana artan bir seyir izleyen ikili ilişkiler ekonomik açıdan da olumlu bir tablo çiziyor. Örneğin, 2010 yılında 160 milyon dolar civarında olan ikili ticaret hacmi 2013 itibariyle 400 milyon dolara yaklaştı.

İkili ekonomik ilişkilerin 2010 yılı sonrasında ciddi bir artış göstermesinde ise Cumhurbaşkanı Almazbek Atambayev'in rolü oldukça büyük. Almazbek Atambayev 2010 sonrası Cumhurbaşkanı olarak seçildiğinde öncelikle parlamenter sisteme geçiş adına önemli adımlar attı. Kendi yetkilerini kısıtlayan ve meclisin yetkilerini arttıran yasaları onayladı. Bu bağlamda 2005 ve 2010 yıllarında yaşanan darbelerin ardından ülkeyi siyasi anlamda çatışma ortamından çıkarmayı başardı.

Türkiye ile gelişen ilişkilerde de Atambayev'in önemi yadsınamaz. Atambayev muhalefet yıllarını Türkiye'de geçirdi. O dönemde Türk şirketleri ile işbirliği yaparak ikili bağlamda yakın ilişkiler geliştirdi. Seçildikten sonra da ilk yurtdışı ziyaretini Türkiye'ye gerçekleştiren Atambayev, Ankara ile var olan bağlarını pekiştirdi. Resmi tersten okursak eğer, Atambayev'in yerinde farklı bir siyasi figür olsaydı, özellikle Putin'in Avrasyacılık fikirleri bağlamında izlediği agresif dış politika ve Kırgızistan'ın göçmen işçiler vasıtasıyla Rusya'ya ürettiği bağımlılık göz önünde bulundurulduğunda Bişkek'in Rusya'nın güdümünde bir dış politika izlemesi kaçınılmaz olurdu. Böylelikle Kırgızistan-Türkiye ilişkileri gelişme yönünde değil ancak kopma yönünde bir ivme kazanabilirdi. Bugün Kırgızistan'da 186 Türk firmasının faaliyetlerini sürdürmesi, Türkiye'den bölgeye 800 milyon ila 1 milyar dolar civarında sermaye akışının gerçekleşmesi Atambayev'in ülkede sağladığı istikrar ortamının ve Türkiye ile kurduğu yakın ilişkilerin bir neticesi olarak gösterilebilir.

RESMİ TERSTEN OKURSAK EĞER, ATAMBAYEV'İN YERİNDE FARKLI BİR SİYASİ FİGÜR OLSAYDI, ÖZELLİKLE PUTİN'İN AVRASYACILIK FİKİRLERİ BAĞLAMINDA İZLEDİĞİ AGRESİF DIŞ POLİTİKA VE KIRGIZİSTAN'IN GÖÇMEN İŞÇİLER VASITASIYLA RUSYA'YA ÜRETTİĞİ BAĞIMLILIK GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULDUĞUNDA BİŞKEK'İN RUSYA'NIN GÜDÜMÜNDE BİR DIŞ POLİTİKA İZLEMESİ KAÇINILMAZ OLURDU.

Öte yandan toplumsal ve kültürel ilişkilerin de sorunsuz ilerlemesi iki ülke arasında güven inşasının tamamlanmış olduğunun bir göstergesi. Örneğin ikili öğrenci değişim programları bazı Orta Asya ülkeleri ile sınırlı olarak sürdürülse de Kırgızistan ile sorunsuz yürütülüyor. Aynı zamanda Kırgızistan'da bulunan ve Türkiye işbirliğinde kurulan Manas Üniversitesi de uzun dönemde köklü bir bağın varlığına işaret ediyor.

Kırgızistan ile imzalanan 'Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği' anlaşmasının içerisinde mutabık kalınan konular arasında Manas Askeri Hava Üssünün havalimanına dönüştürülme projesinde Türkiye'nin de rol alacağı faktörü göz önünde bulundurulursa, ikili ilişkilerin hız kesmeden ileri ki dönemlere taşınacağı öngörülebilir. Nitekim, karşılıklı işbirliğini sürdürülebilir kılmak, Kırgızistan'ın iç siyasal atmosferini istikrarsızlıklardan uzak tutmasına; demokrasi tecrübesini arttırmasına ve Türkiye'nin de ikili ilişkilerde kurumsal alt yapının güçlendirilmesi yönünde adımlar atmasına bağlı.

Stadium

Seating

Solutions

SEAT ARENA

www.seatarena.net

Merkez: Tevfik İleri Mahallesi Cemilbey Sokak Yıldırımkent Mevkii No:8 Pursaklar/ANKARA/TÜRKİYE
Fabrika: S.S. Otosan Sit., Ankara Yolu Üzeri 7.Km Yıldırım - Bursa - Türkiye
Tel:+90 312 349 37 53 - Fax: +90 312 351 29 44 - E-mail: info@mirofis.com

Ukrayna'nın Savunma Sanayisi ve **Türkiye ile İşbirliği İmkanları**

Murat Davutoğlu
EKOAVRASYA KURUMSAL İLİŞKİLER KOORDİNATÖRÜ

Günümüzde, hava ve uzay sektörü dahil olmak üzere savunma sanayisi Ukrayna ekonomisinin önemli bir parçası olarak gelişmeye devam etmektedir. Ukrayna'nın bilimsel ve teknolojik potansiyelinin büyük bir bölümü bu alanda yoğunlaşmaktadır.

Ukrayna, global finansal krizin olumsuz etkilerine rağmen savunma sanayisi ürünlerinde ihracat bakımından dünya pazarındaki konumunu güçlendirmeyi başarmıştır. Özellikle, son 10 yıl zarfında üretilen ürünlerin yüzde 90'ından fazlası ihraç edilmiş ve uluslararası uzmanlar tarafından Ukrayna arz portföyleri en hızlı büyüyen ülkeler arasına dahil edilmiştir. Ukrayna, bu alanda dünya pazarında kendisinden söz ettirmeyi başarmış ve ihracat bakımından dünya sıralamasında ilk on arasındaki yerini almıştır.

Ukrayna'nın savunma sanayisi alanında Asya-Pasifik, Orta Doğu, Amerika ve Afrika bölgelerindeki 80'den fazla ülke ile ortaklık ilişkileri bulunmaktadır. Ukrayna ürünlerinin son zamanlara kadar en büyük tüketicilerinden biri Rusya Federasyonu olmuştur.

Ukrayna savunma sanayisini, devlet konsorsiyumuna üye olan 125 devlet teşebbüsü ve 9 anonim şirket dahil olmak üzere toplam 134 şirket oluşturmaktadır. Tank yapımı, zırhlı - paletli ve tekerlekli araçlar, askeri deniz araçları, füze ve uzay cihazları, askeri nakliye ve havacılık, roket - topçu silahlar, irtibat sistemleri ürünlerinin üretildiği sektörde, ihracat yapısında ilk planda hava araçları ve donanım, ikinci planda kara araç ve gereçleri, üçüncü planda ise hava savunma sistemleri yer almaktadır.

Özellikle, zırhlı araçlar alanında Ukrayna'nın en büyük başarılarından biri, 2009 yılında tüm çağdaş gereksinimleri karşılayan ve maliyeti açısından çekici olan "Oplot" (Kale) isimli ana muharebe tankının yapımı olmuştur. Söz konusu tank, "Morozov" Kharkov Makine Dizayn Bürosu tarafından geliştirilmiş ve "Malyshev" Kharkov Makine Yapımı Fabrikası tarafından üretilmiştir. Üretilen tankların bir partisi Tayland Kraliyet Ordusunun donanmasına teslim edilmiştir.

Bununla birlikte Ukrayna fabrikalarında, tekerlekli, paletli ağır ve hafif zırhlı taşıtlar, zırhlı araçlar bazında özel makineler

UKRAYNA, GLOBAL FİNANSAL KRİZİN OLUMSUZ ETKİLERİNE RAĞMEN SAVUNMA SANAYİSİ ÜRÜNLERİNDE İHRACAT BAKIMINDAN DÜNYA PAZARINDAKİ KONUMUNU GÜÇLENDİRMEYİ BAŞARMIŞTIR.

(onarım araçları, çok amaçlı çekiciler vs.), zırhlı araç silah sistemleri (ateş kontrol ve savunma cihazları) üretilmektedir.

Ukrayna savunma sanayisinin önemli ve güçlü bir parçasını "İvchenko-Progres" Devlet Şirketi (geliştirme, sertifikalandırma, test) ve "Motor Sich" Anonim Şirketi (geliştirme ve üretim) tarafından gerçekleştirilen uçak motorları yapımı oluşturmaktadır. Bu işletmeler, 105 ülkede kullanılan helikopter ve insansız hava araçları için yaklaşık 55 çeşit motor üretmektedirler. "Motor Sich" şirketinin başka bir uzmanlaşma alanı, Türkiye'de de kullanılan gaz türbinleri için motorlar üretimidir.

Günümüzde Ukrayna, roket ve uzay alanlarında dünyaca tanınan bir merkezdir. Uydu fırlatma ve füze sistemleri, roket motorları, araştırma, savunma ve ekonomik amaçlı uzay cihazları "Yangel Pivdenne Tasarım Bürosu" Devlet Teşebbüsünde tasarlanır. Tasarlanan bu ürünlerin yapımı dai "Makarov Pivdenne Makine Yapımı" devlet teşebbüsünde gerçekleştirmektedir.

TÜRKİYE'NİN ULUSAL SAVUNMA SANAYİSİNİ GELİŞTİRMEYE YÖNELİK İDDİALI PLANLARININ BULUNDUĞU BU ORTAMDA UKRAYNA'NIN BU ALANDAKİ GENİŞ İMKÂNLARI GÖZ ARDI EDİLMEMELİDİR.

Bu şirketler, diğer bilimsel kuruluşlar ve teknik merkezlerin katılımları ile yörüngeye uyduların fırlatılması için kullanılan "Cyclone", "Zenit", "Dnepr", "Mayak", "Svitiaz" roketleri üretmektedirler. Özellikle Ukrayna, ABD, Norveç ve Rusya ile birlikte ekvatorun yakınında yerleşik olarak bulunan deniz uzay merkezinden uzay cihazlarının fırlatılmasını içeren «Sea Launch» projesinde yer almaktadır.

Sonuç olarak; Türkiye'nin ulusal savunma sanayisini geliştirmeye yönelik iddialı planlarının bulunduğu bu ortamda Ukrayna'nın bu alandaki geniş imkânları göz ardı edilmemelidir. Daha önce Türkiye ile Ukrayna arasında savunma sanayisi konusunda ikili işbirliği yapılmamıştır. Özellikle Türkiye'nin bölgesel yolcu ve askeri nakliye uçaklarının tasarım ve seri üretim projelerinin gerçekleştirilmesi, tank ve uçak motorlarının yapımı, hava savunma füze sistemleri dahil olmak üzere çeşitli silah cihazlarının üretimi, uzay mekanizmalarının yapımı ve yörüngeye fırlatılması ikili işbirlikleri ile çözüme kavuşturulabilecek bir durumdur. Hem iki devletin iç ihtiyaçlarının karşılanmasına hem de diğer ülke piyasalarına pazarlanmasına olanak sağlayacaktır. Söz konusu işbirliklerinin geliştirilmesi Ukrayna ve Türkiye arasındaki partnerlik düzeyinin önemli bir biçimde yükselmesine ve uzun vadede işbirliği olanaklarının genişlemesine katkı sağlayacaktır.

Doğu Akdeniz'de
Zengin Gaz ve Petrol Rezervleri

Ahmet Cangüzel Taner
FİZİK MÜHENDİSLERİ ODASI

Akdeniz'in doğusunda bulunan ülkelerarası siyasi anlaşmazlıklar bir türlü çözüme kavuşturulamamaktadır. Filistin ile İsrail ve Güney Kıbrıs Rum Toplumu ile de Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti barış ortamı sağlamak için ciddi adımlar atamamaktadır. Diğer taraftan, Suriye'de mülteci akını sayesinde komşu ülkeleri de olumsuz etkileyen acımasız iç savaş ortamı ve Lübnan'da ise siyasi istikrarsızlık tüm hızı ile sürmektedir. Ancak, Doğu Akdeniz'de keşfedilen zengin gaz ve petrol rezervleri bazı politik atmosferlerin durulması açısından bir ümit ışığı da doğurmaktadır. Örneğin, Kıbrıs'ın güneyindeki gazın sıvı doğalgaz (Liquid Natural Gas – LNG) halinde Avrupa'ya pazarlanması maliyeti çok yükseklere tırmandırmaktadır. Ayrıca, Girit Adası üzerinden İtalya'ya kadar Akdeniz boyunca döşenecek doğalgaz boru hatları ekonomik açıdan uygun kabul edilmemektedir. Kıbrıs 'dan Avrupa'ya doğalgaz naklinin en kârlı ve kazançlı seçeneğinin Türkiye'den geçecek gaz boru hatları olduğu bariz biçimde ortaya çıkmaktadır. İşte bir bakıma söz konusu gerçek doğrultusunda Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Güney Kıbrıs Rum Yönetimi iki toplumun hakkaniyetine dayalı barış müzakereleri sürecini yeniden başlatmıştır.

Doğu Akdeniz'e kıyısı olan ülkelerin yönetimleri açık deniz zengin hidrokarbon gaz ve petrol kaynakları olup olmadığı konusuna dair halklarını yanıltıyorlar mı? sorusu sıkça sorgulanmaktadır. Örneğin Lübnan, söz konusu doğalgaz yatakları kazançlarından sağlanacak gelirler sayesinde kurulacak olan hızlı tren vasıtasıyla Beyrut'un trafik tıkanıklığı problemine çözüm yolu bulacağını umut etmektedir. Etrafı denizlerle çevrili Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ise görkemli bir sıvılaştırılmış doğalgaz (Liquefied Natural Gas – LNG) projesi yürürlüğe koyarak çok büyük LNG kompleksi kurmayı planlamaktadır. Ülkenin güneyinde Vasilikos limanına dev LNG tesisi inşaatı gündemdedir. Kurulacak LNG terminali ile 2020 yılına kadar Avrupa ve Asya ülkelerine LNG ihracatları başlatılması öngörülmektedir. Böylece, Güney Kıbrıs Rum Hükümeti karşı karşıya bulunduğu ekonomik sıkıntıları, mali problemleri ve finansal zorlukları aşacağını beklemektedir. Kıbrıs Adasının güneyindeki gaz rezervleri 96 trilyon kübik feet olarak tahmin edilmektedir.

DOĞU AKDENİZ DOĞALGAZ KAYNAKLARI VE PETROL REZERVLERİ PROJELERİNİN SAĞLIKLI GELİŞİMİ VE İLERLEMESİNDEN KUŞKU DUYANLARIN ASIL KAYGISI DA BÖLGESEL İŞBİRLİĞİ YETERSİZLİĞİ, KİFAYETSİZLİĞİ VE ÜLKELERARASI UZUN YILLARA DAYALI ÇEŞİTLİ ANLAŞMAZLIKLARDAN KAYNAKLANMAKTADIR.

Bununla beraber çoğu petrol uzmanı, ortaya atılan doğalgaz rezervleri miktarlarının uçuk rakamlar olduğunu kabul etmektedir. İsrail bile ileri ve yenilikçi açık deniz doğalgaz teknolojileri kanalıyla keşfettiği gaz yataklarından yapılacak çok büyük doğalgaz ihracatının ancak 2020 yılından sonra başlayabileceğini varsaymaktadır. Doğu Akdeniz doğalgaz kaynakları ve petrol rezervleri projelerinin sağlıklı gelişimi ve ilerlemesinden kuşku duyanların asıl kaygısı da bölgesel işbirliği yetersizliği, kifayetsizliği ve ülkelerarası uzun yıllara dayalı çeşitli anlaşmazlıklardan kaynaklanmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri Jeolojik Araştırma Ajansı (United States Geological Survey – UNGS), Türkiye'nin güneyinden Filistin Gazze Şeridi kıyılarına kadar olan yörede 122 trilyon kübik feet doğalgaz rezervi bulunduğunu tahmin etmektedir. Doğu Akdeniz Filistin Gazze Şeridi kıyısı uzunluğu 41 kilometredir. Söz konusu Doğu Akdeniz gaz yatakları Irak doğalgaz kaynakları ile mukayese edilebilir düzeyde sayılmaktadır. Bununla beraber Lübnan Geçici Hükümeti, yabancı petrol şirketlerinin doğalgaz sondaj çalışmalarına başlayabilmesi için gerekli yasal düzenlemelerin yerine getirilmesi konusunda otorite boşluğu yaşamaktadır. Bu bağlamda duyurulan petrol ve gaz sondajları ihaleleri defalarca ertelenmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nin arabuluculuğu ile yürütülen Lübnan ve İsrail deniz hududu ihtilafı ise ağır aksak ilerlemektedir. Diğer taraftan, tüm şiddeti ile süregelen Suriye iç savaşı da büyük petrol şirketlerinin bölgede yatırım yapmalarına engel teşkil etmektedir. Mevzu bahis nedenlerden dolayı Lübnan kıyısı açıklarında petrol ve doğalgaz sondaj çalışmaları henüz başlatılamamıştır. Ayrıca, Kıbrıs açıklarında keşfedilen gaz ve petrol yatakları hidrokarbonlar rezerv potansiyeli ile miktarlarının da abartılı olduğu ileri sürülmektedir. İsrail'e ait Delek Drilling ve Avner Oil adlı iki adet petrol ve gaz rezervleri arama şirketi tarafından Kıbrıs'ın Aphrodite sahasında tespit edilen gaz kaynaklarının yaklaşık 4.1 trilyon kübik feet düzeyinde bulunduğu iddia edilmektedir. Tahmin edilen gaz miktarı ise ancak uzun vadede iç talebi karşılayabilecektir. Bununla beraber İtalya'nın Eni ve Fransa'nın Total petrol şirketleri de bölgede daha fazla doğalgaz kaynağı olabileceğini olası görmektedir. Yeteri miktarda ve kapasitede doğalgaz yatağı olmaması halinde Kıbrıs sıvı gaz (Liquid Natural Gas – LNG) ihracat tesisi yatırımı ve girişimi dışarıdan özellikle de İsrail'in Leviathan sahasından ithal edilecek doğalgaza bağımlı kalacaktır. Her halükarda Kıbrıs Türk ve Rum kesimi de ikisi birlikte yörede hak talep etmektedir. Öte yandan İsrail, on yıl önce Gazze Şeridi açıklarında British Gas BG tarafından keşfedilen Gaza Marine sahasının Filistinlilerce işletilmesine karşı çıkmaktadır. Doğu Akdeniz'de sadece 35 trilyon kübik feet 'lik İsrail gaz rezervleri varlığı doğrulanmıştır. Amerikan Enerji Şirketi Noble, İsrail'in yüzde 45 elektrik arzının 2014 yılında üretime geçen Tamar doğalgaz sahası kanalıyla sağlandığını açıklamaktadır. Ancak, batıdaki çok daha geniş Leviathan gaz sahası gelişimi ise yavaş devam etmektedir. Devlete ait doğal kaynaklarının yabancı şirketlere satışı ile ilgili kamuoyu tepkisinden çekinen İsrail Hükümeti, bahse konu doğalgaz sahası çalışmalarını geciktirmektedir. Doğu Akdeniz gaz yatakları hakkında pek çok farklı sorun da ortada durmaktadır. Küresel doğalgaz fiyatları yüksekliğinden mustarip Asya ülkeleri güvenlik gerekçeleri yüzünden İsrail LNG gazının gemiler ile Süveyş Kanalı yoluyla Uzak Doğu'ya taşınmasına karşı çıkmaktadır. Türkiye Doğu Akdeniz ülkeleri içinde global ekonomik büyüme hızları yüksek ülkeler arasında geleceği umutlu küresel gaz pazarı olarak görülmektedir. Küresel büyüme hızı süratle artan Türkiye açısından global doğalgaz ithalatı önem taşımaktadır. İşte bu bakımdan değerlendirilmesi halinde zengin doğalgaz rezervleri ve kaynaklarına yakınlığı nedeniyle Türkiye, İsrail için küresel gaz ihracatı bağlamında önde gelen global doğalgaz marketi kabul edilmektedir. Dubai'de faaliyet gösteren Manaar Energy danışmanlık firmasının patronu Robin Mills, Türkiye ve İsrail arasında Doğu Akdeniz tabanına kurulacak doğalgaz boru hattı kanalıyla gaz naklinin LNG ihracat terminali inşasına kıyasla çok daha ekonomik olacağını hesaplamaktadır. Ayrıca, Türkiye'de doğalgaz fiyatlarının oldukça yüksek oluşu ve İsrail Türkiye gaz boru hattı ön yatırım maliyetleri düşüklüğü de söz konusu projeyi cazip kılmaktadır. Ancak, İsrail Türkiye doğalgaz boru hattı projesinin anlaşmazlık bölgeleri olan ya Kıbrıs karasuları ve uluslararası sulardan ya da daha rizikolu Lübnan ve Suriye karasularından geçmesi gerekmektedir.

MISIR ESKİ DEVLET BAŞKANI HÜSNÜ MÜBAREK ZAMANINDA İSRAİL'İN YÜZDE 40 GAZ ARZI SAĞLAYACAK ANLAŞMANIN MISIR TARAFINDAN İPTAL EDİLMESİ DE DOĞU AKDENİZ SİYASİ ANLAŞMAZLIKLARI İÇİN BİR UYARI NİTELİĞİ TAŞIMAKTADIR.

Son yıllarda Türkiye ve İsrail arasında yaşanan gergin ilişkiler nedeniyle İsrail, gaz ihracatı konusunda isteksiz bir görüntü sergilemektedir. İsrail ve Kıbrıs doğalgaz anlaşması müzakereleri de söz konusu pamuk ipliğine bağlı ilişkilere tuz biber ekmektedir. Mısır eski Devlet Başkanı Hüsnü Mübarek zamanında İsrail'in yüzde 40 gaz arzı sağlayacak anlaşmanın Mısır tarafından iptal edilmesi de Doğu Akdeniz siyasi anlaşmazlıkları için bir uyarı niteliği taşımaktadır. Önceki İsrail Enerji Bakanı Josef Paritzky,

Filistin'de barış sağlanmadığı sürece Mısır, Ürdün ve Türkiye'ye doğalgaz satışı gerçekleştiremeyeceklerini hatta Avrupa gaz pazarı olasılığının da risk altına gireceğini vurgulamaktadır. Arapsaçına dönmüş bürokrasi ve bölgesel ihtilaflardan dolayı İsrail petrol şirketleri bile güç kaybetmektedir. Öte yandan, LNG konusunda uzman kuruluş olan Avustralya Woodside Petroleum Firması, yüzer LNG platformu kurulması ile ilgili olarak geniş kapsamlı ve ayrıntılı proje çalışmaları yapmaktadır. Noble Şirketi ise tek başına sözü edilen yatırım bağlamında kapasite yetersizliği yaşamaktadır. Global boyutta az sayıdaki gaz yatırımcıları da uzun vadeli küresel gaz kontratları temin edilmediği sürece doğalgaz yatırımlarından kaçınmaktadır. Şu anda dünyada en iyi küresel gaz marketi kabul edilen Asya ülkeleri de alternatif global doğalgaz bolluğu ve zenginliği yaratacak olan Amerika'da keşfedilen klasik gaz türü sayılmayan şeyl gazı – kaya gazı çıkarılması ve üretilmesi çalışmalarına bel bağlamaktadır. Global gaz ihracatları olmaksızın Akdeniz'de yöresel refah ortamı sağlanması da olanaksız görülmektedir. Sonuçta, milyarlarca dolaların harcanacağı doğalgaz platformları, gaz sondaj kuleleri, açık deniz doğalgaz boru hatları ve maliyeti yüksek LNG tesisleri yatırımları çerçevesinde Doğu Akdeniz'de bölgesel barış sağlanmadığı takdirde mevzu bahis yöreler dünya doğalgaz marketleri ile yabancı gaz yatırımcıları ve küresel enerji şirketlerinin ilgisini çekmeyecektir.

Kaynaklar:

-Polonya Enerji Politikası ve Şeyl Gazı (Kaya Gazı) Çıkarılması, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2011.

-Amerika Birleşik Devletleri Petrollü Kaya Gazı Üretimi, Petrollü Şeyl Gazı Sanayi ve Küresel Doğalgaz Fiyatları, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-ABD, Geleneksel Olmayan Doğalgaz Türü Kaya Gazı Rezervleri Zenginliği ile Klasik Olmayan Doğalgaz Çeşidi Kömür Yataklı Metan Gazı (Coal Bed Methane - CBM) Bolluğu Sayesinde Ulaşacağı Endüstriyel ve Ekonomik Kazanımlar, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-ABD Klasik Olmayan Doğalgaz (Şeyl Gazı-Kaya Gazı) Devrimi Sonrası Global Şeyl Gazı Piyasası Gelişimi ve Klasik Doğalgaz Fiyatları Trendi, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Amerika ve Avrupa Ülkelerinde Yeni Nesil Kaya Gazı Çıkarılması ve Çağdaş Şeyl Gazı Üretimi Teknolojileri ile ilgili Çevresel ve Ekolojik Perspektifler, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-İngiltere Geleneksel Olmayan Kaya Gazı Rezervleri, Yeni Nesil Şeyl Gazı Çıkarılması ve Üretimi Çalışmaları, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Küresel Doğalgaz Devrimi ile Geliştirilen Global Klasik Doğalgaz ve Klasik Olmayan Şeyl Gazları – Kaya Gazları Rezervleri, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Avustralya Kömür Damarları ve Şeyl Kayalarına Dayalı Doğalgaz (Coal Seam Gas-CSG) Üretimi ve Kaya Gazı (Doğalgaz) Devrimi, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Çin, Yeni Nesil Şeyl Gazı Yatakları Zenginliği ve Global Konvansiyonel Olmayan Yenilikçi Kaya Gazı Rezervleri Bolluğu, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Küresel Sıvılaştırılmış Doğalgaz (Liquefied Natural Gas – LNG) Gelişim Süreci, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Global Sıvı Doğalgaz (Liquid Natural Gas – LNG) Teknolojisi Devrimi ve Enerji Marketi, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Küresel Konvansiyonel Olmayan Kaya Gazları Çıkarılması ve Üretimi Sonrası Global Doğalgaz Türbinleri Talebi, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2012.

-Avustralya Yeni Kuşak Şeyl Gazı - Kaya Gazı Üretimi ile Dünya Sıvılaştırılmış (Doğalgaz Liquefied Natural Gas – LNG) İhracatçısı Lideri Katar'ın Rekabeti, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-ABD Klasik Doğalgaz Türü Olmayan Evrimsel Kaya Gazı Şeyl Gazı Çıkarılması ve Üretimi Sonrası Amerika Kuzey Batı Eyaletleri Küresel Kömür İhracatı Perspektifleri, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-Amerika Karbonsuz Yeni Kuşak Nükleer Enerji Santralleri Yatırımları ile Yenilikçi Şeyl-Kaya Gazı Çıkarılması ve Üretimi Gelişimi Süreçleri Etkileşimleri, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-ABD Batı Eyaletleri Evrimsel Kaya Gazı (Şeyl Gazı) Yatakları, Kaliforniya Eyaleti Yenilikçi Petrollü Şeyl Kayaları Arama, Çıkartma ve Üretimi ile ilgili İnsan Sağlığı ve Çevre Güvenliği Perspektifleri, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-Avrupa Klasik Olmayan Doğalgaz Türü Yeni Kuşak Şeyl Gazı (Kaya Gazı) Aranması Çıkarılması ve Üretimi ile Şeyl Kayalarını Hidrolik Kırma (Hydraulic Fracking) ve Kayaları Hidrolik Çatlatma (Hydraulic Fracturing) Teknolojileri Uygulamalarının Geleceği, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-Amerika Birleşik Devletleri Yeni Kuşak Şeyl Gazı - Kaya Gazı Üretimleri Sonucu ABD Doğalgaz Fiyatları ile Amerika Enerji Endüstrisi ve Diğer Sanayi Kolları Yansımaları, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-Amerika Konvansiyonel Doğalgaz Çeşidi Olmayan Evrimsel Şeyl – Kaya Gazı ve Petrol Üretimi Profili ile Projeksiyonları, Ahmet Cangüzel Taner, FMO Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-Dünya Doğalgaz Piyasası Projeksiyonları, Rusya Federasyonu Gaz Şirketi Gazprom'un Mali Çıkmazı ve Ekonomik Sıkıntıları, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2013.

-Rusya Federasyonu Doğalgaz Şirketi Gazprom Gaz Arzı ve Küresel Doğalgaz Bolluğu Karşısında Avrupa Birliği (AB) Gaz Marketleri ile AB Doğalgaz Piyasası, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.

-Polonya Farklı Enerji Transformasyon (Energiewende) Politikası, Kömür Yakıt Kaynaklı Elektrik Üretimlerinden Nükleer, YEK ve Gaz Üretimlerine Dönüşüm, Ahmet Cangüzel Taner, Fizik Mühendisleri Odası Yayınları, Faydalı Bilgiler, 2014.

-The Economist Dergisi (25 Ocak 2014 – 31 Ocak 2014).

-The Economist Dergisi (15 Şubat 2014 – 21 Şubat 2014).

Modern ve zamansız: focus

Merkez: Tevfik İleri Mahallesi Cemilbey Sokak Yıldırımkent Mevkii No:8 Pursaklar/ANKARA/TÜRKİYE /
Fabrika: Esenboğa Yolu Üzeri Pursaklar / ANKARA / Türkiye
Tel:+90 312 349 37 53 - Fax: +90 312 351 29 44 - E-mail: info@mirofis.com

Orta Asya Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölge Anlaşması Protokolü'nün Ardından

Özbekistan Cumhurbaşkanı İslam Karimov'un Orta Asya'da nükleer silahlardan arındırılmış bölge oluşturulması yönündeki girişimi hayata geçti.

Beşir Var
EKOAVRASYA YÖNETİM KURULU ÜYESİ

6 Mayıs 2014 tarihinde New-York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde gerçekten tarihi bir olay gerçekleşmiştir - BM'nin kuruluşundan bu yana ilk defa nükleer silah sahibi ve nükleer güç diye anılan "beşlinin" temsilcileri, yani ABD, İngiltere, Fransa, Çin ve Rusya oybirliği ile ve aynı anda Orta Asya Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölge Anlaşması Protokolü'ne imza attılar. Bu olay, Özbekistan Cumhurbaşkanı İslam Karimov'un 1993 yılında BM Genel Kurulu kürsüsünden dile getirdiği girişimi hayata geçirmek için son bir adım niteliği taşımaktadır ve şüphesiz bölge güvenliğinin güçlenmesine, bunun yanısıra küresel çapta nükleer silahların yayılmasını önleme ve silahsızlanma konusunda da büyük bir katkı sağlayacaktı.

ÖZBEKİSTAN, BAĞIMSIZLIĞININ İLK YILLARINDAN İTİBAREN HÜMANİZM VE BARIŞSEVERLİK İLKELERİNE DAYANAN BARIŞÇIL VE YAPICI GELİŞME YOLUNU TERCİH ETMİŞTİR.

Özbekistan, bağımsızlığının ilk yıllarından itibaren hümanizm ve barışseverlik ilkelerine dayanan barışçıl ve yapıcı gelişme yolunu tercih etmiştir. Özbekistan Cumhuriyeti, Orta Asya'nın tüm ülkeleri ve halklarının ortak kader ve çıkarlara sahip olmaları, bunun yanısıra bölgesel ve küresel güvenliğin birbirinden ayrılmaz iki gerçek olduğu anlayışı temeline dayanarak bütün uluslararası çabalarını bölgenin barış içinde ve istikrarlı bir şekilde gelişmesine yönlendirmektedir.

Günümüz olayları, Orta Asya dahil olmak üzere dünyanın farklı bölgelerinde anlaşmazlıkların ve silahlı çatışmaların yoğunlaşması, terörün ve radikal güçlerin yayılması, kitle imha silahlarının yayılması ve ulusal sınırları tanımayan diğer tehditlerin çoğalması şartları altında hayatın ta kendisi Özbekistan'ın gütmüş olduğu tutarlı politikanın ne kadar doğru olduğunu gözler önüne sermektedir. Orta Asya'da barışın ve istikrarın korunması ve güçlenmesi, bölgenin güvenli ve kararlı gelişme gösteren bölgeye dönüşmesi, Özbekistan Cumhuriyeti'nin Dış Politika Konseptinin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır.

Hiç kuşkusuz, Özbekistan Cumhurbaşkanı'nın çoğu girişimi uluslararası toplumun haklı desteğini alıyor. Bunlar arasında; 1999 yılında AGİT'in İstanbul Toplantısında Karimov Uluslararası Terörle Mücadele Merkezi'nin oluşturulmasını önermişti. Nitekim bu öneri, BM Güvenlik Konseyi çerçevesinde 2001 yılında Terörle Mücadele Komitesi oluşturulunca hayata geçti. 2002 yılında BM Genel Sekreterinin Özbekistan'a gerçekleştirdiği ziyaret sırasında Cumhurbaşkanı Karimov'un yaptığı teklif sonucunda, uyuşturucu ve türev maddelerin yasadışı ticaretiyle mücadele etmek için Orta Asya Bölgesel Bilgilendirme ve Koordinasyon Merkezi (OABBKM) kuruldu.

Özbekistan Başkanının uzun yıllar boyunca devam eden Afganistan Savaşının sonlandırılması yönünde yaptığı girişimler dünyanın özellikle dikkatini çekti. Bu savaş Afganistan halkına çok büyük zararlar verdi ve bölgede ciddi tehditlerin kaynağı oldu.

Daha 1993 yılında BM Genel Kurulunun 48. Toplantısında Cumhurbaşkanı İ. Karimov, dünya kamuoyunu Afganistan sorununu çözmeye yardımcı olmaları için uyarıyordu. 1995 yılında BM Genel Kurulunun 50. Toplantısında Özbekistan, Afganistan'a silah satışını engelleyecek uluslararası ambargo kararının alınması fikrini sunmuştu. Aynı toplantıda bu ülkede ulusal uzlaşmayı sağlayacak Koalisyon Hükümeti modelini önermişti. 1997 yılında Özbekistan'ın girişimiyle BM çatısı altında "6 artı 2" formatında Temas Grubu faaliyete geçmişti. Bu grubun çalışmaları sayesinde 21 Temmuz 1999 tarihinde Afganistan'daki Çatışmalarının Barışçıl Yollarla Çözülmesine Dönük Temel İlkeler'e dayalı Taşkent Deklarasyonu kabul edilmiştir. 2001 yılında Özbekistan Cumhurbaşkanı, BM Genel Sekreterine hitaben Afganistan'ın askerden arındırılması ile ilgili konunun Güvenlik Konseyi gündemine dahil edilmesi önerisini yapmıştır. Öz-

ORTA ASYA'DA BARIŞIN VE İSTİKRARIN KORUNMASI VE GÜÇLENMESİ, BÖLGENİN GÜVENLİ VE KARARLI GELİŞME GÖSTEREN BÖLGEYE DÖNÜŞMESİ, ÖZBEKİSTAN CUMHURİYETİ'NİN DIŞ POLİTİKA KONSEPTİNİN ÖNCELİKLİ HEDEFLERİ ARASINDA YER ALMAKTADIR.

bekistan Devlet Başkanı İslam Kerimov'un 2008 Nisan'ında Bükreş'te düzenlenen NATO Zirvesi ve EAPC toplantısı sırasında sunduğu öneri Temas Grubun'un 6 artı 3 formatında tekrar çalışmalara başlaması yönünde olmuştur. Amaç, Afganistan İslam Cumhuriyeti'nde barışın sağlanması, ülkede çatışmaları tetikleyen unsurların azaltılması ve bu ülkeye koordine bir şekilde ekonomik yardımlarının yapılması.

Afganistan etrafında cereyan eden olayların gelişmesi sürecinde, en çok bu formatta adı geçen ülkeler Afgan Krizi'nin çözüm yollarının arayışına dahil edilmişlerdir.

Bölgede güvenli gelişmenin temeli olan çevresel ve sosyo-ekonomik istikrara ulaşılmak için Özbekistan'ın yaptığı bütün öneriler dünyada geniş destek bulmaktadır. Cumhurbaşkanı Karimov'un girişimiyle beş Orta Asya devletinin başkanları 1993 yılında Uluslararası Aral'ı Kurtarma Fonu (UAKF) oluşturdular. Bu Fonun kuruluş amacı, çağımızın en yıkıcı ve büyük ölçekli çevresel felaketinin –Aral Denizi Krizi'nin- zararlarını bertaf etme çalışmalarını birleştirmek idi.

Şüphesiz, Özbekistan'ın dünya çapında tanınmış ve desteklenmiş büyük uluslararası girişimlerin arasında Orta Asya'da nükleer silahlardan arındırılmış bölge (CANWFZ) kurma fikri özel yer almıştır. 28 Eylül 1993 tarihinde yapılan BM Genel Kurulunun 48. Toplantısında bu öneri Cumhurbaşkanı İ.Karimov tarafından sunulmuştur. Özbekistan lideri BM kürsüsünde şunları söyledi: "Modern dünyanın gerçekleri öyle ki bir ülkenin güvenliği başka bir devletin güvenliği pahasına elde edilemez, bölgesel güvenlik dünya güvenlik sorunlarından ayrı olarak görülemez. Bundan dolayı Özbekistan, nükleer silahların tamamen ortadan kaldırılmasından, etkili çözümlerden ve Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşmasının (NPT) süresiz olarak uzatılmasından yanadır. Özbekistan, Orta Asya bölgesini nükleer silahlardan arındırılmış bir bölge olarak ilan edilmesinin sadık taraftarıdır."

Orta Asya Nükleer Silahlardan Arındırılmış Bölge Antlaşması (CANWFZ), 6 Mayıs 2014 tarihinde BM'nin New-York'taki Genel Merkezinde Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Konferansı çerçevesinde Hazırlık Komitesinin 3. Oturumu sırasında beş nükleer silah sahibi ülkeler tarafından Güvenlik Teminatları Protokolü imzalandıktan sonra son uluslararası yasal halini aldı. BM Genel Sekreteri Ban Ki-Moon'un yaptığı açıklamada ABD, İngiltere, Fransa, Çin ve Rusya'nın Orta Asya'daki nükleer silahlardan arındırılmış bölge statüsüne uymaya ve saygı göstermeye, bunun yanısıra nükleer silahları kullanmamaya ve bölge ülkelerine tehditte bulunmamaya yasal olarak taahhüt ettiklerini söyledi. BM silahsızlanma sorunları Yüksek Temsilcisi Angela Cain yaptığı açıklamada Güvenlik Teminatları Protokolünün imzalanması hem Orta Asya'da bölgesel güvenliğinin hem de küresel olarak nükleer silahların yayılmasını önleme rejiminin güçlendirmesinde önemli bir aşama olduğunun altını çizdi. Uluslararası güvenlik sorunlarından ve silahların yayılmasını önleme çalışmalarından sorumlu ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı T. Katriman yaptığı açıklamada CANWFZ Antlaşmasına ek olarak ABD'nin Güvenlik Teminatları Protokolünün imzalanması bu bölgenin nükleer silahlarından arındırılmış olarak korunması için Orta Asya devletler tarafından harcanmış samimi ve takdire şayan çabalarının tanınması olduğunu söyledi. Nükleer silah sahibi diğer ülkelerin temsilcileri, nükleer silahlardan arındırılmış bölgenin kurulmasını, "uluslararası nükleer silah yayılmasını önleme rejiminin ve bölgede barışın ve güvenliğin temel taşı" olarak değerlendirdiler.

ORTA ASYA NÜKLEER SİLAHLARDAN ARINDIRILMIŞ BÖLGE ANTLAŞMASI (CANWFZ), 6 MAYIS 2014 TARİHİNDE BM'NİN NEW-YORK'TAKİ GENEL MERKEZİNDE NÜKLEER SİLAHLARIN YAYILMASINI ÖNLEME KONFERANSI ÇERÇEVESİNDE HAZIRLIK KOMİTESİNİN 3. OTURUMU SIRASINDA BEŞ NÜKLEER SİLAH SAHİBİ ÜLKELER TARAFINDAN GÜVENLİK TEMİNATLARI PROTOKOLÜ İMZALANDIKTAN SONRA SON ULUSLARARASI YASAL HALİNİ ALDI.

SEVİYELİ
HABER
Türkiye'nin Seviyeli Haber Sitesi
www.seviyelihaber.com

"Haberin seviyesini düşürmemek için ekranımızı hep temiz tutuyoruz"

Putin'in Çin Ziyareti: **Stratejik Ortaklıkta Yeni Halkalar**

Kerim Has
USAK AVRASYA ARAŞTIRMALARI MERKEZİ UZMANI

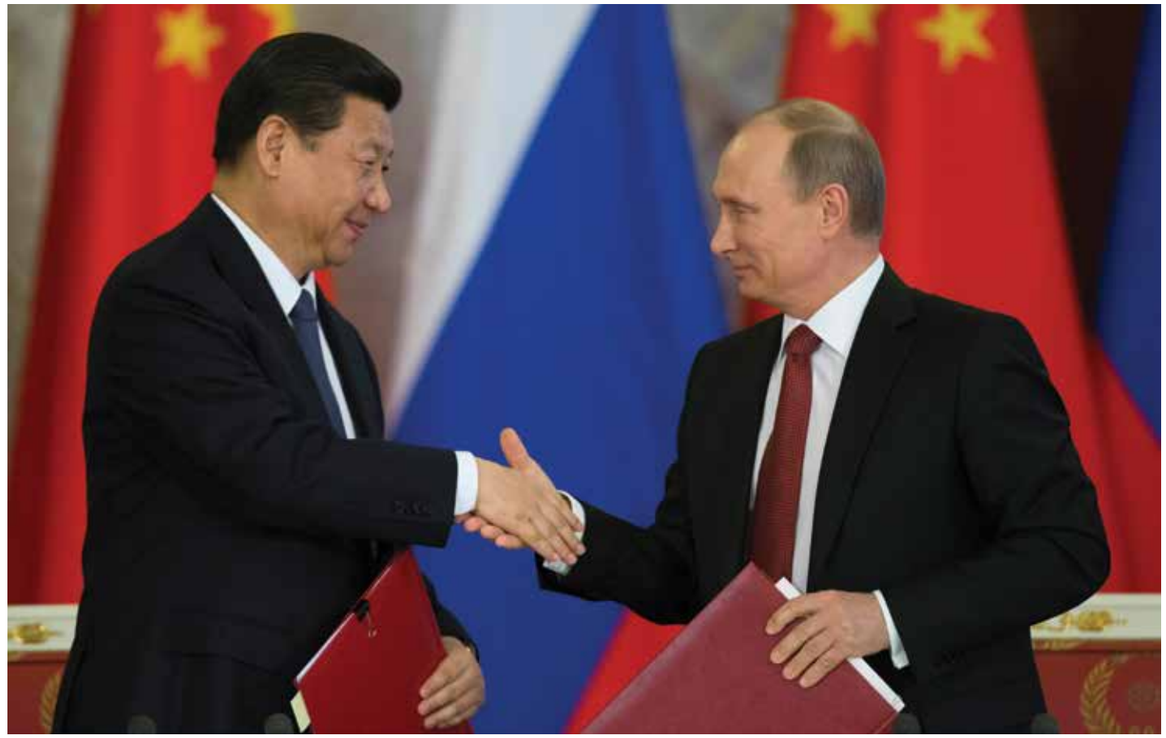

20-21 Mayıs tarihlerinde Rusya Devlet Başkanı Putin'in Çin'e yaptığı resmi ziyaret iki ülke münasebetlerini zirveye taşıyan ve müttefiklik ilişkilerinde son derece hayati bir evreye geçilmesine neden olan önemli bir ziyaret oldu. Resmi ziyaretle birlikte Putin, Asya'da İşbirliği ve Güven Artırıcı Önlemler Konferansı (AİGK/CICA) 4. Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'ne de katıldı. Şanghay'da gerçekleşen forumun dönem başkanlığını Türkiye'den devralan Çin'in CICA üyelerine Asya'da bölgesel işbirliği adına sunduğu yeni güvenlik mekanizmasının yanı sıra Rusya'yla imzaladığı devasa boyuttaki anlaşmalar zirveye damgasını vurdu. Putin'in ziyaretinde iki ülke arasında enerjiden havacılık sektörüne, otomobil üreticiliğinden bankacılığa, inşaattan turizme 30'a yakın alanda onlarca milyar dolarlık toplamda 51 anlaşma imzalandı. Ukrayna krizi dolayısıyla Batı ile ilişkilerinde ciddi bir daralma yaşayan Rusya'nın Çin'le geliştirdiği özellikle güvenlik ve enerji alanındaki bu diyalog Asya-Pasifik'te şekillenmekte olan yeni küresel güç dengelerini farklı bir boyuta taşıyacağa benziyor.

Moskova-Pekin güvenlik hattı?

Putin'in ziyareti çerçevesinde iki ülke arasında artık geleneksel hâle gelen ortak askeri tatbikat da yapıldı. "Deniz İşbirliği-2014" tatbikatına Rus Pasifik Filosu devasa füze kruvazörü "Varyag", denizaltı avcı gemisi, destroyer ve çıkartma gemilerinin de olduğu toplam altı gemiyle iştirak ederken, Çin, dokuz savaş gemisi ve iki denizaltıyla katıldı. Savaş uçakları ve helikopterlerin yer aldığı tatbikat iki ülke arasındaki askeri işbirliğinin önemli ve sembolik bir yansıması oldu. Tatbikatın, Japonya, Güney Kore, Filipinler ve Vietnam gibi bazı ülkelerle Çin'in kıta sahanlığı sorunu yaşadığı Güney Çin Denizi'nde gerçekleştirilmesi birçok uzman tarafından Moskova ve Pekin'in bu ülkelere verdiği bir mesaj olarak değerlendirildi. Geçtiğimiz yıl da iki ülke arasında benzer bir tatbikatın Japon Denizi'nde yapılmış olması yine böyle bir tartışmayı alevlendirmişti. Tatbikatların bu ülkelere karşı Moskova-Pekin askeri ittifakını vurgulayan bir mesaj mı, yoksa ABD'nin bölgedeki artan askeri ağırlığına yönelik bir tepki ve iki ülke arasında gelişen bu güvenlik işbirliğinin gerektiğinde pratiğe dökülebileceğine dair bir tehdit algısının yansıması mı olduğu soruları bu yakınlaşmanın takip edilmesini zorunlu kılıyor.

PUTİN'İN ZİYARETİNDE İKİ ÜLKE ARASINDA ENERJİDEN HAVACILIK SEKTÖRÜNE, OTOMOBİL ÜRETİCİLİĞİNDEN BANKACILIĞA, İNŞAATTAN TURİZME 30'A YAKIN ALANDA ONLARCA MİLYAR DOLARLIK TOPLAMDA 51 ANLAŞMA İMZALANDI.

Öte yandan, en son ABD Başkanı Obama'nın Nisan ayında Japonya, Güney Kore ve Filipinler'i de kapsayan Asya turunda Çin'e karşı anlaşmazlıklarında bu ülkelerin yanında duracaklarına dair verdiği mesaj, Pekin'de rahatsızlık uyandırmıştı. Gelinen noktada, ABD'nin Asya-Pasifik bölgesine son yıllarda artan oranda yaptığı askeri yığınağın Moskova-Pekin hattında da benzer bir savunma mekanizmasını doğurduğu söylenebilir. Ancak bu birlikteliğin ABD'ye karşı hangi boyutlarda askeri bir bloğa dönüşebileceği ciddi bir soru işareti. Zira Çin'in bölgede sorun yaşadığı Hindistan, Vietnam gibi ülkelerle Moskova'nın ciddi askeri işbirlikleri bulunuyor. Örneğin Rusya, geçen yılki toplam silah ihracatının (15,7 milyar dolar) yüzde 30'unu sadece Hindistan'a yapmıştı. Yine Güney Kore, Japonya, Filipinler ve Malezya gibi bazı ülkelerin enerji pazarında yer almayı istemesi Moskova'nın Pekin'le askeri bir blok oluştur(a)mayacağının somut göstergeleri.

Bu bağlamda, Avrasya coğrafyasında özellikle 2014 sonrası Afganistan da düşünüldüğünde ABD'siz bir bölgesel işbirliği mekanizmasının şekillenmekte olduğunu söyleyen Rusya'nın önde gelen Uzak Doğu ve Çin uzmanlarından Prof. Sergey Luzyanin, CICA çerçevesinde Pekin'in başkanlık dönemi için bölgedeki güvenlik denkleminde yeni bir konsept hazırladığına dikkat çekiyor. Luzyanin ayrıca, Moskova-Pekin hattındaki yakınlaşmanın da askeri ve ideolojik bir ittifaka dönüşmekten uzak olduğunu, daha ziyade Washington'un bölge politikalarındaki baskının neticesinde ortaya çıkan bir partnerlik ilişkisi taşıdığına vurgu yapıyor. Benzer düşünceyi Washington'un daha önceden yaptırım listesine aldığı Rus Duması Dış İlişkiler Komisyonu Başkanı Aleksey Puşkov da dile getiriyor. Obama'nın Rusya ve Çin'le ilişkilerde uzlaşmazlığa yol açan çizgisiyle Amerikan dış politikasının en temel özelliklerinden birini ihlâl ettiğini iddia eden Puşkov, Obama'nın bu iki ülkeye karşı izlediği tutumun Moskova ve Pekin arasında son dönemdeki yakınlaşmada siyasi katalizör görevi gördüğünü düşünüyor.

Askeri işbirliğinin boyutları

Rusya ve Çin arasında askeri bir bloğun oluşması senaryoları çok gerçekçi bulunmasa da güvenlik alanındaki işbirliğinin her geçen yıl daha da ilerlemesi oldukça dikkat çekici. 2009 yılında Rusya'nın silah ihracatında yüzde 9'luk bir paya sahip olan Çin'in bu ülkeden silah alımı artmaya devam ediyor. 2012'de silah ihracatının yüzde 12'sini Çin'e gerçekleştiren Rusya geçtiğimiz yıl ise Pekin'e 2 milyar dolar civarında silah sattı. 2013 yılı SIPRI verilerine göre dünya silah ihracatında Çin, yüzde 6'lık payla ABD (yüzde 29), Rusya (yüzde 27) ve Almanya'dan (yüzde 7) sonra dördüncü sıraya yükselmiş bulunuyor. Ancak Çin'in kendi silah üretimi son yıllarda ciddi oranda artmasına rağmen ihtiyacını karşılamaktan uzak. ABD'nin Asya Pasifik'e ağırlık vermesi ve bölgedeki gerginlikler dolayısıyla savunma harcamalarının artması Çin'in dünya silah ithalatında Hindistan'dan sonra ikinci sıraya yerleşmesine neden oluyor. Bu gereksinimini ise Pekin, büyük oranda Rusya'dan karşılamaya devam ediyor. Bu noktada, SIPRI'nin 2009-2013 dönemi verilerine göre Çin'in toplam silah ithalatında Rusya'nın payının yüzde 64 olarak gerçekleşmesi oldukça dikkat çekici.

Bu çerçevede, uzun yıllardır süren bu askeri işbirliğinin aslında daha önceden Çin'in Rusya'dan aldığı Su-27 avcı uçakları ve bu uçakların üretim lisansını elde etmesiyle önemli bir mesafe kat ettiği söylenebilir. Yine Rusya, Çin'e "Buk", "Tunguska" ve S-300 füze savunma sistemlerini sağlamıştı. Geçtiğimiz yıl Mart ayında ise Pekin, 24 adet Su-35 savaş uçağı ve 4 adet de "Lada" sınıfı denizaltı alma konusunda

GELİNEN NOKTADA UKRAYNA KRİZİ DOLAYISIYLA AB'YLE YAŞADIĞI GERİLİM RUSYA'NIN "ENERJİ STRATEJİSİ-2030"DA DA VURGULANDIĞI ÜZERE SON YILLARDA ENERJİ TEDARİK YOLLARINI UZAK DOĞU VE ASYA-PASİFİK BÖLGELERİYLE ÇEŞİTLENDİRMEK İSTEYEN MOSKOVA İÇİN DE TETİKLEYİCİ BİR UNSUR OLDU.

Moskova'yla çerçeve anlaşması imzaladı. Pekin'in Rus S-400 füze savunma sistemleri, İl-76 nakliye uçakları, İl-78 havada yakıt ikmal uçaklarına da ilgisi olduğu biliniyor. Bununla beraber, Rusya Jeopolitik Sorunlar Akademisi'nden Konstantin Sivkov'un verdiği bilgilere göre Pekin, Moskova'dan özellikle kendisinin zayıf olduğu alanlardan biri olan "havadan havaya" ve "havadan ka-

raya" muharebe füzeleri almak istiyor. Sivkov, Pekin'in karadan ve denizden fırlatılan vurucu özelliğe sahip X-101 ve "Kalibr" sınıfı seyir füzeleri teknolojisini transfer etmeyi de amaçladığını ifade ediyor.

Putin'in son ziyaretinde ise askeri işbirliği başlığı altında bütün bu silah alımı ve teknoloji transferi konuları masaya yatırıldı. İki taraf, 5. nesil motorlarla teçhizatı yapılmış Su-35 uçak alımı ve Mil Mi-26 ağır nakliye helikopterlerinin ortak üretimi konularında anlaşmaya vardılar, diğer konularda ise müzakereler sürüyor. Daha dört yıl önce NATO'yla ortak savunma mekanizması geliştirmeyi düşünen Rusya'nın bir yandan, Çin'le birlikte yaptığı tatbikatlarla Japonya gibi ABD müttefiklerine mesaj vermesi, diğer yandan teknoloji transferi de dâhil olmak üzere Pekin'le askeri işbirliğini geliştirmeye çalışması küresel güç dengeleri açısından taşların yerinden oynamaya başladığının güçlü bir habercisi olarak yorumlanabilir.

İlişkilerde enerji başlığı

Putin'in Çin çıkartmasında imzalanan doğalgaz anlaşması, iki ülke ilişkilerini farklı bir boyuta taşımanın ötesinde AB, Asya-Pasifik ve küresel enerji dengelerine de yansımaları dolayısıyla ziyaretin taraflar açısından en önemli kazanımı oldu. 2018'de başlamak üzere 30 yıl boyunca 38 milyar metreküplük doğalgazın Çin'e ihracına yönelik imzalanan anlaşma 10 yıldan fazla süregelen müzakerelere son noktayı koydu. Çin'e arz edilecek 38 milyar metreküplük gazın, 2013'te Rusya'nın AB ülkelerine sattığı 133 milyar metreküplük toplam gaz miktarının yüzde 28,5'i civarında olması Moskova'nın pazar çeşitlenmesini sağlamasına ve dolayısıyla da AB'ye karşı yeni dönem fiyat belirlemelerinde elini güçlendirmesine neden olacak. Yine, talebe göre 60 milyar metreküpe de çıkarılabilecek olan gaz miktarı Çin'in enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılayacak. Gazın, Doğu Sibirya'da İrkutsk ve Yakutistan bölgelerindeki rezervleri birbirine bağlayan 4.000 km'lik "Sibirya'nın Gücü" hattıyla taşınması kararlaştırıldı. Bu hatla pompalanan gaz, iki ülke arasındaki Blagoveşenk, Habarovsk ve Vladivostok gibi doğudaki sınır noktalarından Çin'e giriş yapacak.

Öte yandan, Doğu Sibirya'da inşa edilmesi planlanan bu doğalgaz ağının Rusya'nın Batı Sibirya bölgesindeki devasa gaz rezervleriyle bağlantıya sahip olması da hedefleniyor. Bu çerçevede, Batı Sibirya gazını Novosibirsk üzerinden Moğolistan'ın batısındaki Rusya-Çin sınırına taşıyacak 2.600 km'lik "Altay" hattının inşası da planlar arasında. Ancak anlaşmaya göre gazın büyük kısmı "Altay" hattından ziyade "Sibirya'nın Gücü" üzerinden Çin'in hava kirliliğinin en yoğun olduğu doğu ve kuzeydoğu bölgelerine taşınacak. Çin, hava kirliliğine yol açan kömürün enerjideki payının yüzde 80'lere vardığı bu yerleşim yerlerinde gaz kullanımının yaygınlaştırılmasını amaçlıyor.

İki ülke arasında doğalgaz müzakerelerinin uzun yıllar sürmesinin ise en önemli nedeni fiyat konusundaki anlaşmazlıktı. Önceleri bin metreküplük gaz için Rusya Çin'den 450 dolarlık bir fiyat isterken, Pekin, "Henry Hub" formülünü ileri sürerek 250 dolarlık bir ödeme teklif etmişti. Fiyat konusundaki anlaşmazlık iki ülkenin de enerji güvenliği stratejilerinde arz-talep güzergâhlarının çeşitlenmesi noktasındaki hedeflerini engelledi. Çin, bu engelleri kısmen Türkmenistan, Katar, Avustralya gibi ülkelerden tedarik ettiği doğalgazla gidermeyi başarsa da ülkenin oldukça hızlı artan enerji ihtiyacı Rusya'nın bu konuda ifa edeceği fonksiyonu sürekli birinci planda tuttu.

Çin'in doğalgaz tüketiminin 2013 yılındaki 140 milyar metreküpten 2020'de 320 milyar metreküpe çıkacağı tahmin ediliyor. Bu miktarın ise 2030 yılında Avrupa'nın günümüzdeki tüketim miktarına, yani 600 milyar metreküp civarına çıkacağı öngörülüyor. Çinli yetkililer, doğalgazın toplam enerji tüketiminde hâlihazırda yüzde 5'lik bir paya sahip olduğu ülkenin enerji kaynaklarını çeşitlendirmenin yollarını arıyorlar. Bu açıdan bakıldığında 600 milyar metreküplük doğalgaz ihtiyacı hiç de abartılı bir rakam gibi durmuyor. Bu miktarın ise ancak yüzde 25'ini Çin'in kendisinin karşılayabilecek olması kârlı anlaşmalarla başta Rusya'dan olmak üzere yeni boru hatlarının inşasını gerekli kılıyor.

PUTİN'İN ÇİN ÇIKARTMASINDA İMZALANAN DOĞALGAZ ANLAŞMASI, İKİ ÜLKE İLİŞKİLERİNİ FARKLI BİR BOYUTA TAŞIMANIN ÖTESİNDE AB, ASYA-PASİFİK VE KÜRESEL ENERJİ DENGELERİNE DE YANSIMALARI DOLAYISIYLA ZİYARETİN TARAFLAR AÇISINDAN EN ÖNEMLİ KAZANIMI OLDU.

Gelinen noktada Ukrayna krizi dolayısıyla AB'yle yaşadığı gerilim Rusya'nın "Enerji Stratejisi-2030"da da vurgulandığı üzere son yıllarda enerji tedarik yollarını Uzak Doğu ve Asya-Pasifik bölgeleriyle çeşitlendirmek isteyen Moskova için de tetikleyici bir unsur oldu. Ukrayna krizinde AB'nin büyük ölçüde enerji bağımlılığından ötürü Rusya'ya sert çıkamaması birlik içinde bu bağımlılığı azaltmak gerektiği yönünde görüşlerin yaygınlık kazanmasına neden oldu. Öte yandan, AB'nin 3. Enerji Paketi'nin öngördüğü yeni düzenlemelerle boru hatları üzerindeki kontrolünü kısıtlayıcı bir durumun ortaya çıkacak olması Gazprom'u rahatsız etmeye devam ediyor. Dolayısıyla bir yandan Rusya'nın AB'yle yaşadığı gerilim ve neticede enerji arz yollarının çeşitlenmesine duyulan ihtiyacın, diğer yandan ise Çin'in artan enerji gereksiniminin iki ülke arasında doğalgazdaki bu yeni işbirliğinin yolunu açtığı söylenebilir.

Karşılıklı tavizlerle gelen kazanımlar

Putin'in ziyaretinde son dakikaya kadar süren pazarlıklar sonucunda bir neticeye varılmış olması ise karşılıklı tavizlerle gerçekleşti. Toplamda yaklaşık 400 milyar dolarlık bir tutara denk gelen gaz anlaşmasına göre bin metreküp gaz için Çin, Rusya'ya ortalama 350 dolar ödeyecek. 2013 yılında yüzde 5 civarındaki indirimler sonucunda Rusya'nın Avrupa ülkelerine tedarik ettiği gazın fiyatının ortalama 370 dolar olduğu göz önüne alındığında Pekin'in pazarlık sürecini kendi lehine oldukça iyi yürüttüğü ifade edilebilir.

Öte yandan, Rusya'nın da gerek inşa edilecek söz konusu boru hatları için gerekse de Doğu ve Batı Sibirya bölgelerinin altyapısına yapılacak yeni yatırımlar konusunda Çin'den ciddi tavizler aldığı görülüyor. Basın açıklaması sırasında Putin'in ifade ettiği üzere bu bölgelerde enerji ve altyapı alanındaki ortak projelere Rusya 55 milyar dolar, Çin de en az 20 milyar dolak kaynak aktaracak. Yine, boru hatları inşası öncesinde Moskova gaz ödemeleri noktasında Pekin'den en az 20-25 milyar dolar avans alacak. Neticede, Ulusal Enerji Güvenliği Vakfı Müdürü Konstantin Simonov'un da vurguladığı gibi Rusya'nın Uzak Doğu bölgelerine Çin'den önemli miktarlarda yatırım çekilecek olması, Putin'in bu bölgelerin kalkınmasında Pekin'e büyük vazifeler yüklediğinin de göstergesi oldu.

Anlaşmanın Moskova açısından başka önemli getirileri de bulunuyor. Doğu ve Batı Sibirya rezervlerine bağlantıların yapılmasıyla birlikte özellikle Yamal bölgesi ve Vladivostok gibi liman şehirlerinden Rusya'nın sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) ihracatını artırabileceği öngörülüyor. Nitekim LNG ihracatı hakkında Gazprom tekelinin kırılarak Rosneft ve Novatek'e de lisans hakkı verilmesi ve bu şirketlerin hâlihazırda Çinli eşdeğerleriyle bu konuda müzakerelere başlamış olması bunun kanıtı. LNG ihracatının ise başta Japonya, Güney Kore, Filipinler ve Malezya gibi en fazla LNG ithalatı gerçekleştiren ülkelere yapılacak olması, Rusya'nın Asya Pasifik'teki diğer önemli aktörlerle ilişkilerini geliştirmek istediğini gösteriyor. Ukrayna krizi dolayısıyla Batı ile sorunlar yaşayan Moskova, imzaladığı doğalgaz anlaşmasıyla Çin'in yanı sıra bu tarz yeni pazarlara ulaşarak hem enerji gelirlerini artırmayı, hem AB piyasasına bağımlılığı azaltmayı, hem de Asya Pasifik'te yeni ortaklıklar geliştirmeyi hedefliyor. 2013'te doğalgaz ihracatının yüzde 62'sini AB'ye yapan Rusya'nın toplam ihracatının yüzde 67'sinin petrol ve doğalgaz gelirlerinden sağlandığı da göz önüne alındığında, Putin'in Şanghay'da Çinli mevkidaşı Xi Jinping'le mutabakata vardığı gaz anlaşmasının yan etkilerinin Çin'in sınırlarını aştığı rahatlıkla söylenebilir.

Sonuç itibariyle, Ukrayna krizi ve neticesinde Batı'nın uyguladığı yaptırımlar kıskacında Moskova'nın yüzünü Doğu dünyasına mı çevirdiği tartışıladursun, Putin'in Şanghay çıkartmasının, iki ülke arasında güvenlik ve enerji gibi uzun vadeli stratejik işbirliği halkalarını kuvvetlendirdiği ifade edilebilir. Güçlenen bu ikili işbirliğinin ABD'nin küresel siyasi ve ekonomik pozisyonuna bir tehdit ve Asya Pasifik'te artan askeri gücüne karşı alternatif bir blok teşkil edip etmeyeceğini zaman gösterecek. Öte yandan, yaptırımlar dolayısıyla Batı dünyasıyla derin ekonomik entegrasyonun oldukça riskli olduğunu gören Moskova'nın strateji, rasyonalite ve denge üçlüsünün birleşiminde enerji kartını devreye sürüp AB'den önce davranarak ve yine özellikle AB'ye karşı elini güçlendirmeye çalıştığı görülüyor. Uzak Doğu bölgelerinin kalkınmasında Çinli şirketleri önemli bir kaldıraç olarak kullanmayı planlayan Rusya'nın bu hamlesinin "bumerang" etkisine yol açıp açmayacağını ise ikili arasında ilerleyen dönemde su yüzüne çıkması muhtemel değişen tehdit algıları belirleyecek. Bu açıdan, Putin'in ziyaretinin uluslararası ilişkiler sisteminde köklü modifikasyonlara neden olduğunu/olacağını dile getirmek iddialı bir ifade gibi gözükse de sistemin artık farklı bir yenilenme sürecine girdiğini söylemek abartılı olmayacaktır.

Kazakistan
Neden BM Güvenlik Konseyi Geçici Üyesi Olmalıdır?

Doç. Dr. **Rayhan Sadıkova**
EL-FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

Kazakistan, 2017-2018 tarihlerinde BM Güvenlik Konseyi'nin geçici üyesi olmayı planlıyor. Bu üyelik Kazakistan Dış İşleri Bakanlığı'nın üstlenmek istediği önemli amaçlardan biridir. Kazakistan'ın BM Güvenlik Konseyi'nin geçici üyesi olması ülkenin dış politikasındaki en öncelikli meselelerden biridir. Bu mesele New York'ta düzenlenmiş olan BM Genel Asamblesi'nin 68. oturumunda tartışılmıştır. Bu oturumda uluslararası politika, enerji ve çevre, nükleer silahsızlandırma gibi küresel sorunlar tartışılmıştır. Bu sene BM Güvenlik Konseyi'nin geçici üyeliğine aşağıdaki ülkeler seçilmiştir: Avustralya, Arjantin, Ürdün, Litvanya, Nijerya, Çad, Şili, Güney Kore, Ruanda ve Lüksemburg. BM Güvenlik Konseyi'nin yeni geçici üyeleri 2016 yılında seçilecektir. Söz konusu oturuma Kazakistan delegesi tek bir amaçla gidecektir. Şu anda Kazakistan'ın bu konudaki en ciddi rakibi Tayland'tır. Kazakistan'ın BM GK geçici üyesi olmak istemesinin spesifik nedenleri bulunmaktadır.

BM Kazakistan temsilcisi İsrayıl Tilegen'e göre Kazakistan'ın bölgesel güvenlik ve istikrarının sağlanmasında, ayrıca AGİT evsahipliği ve İİT başkanlığı döneminde edindiği deneyimi BM'nin inisiyatiflerine izafi şekilde ivme kazandırarak günümüzdeki sorun ve krizlerin çözümünde önemli katkıda bulunabilir.

BM Güvenlik Konseyi'nin geçici üyesi olabilmek her devlet için büyük bir başarı sayılabilir. Uluslararası güvenlik sorunlarının küresel açıdan tartışılması Kazakistan Cumhuriyeti'nin aynı zamanda ulusal çıkarlarının da korunmasına vesile olacaktır.

Kazakistan istikrarlı kalkınması ve etnik gruplar arası barışın sağlanması açısından, ayrıca birkaç uluslararası teşkilatın başkanlığını yapması nedeniyle Orta Asya ülkeleri

BM KAZAKİSTAN TEMSİLCİSİ İSRAYIL TİLEGEN'E GÖRE KAZAKİSTAN'IN BÖLGESEL GÜVENLİK VE İSTİKRARININ SAĞLANMASINDA, AYRICA AGİT EVSAHİPLİĞİ VE İİT BAŞKANLIĞI DÖNEMİNDE EDİNDİĞİ DENEYİMİ BM'NİN İNİSİYATİFLERİNE İZAFİ ŞEKİLDE İVME KAZANDIRARAK GÜNÜMÜZDEKİ SORUN VE KRİZLERİN ÇÖZÜMÜNDE ÖNEMLİ KATKIDA BULUNABİLİR.

arasında dünyada olumlu imaj yaratabilen devlettir. Ayrıca, BDT ülkeleri arasında nükleer silahından ilk olarak vazgeçen devlet olarak barışsever bir millet portresini çizmiştir. Bu nedenle, Kazakistan fazla düşünmeden BM Güvenlik Konseyi'nin geçici üyesi olmak için kendini aday olarak sunmuştur. Bu üyelik yine Kazakistan'ın dış politikasındaki en büyük adımlardan biri olacaktır. Eğer, bu sefer dünya ülkeleri Tayland'ı değil de Kazakistan'ı seçecek olursa, bu başarı Kazakistan'ın daha nice başarılara ulaşmasına vesile olacaktır. Çünkü, bu fırsat Kazakistan'ın dış politikasında ulusal ve bölgesel çıkarların sağlanması için birçok imkanlar sunacaktır. Bu zamana kadar post-Soviyet ülkeleri arasından sadece Azerbaycan BM GK geçici üyesi olmuş ve Litvanya ise üyeliğe bir sene evvel başlamıştır.

Litvanya Dış İşleri Bakanı Linas Linkevicius'a göre BM GK geçici üyesi olmanın aşağıdaki gibi avantajları bulunmaktadır. Ona göre BM Güvenlik Konseyi'ne geçici dahi olsa üye plan ülkeler küresel siyasal süreçlere katılmakla birlikte ayrıca insan hakları, demokrasinin gelişmesi ve bütün ülkelerle uluslararası ilişkilerde eşitliğin sağlanması açısından dünyaca daha büyük saygı görecektir. Bu üyelik dünyada ve yakın bölgelerde kendi hukuku ve çıkarlarını düşünen Kazakistan gibi ülkeler için de, daha küçük ülkeler için de çok önemlidir.

Eğer, Kazakistan 2017-2018 yıllarında BM Güvenlik Konseyi'nin geçici on üyesi arasında yer alabilirse uluslararası düzeydeki karmaşık meselelerin birçoğu çözüme kavuşturulabilecektir. Bu kurumun öncelikli görevi küresel güvenlik ve barışın sağlanmasından sorunlu olmaktır. Bazı sınırlandırıcı veya yasaklayıcı yetkileri sağlayan bu üyelik BM hizmetinin belirleyici faktörlerinden sayılabilir. Çünkü, söz konusu kuruma üye ülkelerce durdurulan her hangi bir dosya veya kararın değiştirilmesi oldukça zordur.

Kazakistan Dışişleri Bakanı Yerlan Idırısov'a göre Güvenlik Konseyi'ne üye olmak Kazakistan için önemli birçok avantaj sağlayacaktır. Güvenlik Konseyi, dünyadaki barış ve güvenliği sağlayan başlıca küresel kurumdur. Bundan dolayı, Konsey yapısının uluslararası cemiyetin tüm fikirlerini tam olarak temsil edebilecek şekil ve düzeyde oluşturulması oldukça mühimdir. Kazakistan'ın Konseye ilk defa üye olması durumunda Asya grubunda adaletli coğrafi bölüşüm eşitliği sağlanacaktır.

Kazakistan BM ile yaptığı görüşmeler sayesinde güvenlik ve nükleer silahsızlanma, ekonomi ve çevre, sosyal kalkınma, uluslararası hukukun geliştirilmesi, insan hakları, terörizmle mücadele, örgütlü cinayet ve uyuşturucu gibi alanlarda işbirliği yapmaktadır. Kazakistan son yirmi yılda BM'nin tüm görüşmelerine katılarak kuruma ait büyük forumların birkaçına da ev sahipliği yapmıştır. Örneğin, 2003'te Almatı'da Denize Çıkışı Olmayan Ülkeler Küresel Konferansı, 2007'de BM Asya ve Büyük Okyanus Ekonomik ve Sosyal Komisyonu'nun 63. oturumu, 2008'de Dünya Sağlık Teşkilatı'nın Konferansı ve 2009'da Dünya Turizm Örgütü'nün konferansı gibi önemli etkinlikler düzenlenmiştir.

Kazakistan'ın küresel (nükleer) silahsızlanma alanında yaptığı katkıları dünyaca bilinmektedir. 1991'de Kazakistan sırf kendi isteğiyle dünyanın en büyük dördüncü nükleer deneme alanlarını kapatmıştır. Kısacası Kazakistan BM nezdindeki tüm yükümlülüklerini tamamen yerine getirmektedir. Örneğin, Kazbat arabulucu askerini Irak'ta mayınları yok etme operasyonlarına katılmıştır. Kazakistan BM'in arabuluculuk operasyonlarını daima desteklemiştir.

KAZAKİSTAN SON YİRMİ YILDA BM'NİN TÜM GÖRÜŞMELERİNE KATILARAK KURUMA AİT BÜYÜK FORUMLARIN BİRKAÇINA DA EV SAHİPLİĞİ YAPMIŞTIR.

BM GK geçici üyeleri bölgesel temsilcilik prensibine uygun olarak seçilir. Asya'dan biri Çin olmak üzere üç ülke üye olabilir. BM GK geçici üyeleri BM Genel Asamblesi tarafından iki yıllık süre için seçilir. Aday ülkeler BM Güvenlik Konseyi'nin geçici üyeliğine seçilmesi için Genel Asamble delegeleri oyunun üçte iki çoğunluğunu alması gerekiyor.

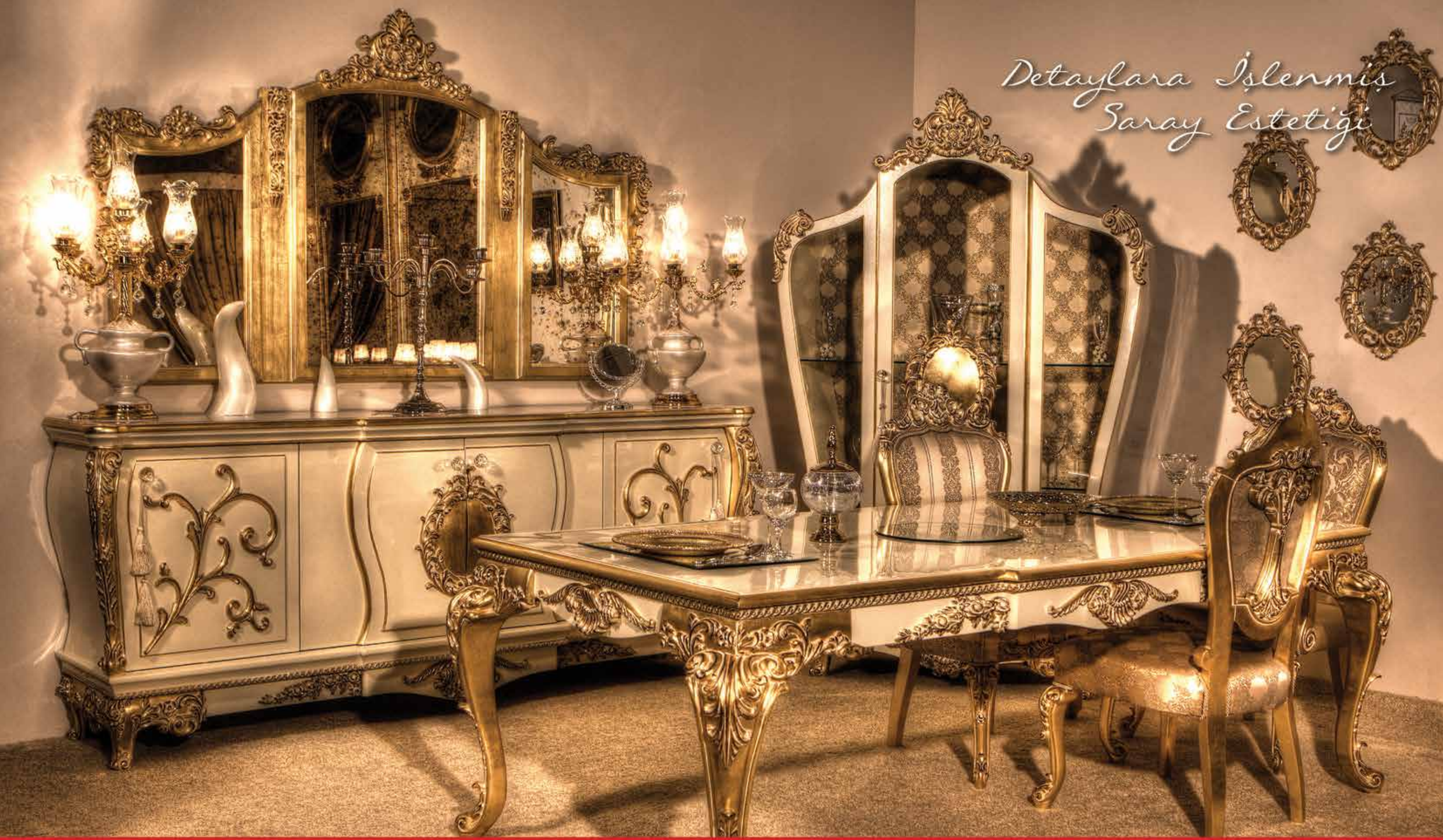

ARAL furniture

İSTANBUL MERKEZ: BARBAROS MAH. MOR SÜMBÜL SOK. NO.5 D.152
BELUXIA PALACE ATAŞEHİR / İSTANBUL
TEL: +90 216 510 59 70 FAKS: +90 216 510 59 69

ASTANA SHOWROOM: PETROVA CAD. NO: 22
ASTANA / KAZAKİSTAN
TEL: +7 7172 490344 GSM: +7 775 9490992

aralmobilya.com | aralfurniture.net

KIYAKLI YAPI

Avrupa Parlamentosu **Seçimlerine Dair...**

Niyazi G. Atay
EKOAVRASYA DIŞ İLİŞKİLER KOORDİNATÖRÜ

Dünya bir çatışma ortamı içerisinde. İttifaklar yeniden şekilleniyor, sınırlar yeniden çiziliyor. Yeni aktörler uluslararası ilişkiler sistemine girerken, dünya farklı bir yere doğru yol alıyor. Rusya aynı mezhebi paylaştığı Ukrayna'dan toprak alma telaşını yaşarken, Suriye ve Irak'ta hâkimiyet kurmaya çalışan Sünni Irak-Şam İslam Devleti militanları, Şii dindaşlarını acımasızca katletmekten çekinmiyor. Bu durumun, karakter olarak Sünni Türkiye ile Şii İran'ı da, komşu ülkelerindeki bu sıcak çatışma içerisine çekme ihtimalini içermesi, bölgedeki gidişatın ne kadar tehlikeli olduğunu açıkça gösteriyor. Rus basınında yer alan IŞİD'in yeni hedefinin Türkiye, Azerbaycan ve Kıbrıs olduğuna yönelik iddialar, Ortadoğu merkezli çatışmanın Kafkasya ve Akdeniz'e kadar yayılabileceğine işaret ediyor.

Bu çerçevede, Kıbrıs'ın bir yandan müzakere sürecinde siyasi bir çözüme yaklaşırken, diğer yandan ise IŞİD terörizminin tehdidi altında olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Kıbrıs'ın bu bağlamda en büyük kozu Avrupa Birliği'ne dâhil olmasıdır. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, resmen AB üyesi sıfatıyla üyeliğin bütün imkânlarından faydalanıyor ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, AB hukukunun geçerli olmadığı topraklar olarak nitelense de AB fonlarından yararlanmak suretiyle AB içerisindeki varlığını devam ettiriyor. IŞİD'in, Kıbrıs'a çatışma tohumları ekmesi, bu anlamda Batı'ya karşı ikinci bir cephe açması manasına gelecektir ki, şu anda görünen IŞİD'in ilk hedefinin İslam ülkelerinde Sünni egemenliği kurma amacına yönelik mezhep savaşını yürütmekte olduğudur.

Bu görüşler ışığında, IŞİD'in faaliyetlerini, her ne kadar Arap ağırlıklı Müslüman bir nüfusa sahip olsa da, Ortodoks Hristiyan karakterdeki Güney Kıbrıs'ta yayması akıllıca görünmemektedir. Ortodoks Kıbrıs Rum Toplumu yerine Müslüman Türk kimliği ile ön plana çıkan KKTC'de faaliyet alanı yaratması IŞİD'in coğrafi etkinliğini artırması açısından daha stratejik görünmektedir. İşte bu noktada, zaten sosyobilimsel olarak laik bir toplum yapısına sahip olan Kıbrıs Türk halkının, İslami terör tehdidini bertaraf etmek için laik Müslüman Türkiye ve insani değerler sistemini özümsemiş AB ile ilişkilerini sağlam temellere oturtması önem kazanmaktadır. Konuyu Kuzey Kıbrıs özelinde ele aldığımızda, zaman zaman tartışmaya açılmış olsa bile Kıbrıs Türk toplumunun Türkiye ile sarsılmaz iyi ilişkiler içerisinde olduğu bir hakikattir. Türkiye'nin de üyeliği hedeflediği AB ile ilişkileri de aynı şekilde olumlu bir seyir izlemekte ve teknik olarak AB'ye Türkiye'den daha yakın bulunmaktadır. Bu kapsamda Mayıs ayında gerçekleşen Avrupa Parlamentosu seçimleri Kıbrıs Türk toplumunun AB'ye yönelik tutumunun anlaşılmasında önemli bir rol oynamaktadır.

GÜNEY KIBRIS RUM YÖNETİMİ, RESMEN AB ÜYESİ SIFATIYLA ÜYELİĞİN BÜTÜN İMKÂNLARINDAN FAYDALANIYOR VE KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ, AB HUKUKUNUN GEÇERLİ OLMADIĞI TOPRAKLAR OLARAK NİTELENSE DE AB FONLARINDAN YARARLANMAK SURETİYLE AB İÇERİSİNDEKİ VARLIĞINI DEVAM ETTİRİYOR.

Bu yıl, Avrupa Parlamentosu seçimleri, ekonomik ve siyasi kriz içerisindeki bir Avrupa Birliği içerisinde yaşandı. İskoçya'nın İngiltere'den, İngiltere'nin AB'den ayrılma ihtimali, AB'ye karşı Fransa'da Ulusal Cephe lideri Marine Le Pen'in babasından aldığı mirası güçlendirerek devam ettirmesi, Hollanda, İsveç, Belçika ve Avusturya'da, özellikle göçmen karşıtı aşırı sağ partilerin seslerini yükseltmesi, Akdeniz ülkelerindeki ekonomik kriz, Avro bölgesindeki parasal sıkıntılar ve Baltık ülkelerindeki Rus korkusu, AP seçimlerinde Avrupalı seçmenin tercihlerini önemli ölçüde etkiledi. AB üyesi İspanya, Yunanistan ve Güney Kıbrıs'ın yaşadığı mali iflas ve ekonominin normale dönüş sürecindeki belki de en büyük maddi güç olan Almanya'da da benzer eleştiriler Alman seçmenin düşüncelerini şekillendirdi. Bu ortamda yapılan seçimlerde, AB'nin hukuksal yapısını şekillendiren AP içerisindeki merkez sağ ve merkez sol partiler çoğunluğu ve bir sonraki Avrupa Komisyonu Başkanı'nın seçiminde de ağırlıklarını korumuş oldular. Bununla birlikte, Avrupa çapındaki aşırı sağ partiler, önümüzdeki yıllarda AP içerisinde daha etkin bir siyaset yürütmelerini sağlayacak önemli bir başarı elde ettiler. Fransa'da Ulusal Cephe ana akım partilerin önünde birinci gelirken, İngiltere'nin AB'den ayrılmasını savunan Nigel Farage liderliğindeki Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi UKIP ise İngiliz siyasetinin iki ana gücü muhafazakar Toriler ve solcu Whigleri geçerek seçimi zaferle bitirdi. Böylece Fransa, 751 vekilli AP'de sahip olduğu 74 vekilden 23'ünü, İngiltere ise 73 vekilden 24'ünü aşırı sağcı ve AB karşıtı partilerden seçmiş oldu. Parlamento'ya gönderdiği 96 vekil ile nicel olarak ilk sırada olan Almanya'daki seçimlerden beşinci parti olarak çıkan Almanya için Alternatif AfD ise çıkardığı yedi vekil ile Avro bölgesi ve AB'deki ekonomik krizlerin yönetilmesi ile ilgili sert eleştirilerini AP'ye taşıma fırsatı bulmuş oldu. Alman siyasi hayatında yeni bir parti olan AfD'nin aldığı oyların, Alman seçmenin, Akdenizli üye ülkelerin ekonomileri ile ilgili AB kararlarına yönelik tepkilerini ifade ettiğini söylemek yanlış bir tespit olmayacaktır. İngiltere ile aynı sayıda vekile sahip İtalya'da ikinci parti çıkan, eski komedyen yeni iddialı siyasetçi Beppe Grillo'nun Beş Yıldız Hareketi, ilk kez katıldığı AP seçimlerinde çıkardığı 17 vekil ile İtalyan seçmenin AB karşıtı görüşlerini AB'nin en önemli siyasi organında dile getirme imkânına sahip oldu. İslam ve göçmen karşıtı söylemleri ile tartışmalı bir lider olan Geert Wilders'in liderliğini yaptığı Özgürlük için Hollanda Partisi de üç milletvekili çıkardı. Avrupa Anayasası'na karşı 2005'te başlattığı kampanyada ifadesini bulan aşırı sağ görüşlerin Hollanda'daki temsilcileri de böylece önümüzdeki beş yıl için AP koltuklarında yerlerini almış oldu. Bunların yanı sıra Finlandiya'da yaklaşık yüzde 13 ile iki koltuk kazanan Finlandiya'nın Gerçek Finliler partisi ile Macaristan'da yaklaşık yüzde 15 oy ile üç koltuk kazanan Jobbik'in AB'ye muhalif fikirleri gözden kaçırılmaması gereken diğer noktalardır.

Göçmen karşıtı aşırı sağ görüş sahibi bu partilerin temelde AB'nin politikalarına karşı olduğu, her ülkedeki ulusal egemenliğin AB siyaseti nedeniyle tehdit altında olduğunu düşündüklerini vurgulamak gerekmektedir. Alman Şansölyesi Angela Merkel'in, Almanya'da çok kültürlülüğün çöktüğünü ifade etmesi sonrasında, demokratik ve insani değerler sistemini geliştiren AB'nin, bu yeni tablo ile Parlamento içerisinden ciddi eleştirilere maruz kalacağı açıktır. Hatta Le Pen'in, aşırı sağ bir siyasi grup oluşturması durumunda AB'nin feshedilmesinden ziyade, üye ülkelerin, üyeliğe uygunluğunun tartışmaya açılıp, üyelikten

BU YIL, AVRUPA PARLAMENTOSU SEÇİMLERİ, EKONOMİK VE SİYASİ KRİZ İÇERİSİNDEKİ BİR AVRUPA BİRLİĞİ İÇERİSİNDE YAŞANDI.

çıkarma sürecinin başlaması söz konusu olabilecektir. Hâlihazırda, yedi ülkeden 75 vekil ile siyasi grup oluşturma imkânı verilen AP'de, Le Pen bu amacına ulaşamamıştır. Ancak önümüzdeki beş sene içerisinde ya da bir sonraki seçimlerde, aynı siyasi rüzgârın devam etmesi halinde bu durumun gerçekleşme ihtimali vardır. Avrupa içinde aşırı sağın bu yükselişi, Kafkasya ve Ortadoğu'daki gelişmeler ile de doğrudan bağlantılıdır. İslam adına Irak ve Suriye'de

KIBRIS TÜRK TOPLUMUNUN, SAVAŞ SIRASINDA VE SONRASINDA YAŞADIĞI ACILARA, YILLARCA ÜLKE DIŞINA AÇILAMAMAK VE SIKIŞMIŞLIK PSİKOLOJİSİ İLE TÜRKİYE'NİN HATALARININ DA EKLENMESİ İLE AŞILMASI ZOR TOPLUMSAL BİR SARSINTI İÇERİSİNDE OLDUĞU KABUL EDİLMESİ GEREKEN BİR GERÇEK OLSA DA KIBRIS TÜRK TOPLUMU ARTIK TUTARLI BİR DURUŞ SERGİLEME KONUSUNDA BİR KARARA VARMALIDIR.

kan akıtan grupların, ciddi bir Müslüman nüfusa sahip Avrupa ülkelerinde, üyelere sahip olması düşüncesi Avrupalı seçmeni, AB'nin daha sıkı denetim altında olması ve daha sert politikalar oluşturması yönünde eleştiriler yapan AB karşıtı partilere oy vermeye yönlendirmiştir.

Böyle bir tablo ile sonuçlanan AP seçimlerinde Kıbrıslı Türkler de ilk kez oy kullanma hakkına kavuştular. Üçüncü kez AP seçimlerine katılan ve "Kıbrıs Cumhuriyeti" adı altında AB üyesi olan Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığı bulunan 18 yaşından büyük Kıbrıslı Türklerin de AP seçimlerinde oy kullanmasına izin verdi. Kıbrıslı Türk seçmen sayısını önce yaklaşık 95 bin olarak açıklayan Rum yetkililer ardından idari sorunları öne sürerek bu sayıyı 58 bine indirerek Kıbrıslı Türk seçmenin ve hatta Rum seçmenlerin de tepkisini çektiler. Bastırdığı Türkçe broşürler ve gazetelere verdiği Türkçe ilanlar ile görünürde Kıbrıslı Türkleri de sürece dâhil eden Rum İçişleri Bakanlığı, seçim günü demokrasi adına kötü bir sınav verdi. Yüksek bir katılım sağlamamış olsa da oy vermek üzere Güney Kıbrıs'taki sandıklara giden az sayıdaki Kıbrıslı Türk seçmenin büyük kısmı, Rum yetkililerin öne sürdüğü birçok gerekçe nedeniyle oylarını kullanamadı. Aynı hanede yaşayan baba oy verirken oğlunun oy vermesine izin verilmedi.

Hâlbuki ilk kez Kıbrıslı Türklere resmi olarak açık olan bu seçimlerde Kuzey Kıbrıs'tan beş aday yarışıyordu. Bağımsız olarak adaylığını koyan altıncı kişi Erkin Ahmet Salih ise seçmen sayısının 30 bin azaltılmasına tepki göstermiş ve son gün adaylıktan çekilmişti. Adaylardan biri bağımsız, ikisi Kuzey Kıbrıs'taki Kıbrıs Sosyalist Partisi içerisinden ikisi ise iki toplumlu Drasi/Eylem adlı oluşumdan seçimlere katıldı. İdari sorunların yanı sıra katılımın az olması Türk adayların başarılı olmasını engelledi.

Esas itibarıyla, Kıbrıslı Türklerin bu seçimlerde düşük bir katılım göstermesi toplumdaki çelişkinin de bir sonucudur. İki toplum arasındaki güven sorununun yanı sıra KKTC içerisinde egemen bir toplum olarak yaşayan Kıbrıslı Türkler, AB'nin kendilerini bu şekilde tanımasını, yani Kıbrıs'ın eşit iki toplumundan biri olarak tanımasını istemektedir. Bu nedenle Rum Yönetimi'nin inisiyatifindeki bir seçim sürecine ilgi göstermemektedirler. Diğer taraftan, 100 bine yakın Kıbrıslı Türk'ün, fiiliyatta çökmüş olan Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşlığını almış olması zaten kendi egemenliğini de onaylamadığının bir işareti olarak kabul edilebilir. Kıbrıs Cumhuriyeti vatandaşı olup da AB üyesi bu ülkede düzenlenen AP seçimlerinde oy kullanmamak da bir başka çelişkiyi karşımıza çıkarmaktadır. AB'ye vizesiz girebilmek için kullanılan vatandaşlık aracını, belki de AB içerisinde kendi haklılığını savunmak için kullanmak daha akıllıca olacaktır. Zira Kıbrıslı Rum vekillerin yaklaşık 10 bin civarında oy ile AP vekili seçildiği göz önüne alındığında, 98 bin seçmeni olan Kıbrıs Türk toplumunun, dayanışma içerisinde en az iki milletvekili çıkarması kuvvetle muhtemeldir. Dahası, basit bir matematikle, Kıbrıs, AP'de sahip olduğu altı milletvekilinin tamamını bile çıkarma potansiyeline sahiptir.

Eğer bu başarılamayacaksa en azından KKTC'de egemen bir toplum olunduğunun farkına varılarak, Kıbrıs Cumhuriyeti kavramından vazgeçilmelidir. Bütün siyasi parçalanmışlıktan sıyrılarak tek bir toplum karakterinde dünyaya haklılığını savunmak mutlaka sonuç verecektir. Kıbrıs Türk toplumunun, savaş sırasında ve sonrasında yaşadığı acılara, yıllarca ülke dışına açılamamak ve sıkışmışlık psikolojisi ile Türkiye'nin hatalarının da eklenmesi ile aşılması zor toplumsal bir sarsıntı içerisinde olduğu kabul edilmesi gereken bir gerçek olsa da Kıbrıs Türk toplumu artık tutarlı bir duruş sergileme konusunda bir karara varmalıdır. Ancak bu şekilde, Kıbrıs Cumhuriyeti ve AB veya Türkiye ve KKTC kimliklerinin toplum yararına kullanılması söz konusu olacaktır. Bu süreçte Kıbrıs Rum tarafının rolü de azımsanamaz. Ekonomisini sürdürülebilir hale getiremediği için iflasa sürüklenen Güney Kıbrıs'ın, çözüm sürecine en kısa sürede samimi olarak katılması gerekmektedir. Sıcak çatışmanın, hemen yanı başında tüm ağırlığıyla tehdit ettiği Kıbrıs'ta hem Kıbrıslı Rumlar hem de Kıbrıslı Türkler, tüm çatışma alanlarını yok edecek bir çerçevede birlikte yaşama tercihini kullanmak için daha fazla geç kalmamalıdır.

Irak'ta Yeni Planlar
Yeni Hesaplar...

Mehmet Koçak
GAZETECİ - YAZAR

Irak'ta yaşananlar ABD'nin; 'Yeni Ortadoğu' projesinin ve 'kontrollü kaos' teorisinin devamıdır.

ABD ve ittifak güçleri, işgal sonrasında Irak ordusunu dağıttı ve kendilerinin güven duyacağı yeni bir ordu kurulmasına destek verdiler. İşgalci güçler, Irak'tan çekilirken; ülke yönetimini İran yanlısı Şilerin kontrolüne bıraktı... Ülke yönetimini elinde bulunduran İran yanlısı hükümetler ordu ve istihbarat başta olmak üzere devlet kurumlarından Kürt ve Sünnileri uzaklaştırdılar. Bu durum Irak'ta kaosun artarak devam etmesine ve ülkenin bölünmenin eşiğine gelmesine sebep oldu.

Irak'ı işgal ederek, hukuki olduğu kadar ahlaki ve insani olarak da büyük bir suç işleyen ABD ve ittifak güçler; hatalarıyla İran'a Irak'ta etkili olacak yolu açmış oldu. İran ise bu fırsatı iyi değerlendirerek Irak ordusundan İran-Irak savaşının intikamını almak ve Şiilerin hakim olduğu yeni bir ordunun oluşması amacı ile Irak'a çok yönlü destek verdi.

Şimdi asıl sorun; Irak'ta şu an tüm kesimlerin destek verdiği ve Irak devletini, temsil eden gerçek ordu yerine yalnız Şii kesimi temsil eden ve sadece Şiilerden oluşan milis güçlerin bulunmasıdır.

IŞİD'in Musul başta olmak üzere Irak'ta şehir ve kasabaları ele geçirerek ilerlemesinin asıl sebebi de budur. Yani IŞİD aslında zannedildiği kadar güçlü olduğundan değil, karşısında güçlü bir Irak ordusunun olmayışı sebebi ile kolay ilerlemektedir. Ayrıca Irak'ta ezilen, devlet kadrolarından dışlanan ve yok sayılan Sünni kesim içinde güç sahibi olan aşiretlerin IŞİD'e yerelde verdiği çok ciddi desteğin de IŞİD'in ilerleyişinde önemli bir rolü vardır.

IRAK'I İŞGAL EDEREK, HUKUKİ OLDUĞU KADAR AHLAKİ VE İNSANİ OLARAK DA BÜYÜK BİR SUÇ İŞLEYEN ABD VE İTTİFAK GÜÇLER; HATALARIYLA İRAN'A IRAK'TA ETKİLİ OLACAK YOLU AÇMIŞ OLDU.

Irak'ta Neler Olabilir?

Irak'ta taraflar; huzur ve güven içinde bir arada yaşama, birbirini kabullenme kültürünü yok etmişlerdir. Kin ve nefrete dayalı, intikam alma ve birbirini yok etmek için bir savaş yarışını sürdürüyorlar.

Üç yıl önce Şii hükümetin Başbakanı Nuri El Maliki, Amerikan askerlerinin tez elden ülkeden çıkmasını istiyordu. Şimdi, işgal gücünden yalvarırcasına ülkede ilerleyen IŞİD'e karşı silahlı müdahale için yardım istiyor.

İran, daha dün "Büyük Şeytan" olarak hakaret ettiği Amerika'ya "Irak'ta birlikte hareket edelim" diyerek resmen işbirliği öneriyor.

Kısacası; Irak'ta bir kargaşa yaşanıyor. Diğer bir ifadeyle hem talihsiz hem de tarifsiz bir durum söz konusu.

Önemle belirtmek isterim ki; Irak'taki kargaşadan IŞİD militanları olduğu kadar, ülkedeki etnik ve mezhepsel grupları bir arada tutamayan Maliki hükümeti de sorumludur.

Irak'ın geleceğiyle ilgili olarak, şu veya şunlar olur demek, kesin fikirler ileri sürmek yanlış olur.

Ben de ancak bazı tahminlerde bulunabiliyorum...

Açık konuşmak gerekirse; Irak'ın bölünmesi kaçınılmaz olabilir. Çünkügidişat bunu gösteriyor.

Bölgenin yeniden şekillendirilmesinde kendilerini karar verici olarak gören egemen güçlerin gizli acentelerinden sızan bilgilere göre Irak'ın geleceği ile ilgili iki ihtimal mevcut.

Birinci ihtimal;

Suriye ve Irak'ın kuzey bölgelerinde Kürtlere, Irak'ın orta kesiminde Sünni Araplara ve Irak'ın güneyinde Şii Araplara "özerk eyaletler" oluşturup, hangi ülkeye katılacaklarını kendilerinin referandumla belirlemelerini sağlamak.

Bu bölgenin nüfus ağırlığı Kürtlerden oluşacak olsa da her iki bölgede Türkmenler de oranları nispetinde "özerk eyalet" yönetiminde söz hakkına sahip olacakları şekilde yasal güvenceye kavuşturulmuş olacaklar. Bölge üzerinde hazırlanan raporlarda her iki özerk bölgenin de böyle bir durumda Türkiye'yi tercih edeceğine kesin gözüyle bakılıyor.

Eğer bu plan uygulanacak olursa Türkiye'nin yapısı değişmiş olacak ve o zaman ortaya bir "federatif" cumhuriyet devlet yapısı çıkabilir. İşte o zaman 77 milyon olan Türkiye'nin nüfusu bu federasyon veya konfederasyon bağlamında 20 milyon artacağı gibi 779 bin 452 km2'e olan yüzölçümü 1 milyon iki yüz bin km2'e yükselmiş olacak.

Ayrıca, Türkiye böyle bir durumda zengin doğal kaynaklarıyla bölgenin en etkili merkez ülkesi olacaktır.

Orta kesimdeki Sünni Arapların da Suriye'de gerçekleşecek olan devrim sonrasında oluşacak Sünni bölgesine katılacağı tahmin ediliyor.

İkinci ihtimal ise;

Irak'ın toprak bütünlüğü korunarak, "Irak Federal Cumhuriyeti"ni kurmak. Kantonlardan oluşan "Uluslararası Toplum" adına bir "yüksek temsilci"nin yönettiği Bosna Hersek benzeri bir yapı oluşturmak...

Bu yapının oluşturulabilmesi için yüksek temsilcinin emrinde Irak'ta ırklar ve mezhepler üstü bir hükümet kurulması planlanıyor.

Bölge Ülkelerinin Desteği Alınmadan Hiçbir Yapı Kalıcı Olamaz

Irak ve bölgede oluşturulmak istenen yeni dengeler ve planlanan yeni oluşumların kalıcı olabilmesi için mutlaka Türkiye başta olmak üzere bölge ülkelerinin de desteği aranmalıdır.

Özellikle Türkiye'nin Irak ve bölge konusunda uyarıları, endişe ve beklentileri mutlaka nazarı dikkate alınmalıdır.

Eğer; Irak'ın toprak bütünlüğü korunarak kantonlardan oluşacak bir "Federasyon" yapısı düşünülüyorsa işte o zaman, İran'ın, Irak ve bölge üzerindeki mezhepsel emellerini içeren politikalarından geri adım atması mutlaka sağlanmalıdır.

IRAK VE BÖLGEDE OLUŞTURULMAK İSTENEN YENİ DENGELER VE PLANLANAN YENİ OLUŞUMLARIN KALICI OLABİLMESİ İÇİN MUTLAKA TÜRKİYE BAŞTA OLMAK ÜZERE BÖLGE ÜLKELERİNİN DE DESTEĞİ ARANMALIDIR.

Irak'ta Sünnilerin dışlanamayacağı ve Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması gerektiği konusunda İran ikna edilmelidir. Bu yapılmaz ise, İran fitne ve fesata devam eder ve Ortadoğu mezhepsel anlamda büyük bir krize sürüklenebilir.

Irak Şiileri üzerinde etkili olan İran'ı dışlamak yerine ona bazı görevler ve roller verilmelidir. Ancak, bu roller verilirken; İran bir müttefik olarak değil, üzerine düşeni yapan bir aktör olarak muhatap alınmalıdır.

Özetleyecek olursak:

Irak'ta hangi plan uygulanırsa uygulansın; Emperyalist güçlerin bölge üzerindeki tarihi emelleri, İran'ın mezhepsel planları bitmedikçe, İsrail'in Filistin işgali sürdükçe, Suriye'de Baas rejimi yıkılıp diktatör Beşşar Esed, Şam'dan uzaklaştırılmadıkça; Ortadoğu'da barış ve huzurdan asla söz edilemez...

SYRIZA'nın Tarihi Seçim Zaferi **ve Anlamı**

Dr. **Nikos Christofis**
LEİDEN ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

Çeviri: **Niyazi G. Atay**

Son üçlü seçim maratonunda (belediye, bölge ve Avrupa Parlamentosu seçimleri) SYRIZA'nın adayları, on tanesi Atika bölgesi içinde olmak üzere 21 belediyede, biri Yunanistan'ın en büyük bölgesi olan Atika bölgesi olmak üzere iki bölgede seçimleri kazandı. Son olarak ise Avrupa Parlamentosu seçimlerinde, yüzde 22,7 oranında oy alan Yeni Demokrasi Partisi'nin önünde yüzde 26,5 oy oranı ile ilk sırada yer aldı. Çağdaş Yunanistan'ın siyasi tarihinde bir dönüm noktası olan bu gelişme, radikal sol hareketin 2012'de başlayan ilk etabının sonunu işaret etmektedir.

Yunanistan için ulusal bir kriz döneminde yapılan 6 Mayıs 2012 seçimleri, mevcut partilerin seçmen tabanında ani ve şiddetli bir değişikliğe yol açtı. Esasında Avrupa'nın en istikrarlı sistemi olan Yunan siyasal parti sistemi tam anlamıyla havaya uçtu. 1981-2012 yılları arasında lider parti konumunda olan Yunan sosyal demokrat partisinin çöküşü, seçimlerin ilk en önemli sonucu oldu. PASOK'un başarısızlığı, borç krizini yönetmedeki beceriksizliği ve borç batağından kurtaracak hemen tüm çıkışların kapalı olmasının sonucudur. PASOK hükümeti tarafından alınan ve Yeni Demokrasi hükümeti tarafından devam ettirilen güncelliğini yitirmiş yeni-liberal önlemler, ücretli kesim ve maaşlı orta sınıfın gerçek gelirinin azalmasına ve işsizliğin müthiş büyümesine sebep olmuştur. Bu durum, muhtemel iflas ve Avro bölgesinden çıkış ile birleşerek partinin seçimi kaybetmesini çabuklaştırmıştır. Yunan halkı, yetersizliği sebebiyle PASOK hükümetini cezalandırmıştır.

PASOK'un çöküşü ile doğrudan bağlantılı olarak, Yunan radikal sol hareketindeki küçük partilerin oluşturduğu bir koalisyon olan ve Ekim 2009 parlamento seçimlerinde yüzde 4,6 gibi az oy alan SYRIZA dinamik şekilde ortaya çıkmıştır. Bu oran, 2012 genel seçimlerinde yüzde 26,9'a fırlayarak halkın oy tercihlerindeki değişimi göstermiştir. Zira seçimden birinci parti olarak çıkan Yeni Demokrasi Partisi yüzde 30'a yakın bir oy oranında kalmıştır. SYRIZA'nın başarısı, borç krizine yönelik Avrupa merkezli siyaset tarafından üretilen siyasi çıkmazın altını çizmiştir. Dahası, 2012 seçimlerinde SYRIZA'nın en yüksek oyu; ekonominin aktif nüfusunda yer alan kamu sektörü ve özel sektördeki ücretli işçiler, işsizler ve öğrencilerden alması, Yunanistan'daki sınıfsal ittifakı göstermiştir.

2012 SEÇİMLERİNDE SYRIZA'NIN EN YÜKSEK OYU; EKONOMİNİN AKTİF NÜFUSUNDA YER ALAN KAMU SEKTÖRÜ VE ÖZEL SEKTÖRDEKİ ÜCRETLİ İŞÇİLER, İŞSİZLER VE ÖĞRENCİLERDEN ALMASI, YUNANİSTAN'DAKİ SINIFSAL İTTİFAKI GÖSTERMİŞTİR.

SYRIZA'nın seçim başarısı, birçoğunu partinin başarısının önemini küçümsemeye ve gerçek durumu zaman içerisinde gözler önüne serilecek bu başarının geçici olduğu sonucunu çıkarmaya yöneltmiştir. Bununla birlikte gerçek böyle olmamıştır. SYRIZA'nın etkisi ve dinamizminden şüphe eden herkes, cevabını Mayıs seçimlerinde almıştır. SYRIZA'yı hedef alan aşırı hükümet ve medya propagandası, bu partinin seçimi kazanmasını daha önemli hale getirmiştir. Önceleri protesto amacıyla ortaya konan ekonomik program 2011 yılında somut bir hal alarak partinin ekonomi programının temelini oluşturmuştur. Radikal solun partisi, eşitsiz azaltma stratejisi ile üretken yeniden yapılanmayı, başka bir deyişle üretken çağdaşlaşmayı, birleştirerek borç krizinden ciddi bir çıkış planı ortaya koydu. SYRIZA'nın radikal programı, farklı demokratik ilkeler ile tutarlı ve uyumludur. SYRIZA lideri Alexis Tsipras'ın, Bayan Merkel'in hükümet başkanlarının kendilerini Avrupalı seçmenlere sunan, onların önünde tartışan ve onların oyunu isteyen beş aday ile sınırlı olmadığını ifade etmesi üzerine verdiği resmi beyan bunun örneğidir. Merkez sağ ve sol seçmen tabakalarının aşırı sola oy vermesine neden olan bu programdır. Aynı zamanda Yunan halkı Yeni Demokrasi hükümetine sert bir mesaj da göndermiştir. İkinci turda Antonis Samaras'ın olmaması Yunan tarihi açısından çok önemlidir. Yunan halkı, sosyal politikadan tamamıyla uzak ve yeni-liberalciliğin tüm hastalıklarını barındıran bir devlet niteliğindeki Samaras'ın otoriter hükümetine karşı oy vermiştir

Bu yeni-liberal gerçekliğe karşı SYRIZA, yeni-liberalcilik ve onun teknokrat seçkinlerinin gösterdiğinden farklı bir yol olduğu fikrini ortaya atmıştır. SYRIZA, mutabakat/düzen karşıtı bir parti olsa da Avrupa kavramı çerçevesinde işlev gören bir partidir. SYRIZA'nın Avro bölgesi konusunda eleştirel olduğu doğrudur ancak bu konuda SYRIZA'nın duruşu Yunanistan'ı da içine alan Avro'nun yaşaması ve varlığını devam ettirebilmesi için yeniden tasarlanması gerektiğidir. Buna karşılık Bay Farage ve Bayan Le Pen, aleyhinde olduğu AB'nin küçülerek yok olmasını istemektedir. SYRIZA, AB yanlısıdır ama AB ve Avro bölgesini kurtarmak için Avrupalı elitlerin devam ettirdiği akılcı olmayan siyasetler ile yüzleşmek ve bunlara karşı durmak gerektiğinin farkındadır. Bay Farage ve Bayan Le Pen ise AB'nin dağılması veya ülkelerinin AB'den çıkarılması düşüncesinde gitmektedir. SYRIZA, her ne kadar Yeni Demokrasi, PASOK ve diğer partiler tarafından Yunan halkına bu şekilde empoze edilmeye çalışılsa da, ne Yunanistan'ı AB'den çıkarmayı ne de AB fikrine karşı durmayı teklif etmektedir. SYRIZA, AB ve kurumlarının Avrupalı insanlara karşı değil de onların lehine çalışmasını amaçlayan ve bu şekilde Avrupa ve Yunanistan'daki yeni-liberal partilerden ayrılan, derinlemesine AB yanlısı bir partidir.

Radikal sol bir partinin seçimlerde en üstte yer alması Yunan ve muhtemelen Avrupa siyasetinde bir dönüm noktasıdır. Tabi ki seçimler çeşitli mesajlar içermektedir ve son Avrupa Parlamentosu seçimleri de bir istisna değildir. Üyelerinin cinayetlere katıldığı ortaya çıktıktan sonra bile, her on Yunan seçmenden birinin Nazi partisine (Altın Şafak) oy vermesi, seçmenlerin bundan habersiz olduğu bahanesini ortadan kaldırmıştır. Ülkeyi alarma geçirmesi gereken bu durumu ve yeni-Nazicilik hareketinin yükselişini, mücadele etmesi daha zorlaşmadan ve farklı boyutlara ulaşmadan, radikal sol partinin iyi incelemesi ve yorumlaması gerekmektedir. Ayrıca, oyların çok sayıda siyasi parti arasında dağılması da söz edilmesi gereken bir durumdur. Her şeyi hesaba kattığımızda, Yunan seçmenin, Avrupa'nın gerçek gibi göstermeye çalıştığı, ekonomik krizin mümkün olan en iyi şekilde idare edildiği ve Yunan Başarı Hikayesi yazıldığı yalanını tüm kalbiyle reddettiği açıkça ortaya konmuştur. Bu, Almanya ve Üçlü (Troyka) tarafından Yunan halkına empoze edilen nefret düzenine karşı yeni oluşmaya başlayan bir seçenektir.

SYRIZA, MUTABAKAT/DÜZEN KARŞITI BİR PARTİ OLSA DA AVRUPA KAVRAMI ÇERÇEVESİNDE İŞLEV GÖREN BİR PARTİDİR.

SYRIZA'nın, Yunanistan için sürdürülebilir bir seçenek olarak hizmet verecek gücü bulması ve iktidar yolunu açacak kapsamlı bir ittifak kurabilmesi için katetmesi gereken uzun bir yolu var. Aynı zamanda, küçük bir parti olarak SYRIZA'nın Avrupa'daki ortamı değiştirmesi pek mümkün görünmemektedir. Bu nedenle, diğer güçlü sol ve demokratik güçlerin sahneye çıkması gerekmektedir. İşleyen bir seçenek oluşturma yolunda ortak noktaya ulaşmadan önce, Avrupa ve Yunanistan'ın iktidar sahipleri ilerlemeyi durduracak engeller oluşturmaktadır. Bu sebeple hem Yunanistan'da hem de Avrupa'da, önce sosyal daha sonra siyasal ittifakları hedefleyen geniş bir müttefikler ağı oluşturmak için SYRIZA'nın önünde uzun bir süreç vardır. Mayıs seçimleri SYRIZA için ilk aşamanın sonuna gelindiğini göstermiştir. Yeni başlayan ikinci aşama daha uzun ve zorlu olacaktır.

Ruslar Kırım'da **Neleri Ele Geçirdi?**

Doç. Dr. Toğrul İsmayil
TOBB EKONOMİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

Kazakistan, Belarus ve Rusya, Avrasya Ekonomik Birliği'ne imza attı. Putin'in açıklamasına bakarsak, bu birlik öncelikle ekonomik bir birlik olacak. Söylenenler arasında yeni yapının, Çin ile Avrupa arasında bir köprü rolü üstleneceği de var.

Ama bu işin bir başka gerçeği daha var. Rusya'daki pek çok siyasi, Avrasya Ekonomik Birliği'ni Avrupa Birliği'ne (AB) bir alternatif olarak görüyor. Uzmanlar arasında, Batı ile köprüleri Ukrayna'da atan Rusya'nın "Yeni Dünya Düzeni" yolunda önemli bir hamle yaptığı yorumları güçlendi.

Avrasya Ekonomik Birliği (AEB), toplamda 170 milyonluk bir "ortak pazar" yaratmış oluyor. Rusya, Kazakistan ve Belarus, mal ve hizmetler açısından "tek ülke" haline geliyor ve AB'ye benziyor. Fakat AEB projesi, pek çok uzman tarafından şimdilik "ekonomik" olmaktan çok "politik" bir mesaj olarak algılanıyor.

Bu arada uzmanlar, 2025'e kadar masada pek çok soru işareti olduğuna işaret ediyor. Üç üye ülkenin ticaretinin 64 milyar dolar olduğu, sadece Rusya'nın AB ile ticaretinin ise 400 milyar doları geçtiği gerçeği de unutulmaması gereken bir nokta.

Aslında Rusya'nın AB ile rekabeti son imza töreninden çok daha önce başladı. Geçen yılın Kasım ayından itibaren Ukrayna'da yaşanan kriz de bunun sonuçlarından biri. AB'nin genişleme politikaları üzerinden başlayan Ukrayna krizi, Kırım'ın Moskova tarafından ilhakına kadar uzandı. Çünkü Rusya, her ne pahasına olursa olsun Ukrayna'yı AB'ye kaptırmak istemiyordu. Başlangıçta çok da önemsenmeyen ve basit

AEB İÇİNDEKİ RUSYA VE KAZAKİSTAN, DÜNYA PETROL VE GAZ KAYNAKLARININ YÜZDE 15'İNİ KONTROL EDEN İKİ ÜLKE OLARAK DİKKAT ÇEKİYOR.

gibi görünen kriz birden bire sıcak çatışmaya döndü ve Ukrayna'dan toprak bölünmesini getirdi.

Avrasya Ekonomik Birliği'ne dönersek, bu birliktelik aslında Putin'in son Başkanlık seçiminden sonra bölgede güç toplama ve alternatif olma isteğinden kaynaklanıyor. Biz bunun içinde, enerji alanındaki bazı işbirliklerini görüyoruz.

Özellikle Rusya, Belarus ve Kazakistan arasındaki enerji sektöründe de birtakım işbirlikleri söz konusu.

AEB içindeki Rusya ve Kazakistan, dünya petrol ve gaz kaynaklarının yüzde 15'ini kontrol eden iki ülke olarak dikkat çekiyor. Hem gümrük, hem nakliye, hem de enerji kaynaklarının taşınması açısından ileriye yönelik projeleri var.

Bu anlaşmadan önce Rusya, ABD ve Avrupa Birliği'nin baskılarını, ekonomik yaptırımların etkisini azaltmak için Doğu'da başka komşularıyla, özellikle de Çin ile ciddi bir anlaşmaya daha imza atmıştı. Gerçi hemen değil, beş altı yıl sonra gerçekleşebilecek bir proje bu ama ortada konuşulan rakamlar çok yüksek.

Çin-Rusya anlaşmasının büyüklüğü konusunda 300 milyar dolardan söz ediliyor. İşte tüm bunlar, Rusya'nın aslında kendi

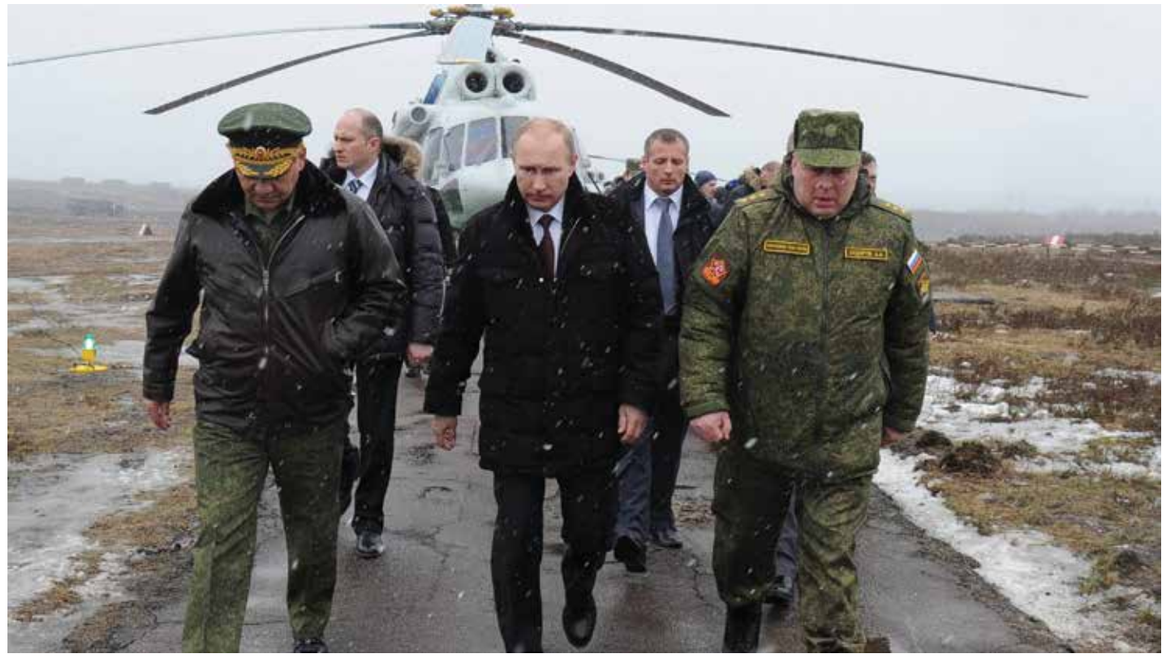

açısından bölgede enerji gücünü siyasi araç olarak kullanmak istediğinin göstergesidir. Bunlar birbirlerine bağlı politikalar.

Ukrayna'daki kriz bölgede en çok da Türkiye'yi ilgilendiren bir konu. Ama önce Rusya'nın bu ilhakla neler elde ettiğine bakalım. İşin teorik ve stratejik taraflarını bir yana bırakıp, Moskova'nın somut olarak neleri ele geçirdiğine göz atalım.

Rusya Kırım'ı ilhak ederek, burada bulunan ve eskiden Ukrayna'ya bağlı Çernomor Neftgaz'ın mülkiyetine de sahip oldu. Dolayısıyla Moskova, bu şirketin sahip olduğu tüm enerji kaynaklarını, gücünü ve imkanlarını da ele geçirdi. Peki nedir bunlar?

Çernomor Neftgaz, Kırım'da denizde ve karada yürüttüğü üretim çalışmalarından, yılda 1.5 milyar metreküp doğalgaz elde ediyordu. Bu rakamın önümüzdeki bir kaç yıl içinde 3 milyar metreküpe yükseltilmesi hedefleniyordu.

Kırım'ın ilhakıyla birlikte Glebov Gaz depolama merkezi de Rusya'nın kontrolüne geçti. Bu merkez de yakın zamanda modernize edilmiş, daha verimli hale getirilmişti.

Kırım'da karada bulunan 1300 kilometrelik boru hatları ile Karadeniz ve Azak Denizi'ni birleştiren hattın da içinde bulunduğu 300 kilometrelik denizaltı boru hatlarının kontrolü de Rusya'nın eline geçmiş oldu.

Bölgedeki uzmanların hesaplamalarına göre Çernomor Neftgaz üzerindeki mücadele uzun sürecek. Bu şirket, Ukrayna doğalgaz şirketi Naftogaz'a bağlıydı. Kiev

ÇERNOMORGAZ'IN MOSKOVA'NIN ELİNE GEÇMESİYLE, DENİZDE ARAMA ÇALIŞMALARI YÜRÜTEN İKİ YENİ ARAMA PLATFORMU RUSYA'NIN KONTROLÜNE GEÇTİ.

yönetimi çok yakın zamanda bu şirkete 1.2 milyar dolarlık para yatırmıştı. Yani bu işten dolayı Naftogaz'ın yaklaşık 3 milyar dolarlık bir nakit kaybı da söz konusu.

Çernomorgaz'ın Moskova'nın eline geçmesiyle, denizde arama çalışmaları yürüten iki yeni arama platformu Rusya'nın kontrolüne geçti.

Çernomor Neftgaz'ın elinde bulunan 10 adet mevcut gaz havzası ile halen kullanıma hazır 7 gaz sahası ve 29 deniz arama gemisi de Rusya'nın ilhak sonucu ele geçirdiği varlıklar arasında.

Bunların yanı sıra 3 adet gaz kondensat fabrikası, 6 gaz depolama fabrikası da Ruslar tarafından ele geçirilmiş durumda.

Tahmini hesaplamalara göre Kırım havzasında yılda 5 milyar metreküp gaz çıkarılabilir. Buradaki sahaların özellikleri de göz önünde bulundurulduğunda Rusya'nın bir başka kazancı daha ortaya çıkıyor. Çünkü burada Rusya'nın iç kesimlerinde elde edilen gaza göre çok daha ucuza gaz üretilebiliyor. Bunun bir nedeni nakliye maliyeti.

Rusya'nın Kırım'ın ilhakıyla elde ettikleri bu saydıklarımızla da sınırlı değil. Bölgedeki birkaç önemli termik santral ile aynı zamanda güneş enerji tesisleri ve tabii ki alternatif enerji olan rüzgâr enerji tesisleri de Ruslar'ın kontrolüne geçmiş durumda.

Bu arada Çernomor Neftgaz'ın özelleştirilmesi için ihale açıldı. Ancak böylesi bir ortamda, Ruslar dışında hiç kimse bu ihaleye katılmayacak. Dolayısıyla Çernomor Neftgaz otomatikman Gazprom'un eline geçecek.

MiR® office furniture

Cesur ve güçlü duruşuyla öne çıkan bu masa,
yarattığı ciddiyet ve saygınlık havasıyla,
üst düzey yöneticilerin gereksinimlerine seslenir.

İran'ın Su Sıkıntısı

Dr. **Tuğba Evrim Maden**
ORSAM SU ARAŞTIRMACISI

Bu yıl, dünya genelinde ve özellikle de Ortadoğu'da yağışların mevsim normallerinin altında seyretmesi, İran'da devam eden su sıkıntısının daha da artmasına neden olmuştur. Aslında, İran'ın hem nüfusunun gün geçtikçe artması, hem de son yıllarda yaşanan kurak dönemler nedeniyle önümüzdeki yıllarda su sıkıntısı çekeceği ve su talebini karşılamakta zorlanacağı yapılan projeksiyonlarda öngörülen bir durumdu.

İran, 1,6 milyon kilometrekare yüzölçümü ile dünyanın en kurak bölgelerinde birinde yer almaktadır. Ortalama yıllık yağış oranı 252 mm'dir. Bu rakam dünya yağış ortalamasının üçte birine tekabül etmektedir. Yağış ve su kaynakları ülke coğrafyasında eşit olarak dağılmamıştır. İran'da yenilenebilir su miktarı 130 milyar metre küptür. Artan kuraklığın yanında, nüfusun da artması kişi başına düşen su miktarının azalmasına sebep olmuştur. İran'da 1963 yılında su tüketimi toplam 4.44 milyar metre küp'tür. 1993 yılında bu rakam 83 milyar metre küp, 2006 yılında ise 93.36 milyar metreküpe ulaşmıştır. 1956 yılında kişi başına düşen su miktarı 7.000 metreküpken, 1996 yılında bu rakam 2,160 metreküpe, son on yılda ise 1.900 metre küpe düşmüştür. İran ekonomisinin en önemli sektörlerinden biri tarım sektörüdür ve su kaynaklarının kıtlığı, tarımın gelişimini sınırlamaktadır. Gıda üretiminde kendi kendine yeterlilik çabası nedeniyle İran su kaynaklarının yüzde 90'nını tarımda kullanılmak üzere tahsis etmiştir. Bununla birlikte tarımda kullanılan geleneksel sulama yöntemleri büyük oranda su israfına neden olmaktadır.

Uzun yıllardır İran, su kaynak ve talebinin eşit dağılmamış olması nedeniyle ülkenin belirli bölgelerinde yaşanan su sıkıntısını havzalar arası su transferi yaparak çözmeye çalışmıştır. Ayrıca, İran su ihtiyacını karşılamak için yoğun bir şekilde barajlar inşa etmektedir. İran son yıllarda dünyada baraj inşası açısından en yüksek rakamlara sahip ülkelerden birisidir. Baraj inşası sektöründe bölgede birinci, dünyada üçüncü ülke olan İran'da baraj inşaatları 1950'lerde başlamıştır. 1979 İslam Devrimi öncesi yabancı bankaların yatırımları ve şirketleri tarafından sadece 14 büyük baraj yapılmıştır. 1988 İran-Irak savaşı sonrası kurulan yeni politik sistem, su kaynakları yönetimini de etkilemiş ve baraj inşaları hızlanmıştır. Günümüzde İran, barajlarını yabancı sermeye olmaksızın inşa edebilmektedir. İran'da barajlar, su rezervlerini uzun süreli kullanmak, kontrol etmek ve düzenleme rolüne sahiptir. İran'da barajlar öncelikli olarak içme suyu temini, sulama, hidroelektrik üretmek ve havzalar arası su transferinde depolama amacıyla inşa edilmektedir. Bugüne kadar İran'da büyük ve küçük olmak üzere yaklaşık 541 baraj inşa edilmiştir. Bu rakam Uluslararası Büyük Barajlar Komisyonu, ICOLD kayıtlarına göre 501'dir. Enerji Bakanlığı'ndan alınan bilgilere göre, 2011 yılı sonunda barajlarda depolanan su miktarı 61 milyar metreküptür. Bu rakam Fırat Nehrinin yıllık potansiyelinin yaklaşık iki katıdır. İran Enerji Bakanı Yardımcısı geçen yaz, 130 barajın inşa halinde olduğunu ve ülke de yukarı da verilen rakamlara karşın 700 barajın işletildiğini ve İran'ın baraj sayısınca dünyada dördüncü sırada olduğunu dile getirmiştir. 170 barajın da fizibilite çalışmaları devam etmektedir.

İRAN, 1,6 MİLYON KİLOMETREKARE YÜZÖLÇÜMÜ İLE DÜNYANIN EN KURAK BÖLGELERİNDE BİRİNDE YER ALMAKTADIR.

İran'da su kaynaklarının az olduğu bölgelerde, su kıtlığının yanında, su kaynaklarının kötü yönetim nedeniyle de su kaybının yoğun olduğu gözlenmektedir. Son on yılda yaşanan kurak dönem ise ülke içinde yaşanan su sorununu arttırmıştır. Nehirlerde akan su miktarında büyük düşüşler meydana gelirken, ülkede yer alan göllerde küçülme, hatta yok olma gözlenmektedir. İran'ın merkezinde yer alan ve Basra körfezine dökülen Isfahan ve Ahvaz nehirleri kurumuştur. Sulak alanlarda ise büyük bir çevresel sorun haline gelen Urmiye gölü küçülmeye devam etmektedir. Afgan sınırında yer alan Hamun gölü ise kurumuştur. Ortadoğu'nun en büyük tuz gölü olan Urmiye gölünün kurumaya başlaması hem İran'ı hem de çevre ülkeleri ilgilendiren önemli bir çevresel sorun haline gelmiştir. Urmiye gölünden kısaca bahsetmek gerekirse dünyanın üçüncü büyük tuz gölü olan Urmiye gölünün tahmini alanı 6.100 (610,000 hektar) kilometrekaredir. Son on yılda göl yüzde 80 oranında küçülmüştür. Sığ olan gölde 1995-2011 yılları arasında su seviyesi 7 metre düşmüştür. Gölün tuzluluk oranı normal şartlarda bir litrede 130-160 gram seviyesinde seyrederken, kuruma başlaması ile bu oran bir litrede 330 gram seviyesine kadar ulaşmış ve gölde tuz konsantrasyonu artmıştır. Gölün kurumasına neden olan sorunlar ise İran'da izlenen yanlış su politikaları ve son yıllarda yaşanan kurak-

lıktır. İran, gölün kurtarılması amacıyla birçok plan hazırlığı içine girmiştir. Fakat henüz pratiğe dökülebilmiş bir planda orta-da yoktur. İran'da ve komşu ülkelerde gölle ilgili en büyük endişeyi, gölün kuruması ile ortaya çıkacak tuz kütleleri oluşturmaktadır. Toz bulutları ile komşu havzalara taşınabilecek olan tuz ve çevrede yer alan su ve toprak kaynaklarına büyük ölçüde zarar vereceğinden endişe edilmektedir.

Su yokluğu sadece gıda, enerji ve kullanımı etkilememektedir. İran'da, Nisan ayı başında su fiyatlarına yüzde 20 oranında zam yapılması kararı alınmıştır. Ülke ekonomisini de doğrudan etkileyen bu sorun karşısında yetkiler çözüm arayışı içindedir. En son İran Enerji Bakanı Hamid Chitchian, katıldığı Münih Uluslararası Su ve Atık Fuarında (Munich International Water and Sewage Exhibition) Alman şirketlerini su projeleri yapmaları için İran'a davet etmiştir. Daha önce de su konusun işbirlikleri yapmış bu iki ülkenin sadece su değil enerji konusunda da işbirliklerini arttırması konusunu gündeme getirmiştir.

Nüfus yoğunluğunun çok olması, artan şehirleşme ve buna ek olarak iklim değişiminin kuraklık etkisi, uzun süredir su sıkıntısı yaşanan İran'da bu sorun kronik bir hal almıştır. Ruhani dönemiyle birlikte su kaynakları yönetiminde reformlar yapılmaya başlanmıştır. Ruhani, su sorununun milli irade ile çözülmesi gereken bir sorun olduğunu ve ilgili tüm kurumların ve bürokratların bu süreçte görev alması gerektiğini "Ulusal Su Koruma Planı" hazırlık sürecinde dile getirmiştir. Ayrıca, su kaynakları yönetimi içerisinde söylemleri ile yeni bir atılım içinde olduğu anlaşılan Ruhani, ülkede su hukukunda da değişimler gerçekleştirilmesini belirtmiş ve yanlış su kullanımına karşı uygulanan yaptırımların arttırılması gerektiğini belirtmiştir. Buna ek olarak su yönetimi içerisine STK'lar ve kullanıcıların da dahil olmasıyla yeni yönetim anlayışını güçleneceğini ifade etmiştir.

Buna karşın, İran'da uzun yıllardır büyük su transferi projeleri ve yanlış su yönetimi yaşanan sorunu kronik bir hale getirmiştir. Su yönetiminde radikal değişimler yapması gereken İran'da barajların inşa edilmesi ve havzalararası su transferi yapılması, su sorunu için yetersiz bir çözüm olarak karşımıza çıkmaktadır. Dünya'da en çok baraj yapan ülkelerden bir olan İran, nüfusun su ve gıda ihtiyacını karşılamak için su kaynaklarından, tasarruf eden modern teknikler, ürün ve suyun verimliliğine odaklanan yöntemler tercih etmelidir. İran'da sulama esnasında su kaybının azaltılması ve su kaynaklarının verimli kullanılması için sulama yöntemlerinin değişmesi, damla sulama, yağmurlama gibi modern sulama tekniklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Halihazırda, ülkenin Tahran gibi büyük şehirlerinde ve diğer vilayetler de su tüketiminin azaltılması gerekliliği konusunda da halkın bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, Global Trend 2030 raporuna göre İran'da yağış oranları 2050 yılında, yüzde 15,6 oranında düşeceği öngörülmektedir. İran'da yeni su yönetimi anlayışı, yeni iklim şartları ile mücadele edebilecek ve adapte olabilecek bir şekilde tasarlanmalıdır.

RUHANİ, SU SORUNUNUN MİLLİ İRADE İLE ÇÖZÜLMESİ GEREKEN BİR SORUN OLDUĞUNU VE İLGİLİ TÜM KURUMLARIN VE BÜROKRATLARIN BU SÜREÇTE GÖREV ALMASI GEREKTİĞİNİ "ULUSAL SU KORUMA PLANI" HAZIRLIK SÜRECİNDE DİLE GETİRMİŞTİR.

Kafkasyanın Yükselen Değeri Azerbaycan: **Eğitim, İnsan ve Entelektüel Sermaye**

Doç. Dr. **İlhan Ege**
MERSİN ÜNİVERSİTESİ KARİYER MERKEZİ MÜDÜRÜ

Azerbaycan son yıllarda petrol kaynaklarının zenginliği ve sağladığı gelişme sonucunda Kafkasya'nın yükselen değeri halini almıştır. Ayrıca birçok kültür ve spor organizasyonuna ev sahipliği yaparak tanıtım ve turizm faaliyetlerine de ağırlık vermiştir. Hazırda Azerbaycan'ın tüm kategorilerde karbonhidrat kaynakları 4 milyar tondan fazladır. Bu sayede Azerbaycan dünyanın en büyük petrol ülkeleri arasında yükselmiştir. Azeri-Çırag-Güneşli projesi çerçevesinde çıkarılan petrol, dünya pazarına Bakü-Tiflis-Ceyhan Ana İhraç Petrol hattıyla ihraç olunur. Bakü'den Türkiye'nin Ceyhan limanına kadar uzayan 1.770 km'lik bu hat Hazar denizinden Akdeniz'e kadar 3.000 metre yükseklikte dağlardan, 1.500 nehir geçidinden ve 7 deprem bölgesinden geçmektedir. Petrolün nakil hızı saniyede 2 metredir. Bu hattın açılışı ekonomik açıdan verimli olmanın yanısıra bölge için de stratejik önem arz etmektedir. Hattın inşası 2005'de tamamlanmıştır. 28 Mayıs 2006'da ilk petrol Ceyhan limanına çıkarılmıştır. 4 Temmuz'da BTC hattı Sengeçal terminalinden Ceyhan'a kadar 1.768 km. mesafe kat etmiş Azerbaycan petrolüyle yüklenmiş ilk tanker Akdeniz'in Türkiye sahilinden yola çıkmıştır. Hattın açılış merasimi 13 Temmuz'da Türkiye'nin Ceyhan limanında ve İstanbul şehrinde, 98 ülkenin yüksek seviyeli temsilcilerinin katılımıyla düzenlenmiştir.

Azerbaycan ile ilgili yapılan çalışmalar genellikle Azerbaycan petrolleri veya Dağlık Karabağ gibi uluslararası sorunları ağırlıklı olmuştur. Fakat Azerbaycan'ın petrol gelirlerini ülkenin geleceği açısından doğru değerlendirmesi önemli bir konudur. Azerbaycan, hızla modernleşen yapısı ile gelecekte ekonomik ve siyasal anlamda daha da önemli bir ülke konumuna gelecektir. Azerbaycan'ın geleceği, Azerbaycan'ın bağımsızlığından sonra doğmuş genç nüfusun eğitimi ve kariyer gelişimlerine bağlıdır. Zaten ekonomik olarak hızla gelişen Azerbaycan'ın bir çekim merkezi olması ile yabancı yatırımcı için de tercih edilen bir ülke haline gelmiştir. Bu da eğitimli ve kalifiye insan kaynakları ihtiyacını artırmaktadır.

AZERBAYCAN'IN GELECEĞİ, AZERBAYCAN'IN BAĞIMSIZLIĞINDAN SONRA DOĞMUŞ GENÇ NÜFUSUN EĞİTİMİ VE KARİYER GELİŞİMLERİNE BAĞLIDIR.

Son yıllarda ekonomik olarak kalkınmanın yeterli olmadığı, bir ülkenin gelişmiş bir ülke olarak tanımlanabilmesi için, yoksulluk, işsizlik, eğitim gibi sosyal sorunların da çözülmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu nedenle de Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP) tarafından İnsani Gelişme Endeksi (İGE) oluşturulmuş ve yayınlanmaktadır. Bu endeks gelişmeyi, sadece gelir ile değil, sağlık, eğitim gibi göstergeler ile birlikte ölçmeye çalışmaktadır. Türkiye'nin sıralaması 2011 yılında 2010 yılına göre üç basamak artarak 93. sıra olmuştur. Azerbaycan'ın sıralaması ise 2010 ve 2011 yılında 91. sıradadır ve Türkiye'den az da olsa daha yüksek bir sıralamadadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk dönemlerinde üniversiteleşme sürecinde başta Almanya'dan olmak üzere birçok yabancı öğretim üyesi getirilmiş ve öğrenciler yurtdışına gönderilmiştir. Bu şekilde üniversitelerin ve ülkenin ihtiyacı olan insan kaynağı sağlanmıştır. Ağırlıklı olarak 1990'lı yılların başında olmak üzere sonraki dönemlerde de burslu olarak birçok öğrenci yurtdışına yüksek lisans ve doktora eğitimine gönderilmiştir. Türkiye'de günümüzde olan yaklaşık 170 üniversitenin akademik kadrolarının oluşmasında ağırlıklı olarak yurtdışında eğitim alıp dönem bu öğrenciler oluşturmaktadır.

Türkiye'deki benzer süreçten hızla gelişen Azerbaycan'da geçmektedir. Türkiye'deki 2011 yılında 31 bin 170 olan yabancı öğrenci sayısı 2014'te 54 bine çıktı. 93 ülkeden öğrenciler Türkiye'deki üniversitelerde eğitim alırken, öğrenim gören yabancı öğrenci sayıları sıralamasında ilk sırayı 6 bin 861 öğrenci ile Türkmenistan alırken, ikinci sırada 6 bin 703 öğrenci ile Azerbaycan, üçüncü sırada 4 bin 266 öğrenci ile İran yer almaktadır. Azerbaycan'dan Türkiye'ye okumak için gelen öğrencilerin sayısı ciddi rakamlardadır. Bu öğrencilerin bir kısmı burslu okurken, bir kısmı ise kendi imkânları ile okumaktadırlar. Bu öğrenciler ilk yıllarda hem ekonomik, hem de uyum sorunları yaşamaktadırlar. Her yıl birçok Azeri Türkü öğrenci mezun olup ülkesine dönerek çalışma hayatına atılmaktadır.

Azerbaycan'da eğitimli insan kaynağı ihtiyacının karşılanmasının önemini Haydar Aliyev "Biz ikitsadi potansiyelimizi insan sermayesine çevirmeliyiz" diyerek vurgulamış ve 2006 yılında "Azerbaycan Gençlerinin Dış Ülkelerde Tahsili Üzere Devlet Programı"na başlatmıştır. İlham Aliyev tarafından da bu program sürdürülmüştür. 2007-2013 yılları arasında bu programdan genel olarak 2.612 kişi yararlanmış, 590 kişi mezun olmuş ve 1.809 kişi de hala eğitimini sürdürmektedir. Eğitim alınan ülkeler ise İngiltere, Türkiye, Almanya, Kanada ve Rusya başta olmak üzere birçok ülkedir. Mezunların yüzde 65'i özel sektör ve yüzde 35'i ise kamu sektöründe çalışmaktadır. Özel sektör çalışma oranının yüksek olması, özel sektörün ihtiyacı olduğu insan kaynağının sağlanması açısından önemlidir. Bu dönemde eğitime dış ülkelere gönderilen bu öğrencilerin 1.038'i yüksek lisans, 122'si doktora eğitimi için gönderilmiştir.

Azerbaycan'da özel sektörün gelişmesine ve üniversiteleşme sürecine bu öğrencilerin katkısı büyük olacaktır. Azerbaycan'da yüksek öğretim, üniversiteler (üniversitet), akademiler (akademiya) ve enstitülerden (institut) oluşmaktadır. Toplam 51 yüksek öğretim kurumunun 36'sı kamu ve 15'i özel eğitim kurumudur. 2011-12 eğitim döneminde toplam 141.697 kişi yüksek öğretim eğitimi almaktadır. Fakat Azerbaycan'ın eğitim sisteminin ve üniversitelerinin de daha hızlı bir şekilde gelişmesi bu katkıları daha da artıracak ve bu öğrencilerle birlikte sinerji artacaktır.

Günümüzde firmaların rekabet avantajları sağlamaları ve değer yaratabilmeleri için entelektüel sermayelerini artırmaları gerekmektedir. Firmaların sermayeleri finansal ve entelektüel olmak üzere ikiye ayrılır. Entelektüel sermaye maddi olmayan sermayedir. Entelektüel sermaye, yapısal, insan ve müşteri sermayesinden oluşmaktadır. Yapısal sermaye, şirket dışına çıkmayan, şirkette kalan bilgidir. Müşteri sermayesi ise, müşterilerin memnuniyeti ve bağlılıklarıdır. İnsan sermayesi, çalışanların yetenekleri, bilgisi ve firma içindeki ilişkilerin değerinden oluşmaktadır. Firmalar günümüzde aynı teknolojileri ve benzer fiziksel imkânları kullanmaktalar. Asıl firmaların fark yaratacağı konu, bilgi ve entelektüel sermayedir. Burada da insan sermayesi boyutu öne çıkmaktadır. Azerbaycan'da bilgi üretiminin sağlanması ve insan sermayesinin gelişimi, ülkenin geleceği açısından önemlidir. Burada yükseköğretim kurumları ve yöneticilere yönelik kısa süreli eğitimler ön plana çıkmaktadır. Zaten bu anlayış ile Azerbaycan'da bir çok üniversite vardır. 2006 yılında Azerbaycan Dış İlişkiler Bakanlığı tarafından önemli bir adım atılarak yenilikçi öğrenme, küresel liderlik, sosyal sorumluluk ve sağlam lokasyon vizyonu ile ADA Üniversitesi'ni (Azerbaijan Diplomatic Academy-ADA Universiteti) kurmuş ve İngilizce eğitim yapan uluslararası bir üniversite oluşturmuştur. Bu üniversite de yurtdışında seçkin üniversitelerde eğitim görmüş birçok yabancı ve Türk öğretim elemanı görev yapmaktadır. Türkiye'de de üniversiteleşme sürecine bakıldığında Orta Doğu Teknik Üniversitesi'nde benzer bir şekilde İngilizce eğitim yapan uluslararası bir üniversite olarak kurulmuştur.

AZERBAYCAN GÜNÜMÜZ REKABETİNDE ENTELEKTÜEL SERMAYENİN ÖNEMİ BİLEREK, ÜLKENİN İNSAN SERMAYESİNE YATIRIM YAPMAKTADIR.

Azerbaycan insan sermayesine üniversite eğitimi açısından yaptığı yatırımlardaki başarılarına ne yazık ki firma çalışan ve yöneticilerine yönelik eğitimlerde ulaşamamıştır. Azerbaycan'ın bu konuda da teşvikler vermesi bu alandaki çalışmaların artmasına neden olacaktır.

Azerbaycan günümüz rekabetinde entelektüel sermayenin önemi bilerek, ülkenin insan sermayesine yatırım yapmaktadır. Azerbaycan sadece petrol gibi doğal kaynakları ile Kafkasya'nın yükselen değeri olmamakta, insan sermayesine ve ülkenin geleceğine yaptığı yatırımlarda da bölgenin yükselen değeri olmaktadır. Orta ve uzun vade de Azerbaycan teknolojik ve hızlı olan gelişimine, insan sermayesindeki gelişme ile birlikte bilgi üretimi açısından da ulaşabilecektir.

“Türk Olmak”tan Yabancı Düşmanlığına: **Avrupa’nın Korkuları ve Medeniyet İçi Kutuplaşma**

Doç. Dr. **M. Akif Okur**
GAZİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

“...Batılılar, dört yüz yıl önce Türk olmak tehlikesine maruz kaldıkları gibi bugün de komünist olmak tehlikesiyle yüz yüzeler...”

Arnold Toynbee, Civilization on Trial, 1948

Toynbee, II. Dünya Savaşı’nın ardından yayınladığı ünlü eserinde kapıdaki acil tehlike saydığı komünizmi; Batı için yeni bir imana, dünya görüşüne, siyasi ve ekonomik sisteme bağlanmak, yani medeniyet değiştirmek anlamına gelen Türk olma/Türkleşme “tehdidi” ile kıyaslamaktadır.[1] Avrupa’nın Türkleşmemek uğruna verdiği uzun asırlara yayılmış büyük kavgasının ana stratejik sac ayaklarıyla 20. yüzyıla damgasını vuran komünizme karşı mücadelesinin temel sütunları arasındaki bazı genel nitelikli benzerlikler/devamlılıklar, bu tespiti üzerinde yeniden düşünülmeye değer kılıyor. Her iki örnekte de, önce düşmanın şeytanlaştırılması yoluyla Avrupa’daki hâkim düzene ait akidevî/felsefi sınırların etrafına ilk tarruzu göğüsleyecek zihni savunma hatları kurulmuştur. Bu aşamada devreye girip Türk korkusunu ve antikomünizmi besleyen propaganda mekanizmalarının mantıki kurguları da dikkate değer düzeyde ortaklıklara sahiptir.

İkinci adımda ise Avrupa, savunamayacağı zihni siperlerde can çekişmemek için meşakkatli dönüşümleri göze almıştır. Reformasyon, Rönesans ve kapitalizmin güçlü sosyal politikalarla ehlileştirilmesi çabalarının motivasyon kaynakları arasında “öteki” karşısında kuvvet kazanma umudunun ciddi bir yeri vardır. Söz konusu iç dönüşüm süreçlerine, durdurulup püskürtülen hasımlara yöneltilmiş ekonomik, siyasi ve askeri hamleler eşlik etmiştir. Güvensizlik psikolojisine dayalı teyakkuz halleri, tehdit kaynaklarının reforme edilmiş yeni Avrupalı zihniyete entegrasyonu ve hasımlara ait maddi yeteneklerin dağıtılması gerçekleşmeden ortadan kalkmamıştır. “Zafer sahnelerinde” ise karşımıza dünya sistemi içerisindeki varlığını hakim özne olarak tahkim edip mağluplara doğru yaymış, ancak mücadele öncesindeki vaziyetiyle kıyaslandığında da kendisini bazen tanınamayacak kadar dönüştürmüş bir “yeni” Avrupa imajı çıkmıştır.

REFORMASYON, RÖNESANS VE KAPİTALİZMİN GÜÇLÜ SOSYAL POLİTİKALARLA EHLİLEŞTİRİLMESİ ÇABALARININ MOTİVASYON KAYNAKLARI ARASINDA “ÖTEKİ” KARŞISINDA KUVVET KAZANMA UMUDUNUN CİDDİ BİR YERİ VARDIR.

Ünlü İngiliz tarihçiyi bu noktada, Avrupa Parlamentosu seçimlerinin tetiklediği son “tehdit” tartışmaları vesilesiyle hatırlamamız sebepsiz değil. Avrupalı bilgenin, mücadele sırasında keşfettiği kendi zayıflıklarını kimi zaman doğrudan hasmından ilhamlarla gideren, düşmanını da bu sayede bertaraf edebilen Batılı akla, mirası sayabileceğimiz altın bir öğüdü var. 20. yüzyılda medeniyetler tartışmasının kapısını açan Toynbee, Batı medeniyetinin bir türlü tedavi edemediği kronik iki hastalığından şikâyetçiydi. Irkçılık bunların en önemlisiydi ve geçmişte yalnızca artık durdurularak tarih dışına itilmiş olan İslam tarafından tedavi edilebilmişti. Toynbee, gelecekte ırkçılığın kara bulutlar halinde yaşlı kıtanın üzerine yeniden çökeceğini tahmin ediyordu. Avrupa’ya önerisi, aslında daha önce başarıyla uyguladığı zafer stratejisini tekrarlaması ve kendisini “öteki”sindeki üstünlüklerle etkileşime sokarak yenilemesiydi. Şöyle diyordu: “...Eğer insanlığın mevcut durumu bir ırk savaşına doğru sürüklenirse, İslam, tarihi rolünü tekrar oynamak üzere harekete geçirilebilir...”

Toynbee, İslam’la yalnızca her zaman ve mekânda âmir dini ilkeler bütününü kastetmiyordu. En yakın örneği Osmanlı asırlarının Türklüğü olan, somut problemleri bir devlet sistemi ve medeniyet çevresi içinde söz konusu ilkelere referansla çözerek ciddi tecrübe birikimi üretmiş tarihli Müslümanlığa işaret ediyordu. Batılı akıl bakımından ironik olan şey, Toynbee’nin hatırda tutulmasını vasiyet ettiği panzehirin Osmanlı ardılı coğrafyalardaki tahribine Batı’dan verilen doğrudan/dolaylı destektir. İslamofobiye gerekçe gösterilen radikal akımların ve terör örgütlerinin kök salma dönemlerinde buldukları münbit zeminin oluşumunda Batı’nın katkısı neydi sorusu cevaplanmadan bugünleri hazırlayan faktörlerin gerektiği gibi tahlili imkânsızdır. Nitekim ırkçılık krizine deva olabileceği düşünülen İslam’ın terör v.b. dehşet imgeleri üzerinden karalanmasıyla sürdürülen söz konusu yanlış politikalar, Avrupa’da ırkçı hareketlere malzeme ve mazeret üreten sonuçlar ortaya çıkarmış vaziyette. Bu radikalleşme sarmalının ortasında, bir zamanlar nasıl “Türk olunduğunu” ise İngiliz tarihçinin övdüğü çözümleri doğal hayatlarında ete-kemiğe büründürenlerin torunları bile ancak hayalmeyal hatırlamaya çalışıyor.

Oysa Avrupa, henüz yeterince farkında olmasa da, emareleri seçim sandıklarında da gözüken değer krizinden kurtulabilmek için yeni bir medeniyet sentezine, bunun için de geçmişte mağlup ettiği medeniyet merkezlerinden yayılacak taze hayat enerjisine ihtiyaç duyuyor. Bu doğrultuda gerekli iletişimi kurabileceği kadim medeniyet havzaları ise 19 ve 20. yüzyıllarda zirveye ulaşan emperyalizm çağında yedikleri ağır darbeleri hâlâ telafi edemediler. Eski medeniyet merkezlerinde gözlemlenen ve aslında pek çok bakımdan Batılı modellerin farklı çehrelerde tekrar üretiminin ötesine henüz geçemeyen maddi gelişmeler, değerler planında insanlığın yüz akı pırıltılarla at başı ilerlemiyorlar. Gerçek dünyayla ilişkisi koparılmış ilkelerin tekrarlandığı nutuklarla bunu başarmaları da mümkün değil. “Gelenekli yenilenme” diye ifade edebileceğimiz yönelişlerde ısrarcı davranmaları, hem katı gelenekçiliğin hem de kimlik travmalarının girdaplarından sıyrılıp hayat dolu etkileşimlerle/yüzleşmelerle özgün varoluşlarını inşâ etmeleri gerekiyor. Bu yoldaki başarıları da başarısızlıkları da yalnızca kendilerini etkilemeyecek. Batı, derinden hissettiği değer krizini herkesi dönüştürüp tek tipleştirerek yalnızlaşması sebebiyle aşamazsa, insanlık tarihinde benzerine az rastlanır biçimde geçmişteki zaferlerinin mağlubu olacak.

İSLAMOFOBİYE GEREKÇE GÖSTERİLEN RADİKAL AKIMLARIN VE TERÖR ÖRGÜTLERİNİN KÖK SALMA DÖNEMLERİNDE BULDUKLARI MÜNBİT ZEMİNİN OLUŞUMUNDA BATI’NIN KATKISI NEYDİ SORUSU CEVAPLANMADAN BUGÜNLERİ HAZIRLAYAN FAKTÖRLERİN GEREKTİĞİ GİBİ TAHLİLİ İMKÂNSIZDIR.

Avrupa Parlamentosu seçimlerinin önümüze koyduğu tabloyu, yukarıda özetlemeye çalıştığımız çerçevenin içinden okuduğumuzda şu tespitleri yapmamız mümkün

hale geliyor. Avrupa, farklı ara renkleri saklı tutarsak, iki ana hat etrafında medeniyet içi kutuplaşma dönemine giriyor. Bir tarafta, ulusüstü düzeyde AB kurumlarını ve inşa etmeye çalıştığı Avrupalı kimliğini reddeden Avrupalılar var. Bu kesimler, Avrupacı kozmopolitizm karşısında üstün tuttukları ulusal aidiyetlerini başta Müslümanlar olmak üzere yabancı saydıkları göçmenleri dışarıda bırakan bir Avrupalılık tasavvuru etrafında tahayyül ediyorlar.

AB'den duyulan hoşnutsuzluk izah edilirken başvurulan demokratik açık, ekonomik kriz, işsizlik, büyürken sıradan insanlarla arasındaki mesafeyi gittikçe açan bürokrasi gibi gerekçeler elbette önemli. Ancak bunlar, Avrupa siyaset sahnesini derinden sarsan tercih değişikliklerinde başrolü, kimliklerle ilişkilendirilmiş korkuların oynadığı gerçeğini değiştirmiyor. Fransız Başbakanı Manuel Valls'e kulak verelim: "Bir güven krizinin içindeyiz. Ülkemiz uzun zamandır bir kimlik krizinin, Fransa'nın Avrupa'daki ve Avrupa'nın ülkemizdeki yerine dair bir krizin içinde..." Çıkış anketlerinin basına yansıyan sonuçları da Fransa'da Ulusal Cephe'nin yükselişinde ekonomik kaygılardan ziyade göçmenlere duyulan öfkenin etkili olduğunu gösteriyor. Çok sayıda uzman ve kanaat önderinin yorumları, manzaranın Avrupa çapında da benzer nitelikte olduğuna işaret ediyor. Brüksel merkezli Irkçılığa Karşı Avrupa Ağı isimli kuruluşun başkanı tarafından yapılan açıklama bunlardan biri. Sarah Isal, borç krizi ve durgunluktan kaynaklanan ekonomik sıkıntıların aşırı guruplara mesajlarını yaymaları için uygun ortam sağladığını söylüyor. Ancak, bu gruplara çekicilik kazandıran en önemli sebebin Avrupa çapındaki genel hoşgörüsüzlük ve yabancı düşmanlığı iklimi olduğunu da ekliyor.

Avrupa yarığının bu yakası, kozmopolit Avrupa tasavvurunu ve Avrupa değerlerini hedef alan saldırıları için gerekli enerjiyi yabancı düşmanlığı sayesinde toplayabiliyor. Bazıları geniş medya ağları üzerinden yürütülen kaba sterotiplere dayalı tartışmalar, başta İslam dünyası olmak üzere, Batı dışı medeniyetlere ait olumsuz tarihi imajları parlatıyor. Müslüman kimliği ile terörü özdeşleştiren kampanyaların yarattığı tahribat, yangın yerine dönen Ortadoğu'dan her gün akan dehşet manzaralarıyla pekiştirilmiş vaziyette. Bunlara göçmenlerin entegrasyonuyla ilgili sorunlar da eklenince kitlesel öfkenin kolayca kabartılabildiği bir iklim doğuyor. Bu öfkeyi arkasına alan aşırı sağ, Avrupa'nın önündeki yeni tehdidin gettolarda yattığını, bertaraf edilebilmesi için ise önce kozmopolit Avrupalı değerleri ve kurumları savunan güçlerin yenilgiye uğratılması gerektiğini söylüyor.

MEDENİYET İÇİ KUTUPLAŞMANIN DİĞER HATTI ÜZERİNDE İSE AB PROJESİNİ SAVUNAN YERLEŞİK PARTİLER VE ELİTLER YER ALIYOR.

Medeniyet içi kutuplaşmanın diğer hattı üzerinde ise AB projesini savunan yerleşik partiler ve elitler yer alıyor. Bunlar, kabaran öfkeyi göğüsleyebilmek için aşırı sağın söylemlerine yakın bir dil tutturma kolaycılığına saptıkça kısa vadeli kazançlar elde ediyor, ancak kendilerini var eden zemini de aşındırıyorlar. Orta ve uzun vadede Avrupa yarığının Avrupa değerleri lehine kapatılabilmesi için diğer faktörlerin yanında göçmenlerin içine hapsedildikleri olumsuz imajların dönüşümüne de ihtiyaç var. Avrupa evine komşu coğrafyalarda yaşanan çatışmalar nasıl yabancıları hedef alan nefret söylemlerine malzeme sağlıyorsa, bölgenin istikrara kavuşması, hele yukarıda işaret ettiğimiz yenilenme yolunda başarılı adımlar atabilmesi aşırı sağın söylem cephaneliğinin de zayıflamasına sebep olacaktır. Bu yüzden, Avrupalı değerleri önemseyen siyasetçi ve elitler ile Ortadoğu'nun siyasi ve ekonomik istikrara kavuşarak değerlerini güncelleyebileceği bir yenilenme sürecine girmesini arzu edenler, aynı üst çıkarda buluşuyor. Bunu görmezden gelip iç kamuoylarının kısa vadeli tatminini önceleyemedikleri takdirde birlikte kazanarak beraber yürüyebilecekleri bir ufku inşa etmeleri hâlâ mümkün.

1. [1] İngilizce'de "turning Turk" şeklinde kullanılan "Türk olmak" ifadesinin geçmişi Haçlı Seferlerine kadar geri götürülmektedir. Akdeniz dünyasında etnik değil, medeniyet ve inanç aidiyetini anlatmak için kullanılan bu terim, Batı dillerindeki pek çok edebi eserde karşımıza çıkar. Shakespeare'in "Othello"su ve Robert Daborne'un 1612'de kaleme aldığı piyesi "A Christian Turn"d Turke" bunların en ünlüleri arasında yer alıyor. Konuyu ele alan bazı çalışmalar için bkz. Daniel Vitkus, Turning Turk: English Theater and the Multicultural Mediterranean, Palgrave Macmillan, 2008 - Jane Hwang Degenhardt, Faith, Embodiment, and "turning Turk": Islamic Conversion on the Early Modern Stage and the Production of Religious and Racial Identity, University of Pennsylvania, 2005.

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
TÜRKİYE CUMHURİYETİ BAŞBAKANLIK TANITMA FONU
TFSF
FIAP

FIAP CONGRESS 2014 TURKEY

ULUSLARARASI FOTOĞRAF ŞÖLENİ ve 32. ULUSLARARASI FOTOĞRAF SANATI FEDERASYONU KONGRESİ
01-07 EYLÜL 2014
ANKARA-KAPADOKYA
www.tfsf.org.tr

INTERNATIONAL PHOTOGRAPHY FAIR and 32nd CONGRESS of FIAP INTERNATIONAL FEDERATION OF PHOTOGRAPHIC ART
01-07 SEPTEMBER 2014
ANKARA - CAPPADOCIA
www.fiap32congress.org

Medya Sponsorları Media Sponsors
EkoAvrasya EcoLife EcoLife TV

Basın ve halkla ilişkiler
Press and Public Relations
sorbetpr

Avrupa Parlamentosu Seçimleri: **Aşırı Sağın Yükselişini Nasıl Okumalı?**

Fatma Yılmaz Elmas
USAK AB UZMANI

Avrupa Parlamentosu (AP) seçimleri için 22-25 Mayıs tarihlerinde sandık başına giden AB vatandaşları, hem katılımın -kanıksanmış şekilde- düşük gerçekleşmesi hem de siyaset yelpazesinde uçlara kayan tercihleriyle Avrupalı liderlere ders çıkarmaları gereken mesajlar verdi. Yüzde 43'lük katılım oranıyla Avrupa topluluğundaki "demokrasi açığı"nın[1] (democratic deficit), Grimm'in yıllar önce ifade ettiği gibi, kurumsal ya da yasal çerçevedeki değişikliklerle çözülemeyecek bir yapısal sorun olduğunu bir kez daha doğrulayan AP seçimleri, seçim sonuçları itibariyle de son yıllarda AB içindeki siyasi ve sosyal eğilimleri yansıtan bir tablo çizdi.

Seçim sonuçları: Aşırı sağın yükselişi

751 sandalyeye sahip Avrupa Parlamentosu'nun genel görünümü 2009 seçimlerine göre çok değişmemekle birlikte, Birliğin genelinde aşırı sağın oy oranı görünür derecede arttı. Fransa'da Jean Marine Le Pen liderliğindeki aşırı sağcı Ulusal Cephe (FN) yüzde 24,95 oranında oy alarak AP seçimlerinden ülkesinde birinci parti olarak çıktı. İngiltere'de ise AB karşıtı Birleşik Krallık Bağımsızlık Partisi (UKIP) yüzde 27 oy oranıyla seçimlerin galibi oldu. Keza Danimarka'da da aşırı sağcı Danimarka Halk Partisi (Dansk Folkeparti) yüzde 26 ile en çok oyu alan parti oldu. Avusturya'da aşırı sağcı Avusturya Özgürlük Partisi (FPÖ) yüzde 19 oyla üçüncü sırada yer aldı. Macaristan'da da yüzde 14'lük oy oranıyla aşırı sağcı Jobbik Partisi seçimlerde ikinci parti olmayı başardı. Yunanistan'da ise seçimi kemer sıkma politikalarına karşı duran Radikal Sol İttifak (Syriza) yüzde 26'lık oyla AP seçimlerinin galibi olurken neo-Nazi partisi Altın Şafak yüzde 9'luk oy oranıyla AP'ye 3 parlamenter gönderme fırsatı yakaladı.

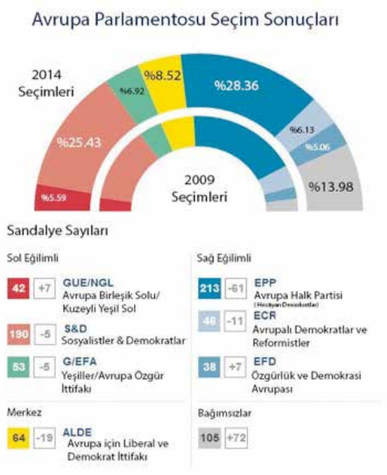

Bu tablonun AP'deki parlamenter dağılımına etkisi, AB karşıtı Özgürlük ve Demokrasi Avrupası grubunun 7 sandalye sahibi daha alarak oranını 31'den 38'e çıkarması şeklinde. Dolayısıyla parlamenter sayısında azalmaya (-61) gitse de AP'de en büyük grup hâlâ Hıristiyan Demokratlar. Yaklaşık yüzde 28 oy alan grup, 751 sandalyenin 213'ünü elinde bulunduracak. Sosyalistler ve Demokratlar ise yüzde 25 oy oranıyla 190 sandalye sahibi olarak mevcudu büyük ölçüde korumaya devam edecek. Ancak sayıları 105'i bulan ve çoğunluğu Avrupa-şüphecilerinden (Euro-skeptics) oluşan bağımsızların hangi gruplara yakın duracağı elbette önemli.

751 SANDALYEYE SAHİP AVRUPA PARLAMENTOSU'NUN GENEL GÖRÜNÜMÜ 2009 SEÇİMLERİNE GÖRE ÇOK DEĞİŞMEMEKLE BİRLİKTE, BİRLİĞİN GENELİNDE AŞIRI SAĞIN OY ORANI GÖRÜNÜR DERECEDE ARTTI.

Aşırı sağın grup kurma olasılığı

Şu aşamada aşırı sağcıların Parlamento içinde radikal bir siyasi grup oluşturup oluşturamayacakları konusu tartışmalı. Zira Avrupa Parlamentosu, üye ülkelerden doğrudan AP'ye seçilen parlamenterlerin siyasi grup oluşçöturmaları konusunda kendine özgü bir işleyişe ve yapıya sahip. AP'de siyasi bir grup kurabilmek için en az 25 parlamenterin bir araya gelmesi gerektiği gibi üye devletlerin en az 1/4'ünü de içermesi, yani 28 üyeli AB'de en az 7 üye ülkeden parlamenterin bu grubun içinde yer alması gerekiyor. Dolayısıyla AB, kendi içinde ve Parlamento özelinde, çeşitliliğe/çok sesliliğe önem vermekle birlikte marjinalleşmeye karşı bir fren mekanizması da oluşturmuş durumda. Bu bağlamda Fransa'da Le Pen'in partisinden bağımsız olarak Parlamentoya girmeyi başaran 24 parlamenterin neredeyse tek başına bir grup oluşturacak çoğunlukta olması, farklı 6 ülkeyi daha temsil edecek ittifak arayışlarına gitmeden, aşırı sağcı bir grup oluşturmak için yeterli gelmiyor.

SON AP SEÇİM SONUÇLARI DA GÖSTERDİ Kİ AVRUPA'DA GEREK UZUN SÜREDİR DEVAM EDEN EKONOMİK KRİZİN GEREKSE DE ÖZELLİKLE 'ARAP BAHARI' SONRASI ARTAN GÖÇ BASKISININ SOSYAL KORKULARI TETİKLEMESİYLE ORTAYA ÇIKAN KORUMACI EĞİLİMLER, MİLLİYETÇİ SİYASİ DALGANIN HIZLA YÜKSELMESİNE NEDEN OLUYOR.

Asıl sorun oransal artışın ötesinde

Son AP seçim sonuçları da gösterdi ki Avrupa'da gerek uzun süredir devam eden ekonomik krizin gerekse de özellikle 'Arap Baharı' sonrası artan göç baskısının sosyal korkuları tetiklemesiyle ortaya çıkan korumacı eğilimler, milliyetçi siyasi dalganın hızla yükselmesine neden oluyor. Ayrıca bu durum yalnızca ulusal düzeyde aşırı sağın yükselişine mahal vermeyip aynı zamanda AB bütünleşmesinin geleceğini de tartışmaya açıyor. Zira sosyal refah, paylaşım konusunda sıkıntı oluşturmayacak seviyede olduğunda AB projesi alkışlanırken; sosyal refahı paylaşma konusunda kıskanç bir döneme girilen son yıllarda AB bütünleşmesi 'günah keçisi' haline getirilerek, örneğin 'Avrupalı bir Fransız ya da İngiliz', 'Avrupalı bir Yunan' ile aynı değerleri paylaşmadığını fark ediyor(!).

Ancak asıl sorun, konjonktürel gelişmelerin aşırı sağın yükselişini körüklemesinden ziyade, aşırı sağcı söylemin merkeze kayması ve bu eğilimin genele yayılarak Avrupa'da yapısal bir fenomene dönüşmesidir.[2] Başka bir deyişle, pek çok Avrupa ülkesinde genel siyasi söylemin parçası haline gelen ucuz popülizmin, siyasi kültüre yerleşmeye başlaması, aşırı sağ retoriğin ya da milliyetçi unsurların siyasetin geneline yayılmış olması keyfiyetidir. Nitekim Danimarka'nın Afrikalı sığınmacıları "düzmece" olarak nitelendirerek Schengen duvarlarını yükseltmesi; Almanya'nın kemer sıkma politikalarının AB'de baskın çıkması ardından Merkel'in Meclis Grubu Başkanı Volker Kauder'in "Avrupa işte şimdi Almanca konuşuyor," şeklindeki 2011 tarihli açıklaması; İngiltere Başbakanı Cameron'ın 2013 yılında "sistemin çekiciliğine kapıla-

AP SEÇİMLERİNDE DE ALMAN SEÇMEN, HIRİSTİYAN BİRLİK PARTİLERİNİ (CDU/CSU) YÜZDE 35'LİK OYLA BİRİNCİ PARTİ SEÇTİ. TABİİ BİR YANDAN DA GÜNCELE İLİŞKİN ENDİŞELERİNİ, ALMANYA İÇİN ALTERNATİF PARTİSİ'NE (AFD) YÜZDE 7 ORANINDA DESTEK VEREREK SANDIĞA YANSITTI.

rak İngiltere'ye gelmemeli" diyerek özellikle Romen ve Bulgarlar özelinde başlattığı göç tartışması, siyasete yerleşik bir zihniyetin varlığına işaret ediyor.

Ancak ne yazık ki merkez/ana akım partiler tarafından milliyetçilik temelinde başlatılan popülist tartışmalar, AP seçimlerinde İngiltere başta olmak üzere pek çok örnekte görüldüğü üzere, bu partilerden ziyade söylemin asıl sahibi olan aşırı sağa oy kazandırıyor. Nitekim Sarkozy'nin 2009 sonbaharında başlattığı ulusal kimlik tartışmalarının bölgesel seçimlerde kendisine değil, Le Pen'e oy kazandırmasıyla başlayan Fransa'da FN ile aşırı sağın yükselişi, 2014 AP seçimlerinde açıkça ortaya çıkmış durumda.

Sorun şu ki popülist söylemin 'krizdeki Avrupa'da taban bulduğu bu ortam, Avrupa içinde 'ötekiler' yaratarak en büyük darbeyi Avrupa bütünleşmesinin temelini oluşturan "çeşitlilik içinde birlik" anlayışına vuruyor. Bu durum ise AB'yi değerlerinden geleceğine, dış politikasından küresel sistemdeki konumlanışına kadar pek çok tartışmanın içine sürüklüyor. Yine bu durum, 23 Mayıs tarihinde USAK'ta AB konulu bir konferans çerçevesinde konuşma yapan Prof. Christopher Hill'in vurguladığı gibi, "ulusal hükümetlere düşen sorumluluğu" hatırlatıyor.

AB seçmeninin mesajından çıkarılması gerekenler

AP seçim sonuçları, etkisi şimdilik sınırlı tutulabilecek olan aşırı sağ eğilimi ortaya çıkarmış olmakla birlikte, Avrupalı siyasilere/liderlere aslında güncelden memnun olmadıklarına dair AB vatandaşlarınca verilen önemli bir mesajı iletiyor ve bir ölçüde AB üye devletlerindeki genel ulusal refleksleri yansıtıyor. Zira İngiltere'de ekonomik krizin patlak vermesi ertesinde Cameron'ın başlattığı göç ve AB referandumu tartışmaları, UKIP'in oylarının artması olarak ülkede karşılık bulurken; Almanya'da seçmen 2013 sonundaki genel seçimlerdeki refleks ve tercihlerinin benzerini sergilemiş durumda. Avrupa'daki krizde ayakta kalan Almanya, 2013 sonundaki genel seçimlerde -Merkel'in liderliğini tartışsa da- ekonomik istikrarın devamından yana tavır almış ve Merkel'i şansölye koltuğunda bırakmıştı. AP seçimlerinde de Alman seçmen, Hıristiyan Birlik Partilerini (CDU/CSU) yüzde 35'lik oyla birinci parti seçti. Tabii bir yandan da güncele ilişkin endişelerini, Almanya için Alternatif Partisi'ne (AfD) yüzde 7 oranında destek vererek sandığa yansıttı.

AP seçim sonuçları ve seçimlere katılım oranı, bu anlamda, AB liderlerine, acil cevap bekleyen güncel sorunları ve AB önceliklerini hatırlatıyor. Bu önceliklerin başında ise ucuz popülizmin temel teması olan işsizlikten büyümeye kadar pek çok alanı kapsayan ekonomik krizle etkin şekilde başa çıkmanın yollarını bulmak geliyor. Zira AB kamuoyu anketlerine göre, AB vatandaşları ekonomik kriz konusunda "henüz daha en kötüsünün gelmediği" yönünde bir karamsarlığı hâlâ taşıyor. Bu bağlamda somut olarak atılması gereken adımların yanı sıra, AB vatandaşlarıyla olan sağlıklı diyalog kanallarının açık tutulması ve AB kurumsal yapılanmasına ilişkin demokrasi açığının da giderilmeye çalışılması önem kazanıyor. Kısacası, Friends of Europe (Avrupa'nın Dostları) grubundan Shada Islam'ın dediği gibi[3], "vatandaşlarının endişelerine cevap verebilen fakat aynı zamanda hem komşuları nezdinde hem de küresel düzeyde önemli bir rol oynayabilen rekabetçi, güvenli ve güvenilir bir Avrupa inşası için daha iddialı bir gündeme sahip AB, aşırı sağ partilerin popülist retoriğine en iyi verilecek cevap" gibi duruyor.

1. [1] Demokrasi açığı sorunu, AB'de temel olarak kurumsal boşluklardan, özelde ise meşruiyetin esas sembolü olarak gerek Avrupa Parlamentosu'nun gerekse ulusal parlamentoların sisteme yetersiz katılımı nedeniyle tartışılmaktadır. AB'nin kurumsal yapısının karmaşıklığı nedeniyle vatandaşlardan giderek uzaklaştığı görüşünü de yansıtır.
2. [2] Daha detaylı analiz için bkz. Fatma Yılmaz-Elmas ve Mustafa Kutlay, "Avrupa'yı Bekleyen Tehlike: Aşırı Sağın Yükselişi", USAK Analiz No:11, Temmuz 2011.
3. [3] Shada Islam, "No Time to Lose: EU Needs a New Agenda for Action", Friends of Europe, 28.05.2014, <http://www.friendsofeurope.org/Contentnavigation/Publications/Libraryoverview/tabid/1186/articleType/ArticleView/articleId/3779/No-time-to-lose-EU-needs-a-new-agenda-for-action.aspx>.

Türk Cumhuriyetleri
Ortak Bilgi Alanına Doğru

Doç. Dr. **Canat Momınkulov**
EL-FARABİ KAZAK MİLLİ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ
EKOAVRASYA ORTA ASYA UZMANI

Tarihi anlamlandırma

Şu ana kadar Türk cumhuriyetlerinin birliği ile ilgili çok şey söylenmiş ama az iş de yapılmamıştır. Türk devletlerinin son yüzyılda yaşadıkları her başarı veya trajedi ilk önce kendileri için bir anlam ifade eder. 20. yüzyıl Türk dünyası için bir dağılma asırı olup Türki halkları adeta bir tarihi kader ortaklığı yaşamıştır. Her bir Türk veya Türki cumhuriyeti için devlet olmak var olmak demektir. Bu ideal de onları birleştirmektedir. Aslında Türk milletlerinin dünya görüşünde her zaman birleşme fikri mevcuttu(r). Türkiye'nin son yüzyılda başından geçirdiği farklı dönemler Orta Asya Türklerinin alınlarına yazılan zor günlerden çok daha rahat değildi. Her iki taraftan da karşılıklı beklenti ve desteğin olması düşündürücü ve ümit vericidir.

Teorik Sorular

20. Asırda Batılılaşan Türkiye Türkü de, Sovyetleşen Kafkasya veya Orta Asya Türkü de asıl Türklüğünden çok şey kaybederek kaderi değişmiş olsa dahi 21. yüzyıla genel kimliği Türk olarak girmiştir. İşte bu aşamada ciddi teorik sorulara cevaplar bulmak için kafa yormamız gerekmektedir. Türk cumhuriyetlerinin kendilerini ispat etme endişesinden kaynaklanan devletçiliğe fazla önem vermesi aslında onların her birinin benzer yolda gittiğini ve perspektifte birbirlerine daha da yaklaşacakları anlamına geliyor mu? Bağımsızlıklarını pekiştirecek ulus-devlet modeli kurmak için çabalayan ve artık genç diyemeyeceğimiz Türki cumhuriyetleri bu devletçilik modelinin ve tabii söylene söylene ilk tazeliğini yitirmekte olan ortak kültürel bağların yanı sıra birleştirecek çağdaş, daha canlı, gerekirse daha spesifik ve daha derin unsurlar bulunabilir mi? Yoksa Türk dünyasının birliği veya işbirliği söylemi siyasal elitler veya geçici konjoktürlerle mi bağlı kalacaktır? Bizim Türk dünyası dediğimiz term ne kadar anlamlandırılmış bir kavramdır? Türk

20. ASIRDA BATILILAŞAN TÜRKİYE TÜRKÜ DE, SOVYETLEŞEN KAFKASYA VEYA ORTA ASYA TÜRKÜ DE ASIL TÜRKLÜĞÜNDEN ÇOK ŞEY KAYBEDEREK KADERİ DEĞİŞMİŞ OLSA DAHİ 21. YÜZYILA GENEL KİMLİĞİ TÜRK OLARAK GİRMİŞTİR.

cumhuriyetlerinin daha yakın ilişkiler kurmasına mani olduğunu öne sürdüğümüz faktörler ne kadar gerçekçidir ve onların hangileri bahanedir? Ekonomik bütünleşme fikrinin önümüzdeki yıllarda ne kadar gerçekleşebileceğini tahmin etmek neden zordur? Resmi yaklaşımlara rağmen güven açısından neden hala Türki cumhuriyetler olarak bazı engelleri aşamadık? Peki, daha kaliteli ilişki formatını hangi jeostratejik enstrümanlara dayanarak kurabiliriz? Her biri zamanın hızlı akımına ayak uydurma çabasında olan devletlerimiz bu konuda işbirliği yapmaya ne kadar hazırdır? Gördüğünüz gibi, akıllarımızı zorlayan cevapsız sorular az değildir.

Güvenin temeli bilgidir

Biz Türk milletleri olarak ilişkileri güven üzerine kurmaya yatkınız. Türk cumhuriyetleri arasında karşılıklı güvene dayanan güçlü ilişkilerin kurulması ilk önce dilsel ve kültürel bağlarımızı aşırı idealleştirmeden ve ekonomik imkanları fazla abartmadan ortak ilişkileri eşit, açık ve doğal temeller üzerine oturtabilirsek daha düzgün ve rahat bir şekilde bütünleşmeye doğru ilerleyebiliriz. Güvenin temeli ise ortak bilgi veya bilgi paylaşımıdır. Ortak bilgi alanına doğru ilerleyen Türk dünyasının bütünleşme geleceği çok ümit vericidir. Türk dili konuşan ülkelerin bütünleşmesinin temelinde ekonomik nedenlerden ziyade jeokültürel amaçlar yatmaktadır. Bu açıdan, Türk devletlerinin birleşmesi bir seçenek değil, aksine bir gerekliliktir. Ekonomik ilişkiler stratejik olmakla beraber bu jeokültürel etkenleri canlandıracak önemli bir unsurdur. Tabii, turizm ve ticaret, geliş-gidişler de bunun bir parçasıdır. Şimdi çalışmamızın en esas noktasına geldik. Kültürel ve insani ilişkileri geliştirmenin en temel yolu ortak bilgi alanı oluşturmaktır. Aslında, bu çok belirleyici faktöre şu ana kadar dikkat çeken az olmuştur. Bodrum'da gerçekleştirilen Türk dili konuşan ülkelerin son zirvesinde ileride görüşmede ortak bilgi alanı oluşturma imkanlarının tartışılması kararı alınmıştır.

Bilgi çağında

21. yüzyılda Türk cumhuriyetlerinin ille de fiziksel birleşmesini sonsuz beklemenin yerine bu birleşmeyi bilgisel ve kültürel sahalarda gerçekleştirmeye şimdiden başlanmalıdır. İnanın bunun için bizden fazla bir şey istenmiyor. 1 ortak Televizyon kanalı, 10 veb site, 5-6 kurum, 2-3 gazete, 3-5 dergi ile iş götürülebilir. Türk cumhuriyetlerinin bütçesi buna yetiyor. Türkiye artık Türk cumhuriyetlerinin de entellektüel birikimleri ve hayati deneyimini itiraf etmek zorundadır. Esas mesele şu ki, Türk devletleri

TÜRK MİLLETLERİNİN ORTAK İNSANİ DEĞERLER SİSTEMİ DÜŞÜNÜLMELİ, ORTAK BİLGİ VE BİLİM FONLARI, BİLGİ PAYLAŞIM SİSTEMLERİ, ONLİNE GÖRÜŞMELER SİSTEMİ KURULMALIDIR.

ve milletlerini fiziksel olmasa da manen birleştirmenin ortak tarihsel, kültürel ve felsefi temellerini tesbit etmek ve oluşturmak gerekir. Artık bu konuda daha güvenli hareket edecek duruma geldik. Şimdi, esas mesele başkasının bize nasıl baktığında değil, aksine bize kendimize nasıl baktığımızdadır. Örneğin, Kazakistanlı biri Kafkasya veya Türkiye ile ilgili olayları neden başka bir dilde yorumlandırılmış şeklinden anlasın. Neden Türkiyeli vatandaş Orta Asya ile ilgili bilgiyi Batılıların kendi dünya görüşü açısından yazmış oldukları yazılarından okusun. Maalesef, Türk halkları entellektüelleri bu konuda zamanın hızlı akımına ayak uydurmanın biraz gerisindeler. Türk dünyasının şu andaki başlıca stratejik sorunlarından biri sadece kültürel ve manevi zenginliğini canlandırmak değil, bunun ötesinde bilgi asırı olan günümüzde Büyük Bilgi Oyununu kaybetmesidir. Türk cumhuriyetlerinin bilgisel işbirliği aslında onların her birinin güçlenmesine, jeopsikolojik açıdan rahatlamasına neden olacaktır. Bütün bunları derken tek amacımız Türk cumhuriyetlerinin güçlenerek toplumlarımız ve genç nesillerinin kaynaşması ve zamanın meydan okumalarına karşı birlikte cevap vermesidir. Bilgi ve teknolojilerin gelişmesinin sayesinde Türk halklarının birleşmesi ve kaynaşması çok hızlı gerçekleşebilir.

Bazı Öneriler

Ortak tarihsel ve kültürel mirasımızdan bizi birleştirebilecek ne kaldıysa bütün reel imkanları kullanmalıyız. Türk milletlerinin ortak insani değerler sistemi düşünülmeli, ortak bilgi ve bilim fonları, bilgi paylaşım sistemleri, online görüşmeler sistemi kurulmalıdır. İleride Turkic Wikipedia sözlüğü, Türk World News haber ajansı, çok dilli Turkistan Times internet gazetesi, Turk Human Rights Agency sivil toplum kurumu, Turkic Diplomacy araştırma internet-dergisi, Turk Media Factbook bilgi bazı kurulabilir.

Sonuç

Biz Türkler olarak 20. yüzyılda Türklüğümüzü iyi-kötü koruduk, varlığımızı ispat da ettik. 21. asırda ise insanlığımızı, evrenselliğimizi ve canlılığımızı ispat etmeliyiz. Bunu ise ancak birbirimize güvenerek, dayanarak ve destekleyerek gerçekleştirebiliriz. Bilgiye gelince, gelecek genç nesillerin teknolojik alanlarda çok daha rahat olduğu da gerçektir. Öyleyse, genç nesillerin kaynaşması için teknik durumların hazırlanması şarttır. Türk toplumları arasındaki bilgi boşluğu doldulmazsa başkalarının bilgileriyle dolacaktır.

Kıbrıs Sorunu'nun Yeni Çözüm Argümanları Çerçevesinde **Kültürel Miras Kavramı'nın Vakıflar İdaresi Açısından Önemi**

Mustafa Kemal Kasapoğlu
K.K.T.C. VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ ARŞİV SORUMLUSU

Esin Sultan Oğuz "Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı"1 adlı makalesinde kültür kavramının tarihsel bakış açısını kısaca şöyle ifade etmektedir; "Kültür kelimesinin ortaya çıkışına yönelik görüşler kelimenin tarımla ilgili kök anlamı üzerinde birleşmektedir. Dilbilimciler 'kültür' sözcüğünün Latincede daha çok toprak kültürü anlamında kullanılan edere-cultura sözcüğünden geldiğini ileri sürmektedirler. Bu görüşü destekler nitelikteki bir diğer çalışmada ise kültür kelimesinin kökeninin Latince ikamet etmek, yetiştirmek, korumak gibi anlamları olan colere kök sözcüğünden gelen cultura olduğu belirtilmektedir. Colere; işlemek, onarmak, inşa etmek, bakım ve özen göstermek, ekip biçmek, iyileştirmek, eğitmek vb. anlamlarına gelen çok zengin bir içeriğe sahiptir.

Miras kavramının da kültür kadar eski bir tarihi olduğu bilinmektedir. Buradan hareketle bu kavramın biyolojik miras, doğal miras, kültürel miras, endüstriyel miras, görsel-işitsel miras gibi farklı alanları ve anlamları olmuş olsa da, temel olarak Türkçe sözlükte; "birine, ölen bir yakınından kalan mal mülk, para veya servet, kalıt, bırakıt, tereke" anlamındadır.

İnsanlık tarihiyle yoğrulan bu kavramların küreselleşme ile birlikte yeni bir kavram ve anlayışla yoğrulması ve bugünün politik ortamında problem çözme sanatının bir argümanı olarak kullanılır olmasının

DİLBİLİMCİLER 'KÜLTÜR' SÖZCÜĞÜNÜN LATİNCEDE DAHA ÇOK TOPRAK KÜLTÜRÜ ANLAMINDA KULLANILAN EDERE-CULTURA SÖZCÜĞÜNDEN GELDİĞİNİ İLERİ SÜRMEKTEDİRLER.

üzerinde durulması gerekmektedir. Ancak bu konudaki bir argümanın tarihi serüvenine geçmezden evvel kültürel miras kavramına bir göz atalım. Buna göre; "bir toplumun üyelerine ortak geçmişlerini anlatan, aralarında dayanışma ve birlik duygularını güçlendiren unsurlardır. Bu unsurlar insanların tarih boyunca biriktirdikleri deneyimlerin ve geleneklerin devamlılığını ve gelecek nesillere aktarılmasını sağlar. Başlıca kültürel miras kaynakları olarak sosyal faaliyetler, mutfak, giyim, gelenek, din, kutsal eşyalar, sanat eserleri, müzik, dans, folklor, arkeolojik ve tarihi yapı ve alanlar gösterilebilir"2.

Yukarıdaki tanımlardan da anlaşıldığı üzere, kavramın çok geniş bir yayılma alanı olduğu ve direkt insanlık tarihinin sosyo-ekonomik, sosyo-politik ve sosyo-kültürel bağlarıyla ilişkilendirildiği görülmektedir. Özetle; kültürel miras günümüze kadar insanların ve yerlerin birbiriyle ilişkisinin tüm özelliklerini içeren bir kavramdır.

Bugün Kıbrıs Sorunu'nun sürüp giden çözümsüzlüğünün evreleri içerisindeki çıkmazların kronik hale geldiği, getirtildiği malumdur. O açıdan bu coğrafyada petrolün keşfiyle Ortadoğu'da değişen güç dengelerinin, özünde olan tek şey, yine farklı kavramlarla kontrolün kesintisiz sağlanmasıdır. Bu çerçevede güç kavramının3 Ortadoğu'da değişen dengeler üzerinden yeniden okunması gereklidir.

İşte bu süreçte küreselleşmenin tanımını doğru okumalı ve değerlendirmeliyiz.

Zira bugün yeniden dış baskılarla başlatılan ve sürecin devamını sağlamak bahanesiyle 400 kişilik bir ekiple ABD Başkan Yardımcısı Biden'in Kıbrıs'a yaptığı çıkarma ancak küreselleşmenin algı yönetimiyle paralellik arz etmektedir. Mustafa Aslan'ın "Küreselleşme Sürecinde Kültürün Trajedisi ve Türk Kültürü" adlı makalesinde konu şöyle açıklanmaktadır; "bir yandan emperyalizmin yeni boyutu olarak ele alınıp, başta küresel Amerikan kültürü ve ekonomisinin bütün dünyaya yayılma ve egemenlik kurma eğilimi şeklinde gözlemlenirken, diğer yandan yerel ve bölgesel unsurların harekete geçmesi şeklinde olaylara sebep olmaktadır. Bu tartışmaların odaklandığı önemli noktalardan biri de, küreselleşme karşısında direnmenin imkânsız olduğu ve böyle bir direnmeye de gerek olmadığı düşüncesidir ki, bu aynı zamanda küreselleşmenin başlangıç noktası olarak kabul edilir. Yani küreselleşmede öncelikle iki temel psikolojik boyutuyla karşımıza çıkmaktadır: Bunlardan birincisi, küreselleşmenin demokrasi, insan hakları, özgürlük gibi son derece masum içeriklerle sunulması, iktisadi sömürü amacına işaret edilerek asıl önemli olan kültürel boyutun ihmali ya da yok sayılması; ikincisi ise bunun kaçınılmaz olduğu telkinidir. Bu masumiyet ve kaçınılmazlık çerçevesinde son nokta, "küreselleşmeye katılmayan toplumların medeniyet dışında kalacağı" şeklinde konmaktadır. Küreselleşmeyle dünyanın tek bir mekân haline getirilmesi ve kültürün küresel düzeyde bölünmez, bütünlüklü kabul edilmesi farklı toplumlar arasındaki etkileşimin artmasına bağlanırken küresel kültür, milli kültürlerin başka kültürlerle iç içe geçerek farklı biçimlenmeleri olarak kabul edilir. Kültürel benzeşmenin ve iç içe geçmenin en önemli etkeni kitle iletişim araçlarının etkin biçimde kullanılmasıdır. Etkileşimin internet aracılığıyla dijital bir ağ yoluyla yoğun biçimde gerçekleşmesi, bu çerçevede dünyanın hem ekonomik, hem de kültürel olarak gittikçe

BUGÜN BU HUKUKÎ STATÜSÜNÜN VE GÜCÜNÜN BÜTÜNLEŞTİRİLMESİ GEREKEN KIBRIS VAKIFLAR İDARESİ, GÜNÜMÜZ KIBRIS SORUNU'NUN ORTAYA ÇIKMASINDA OYNADIĞI ROLÜN YANI SIRA BUGÜNKÜ ÇÖZÜM SÜRECİNİN PARÇASI OLABİLME İMKÂNINA SAHİP TEK KURUM KONUMUNDADIR.

küreselleştiği iddiasını desteklemektedir".

Bugün kültür mirasının korunması konusunda geçmişe bakıldığı zaman, bu konuda devlet- toplum geleneklerinin bir alt yapı oluşturduğu görülmektedir. Osmanlı kendi döneminde bu konuyu özellikle vakıflar aracılığıyla yapmaktaydı. Kurduğu vakıf sistemi içerisinde ayrılan parasal kay-

1 Esin Sultan Oğuz, Toplum Bilimlerinde Kültür Kavramı, Edebiyat Fakültesi Dergisi (Journal of Faculty Letters), Cilt (Volume); 28, Sayı (Number); 2, Aralık (December), 2011. Geniş bilgi için yazarın Hacettepe Üniveritesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı'nda 2010 yılında yaptığı "Türkiye'de Kültür Politikaları ve Kütüphaneler (1923-1980" adlı doktora tezine bakınız.

2 Ahmet Çavuş, Kültürel Miras Kaynağı Olarak Köprübaşı İlçesi'nde (Trabzon) Geleneksel Tahta Kaşık Üretimi,Marmara Çoğrafya Dergisi, sayı: 29, sy: 423-433, Ocak, 2014:İstanbul.

3 Zeliha Sağlam, Güç Kavramı ve Ortadoğu'da Değişen Dengeler Üzerinden Güç Okuması, İnsani ve Sosyal Araştırmalar Merkezi, Sayı: 8, sy: 1-12, 2014.

nak ile yapıların bakım ve onarımı vb. diğer işleri bu anlayış çerçevesinde yapmaktaydı. Osmanlı'nın bir parçası olan Kıbrıs adasındaki hükümranlığı süresince vakıf sistemini de buraya taşıyarak kurması ve bu sistem üzerinden de varlığının hukukî sürecini Ahkamü'l-Evkaf yasası ile perçinleştirmesi önemli bir planlamanın sonucuydu. Bugün bahse konu yasanın İngiliz döneminde de aynen kabul edilmesi ve 1960 Kıbrıs Cumhuriyeti Anayasası'na da girmesiyle yeni dünya düzeninin hukukî alanındaki tescili tamamlanmış oldu. Bugün bu hukukî statüsünün ve gücünün bütünleştirilmesi gereken Kıbrıs Vakıflar İdaresi, günümüz Kıbrıs Sorunu'nun ortaya çıkmasında oynadığı rolün yanı sıra bugünkü çözüm sürecinin parçası olabilme imkânına sahip tek kurum konumundadır. Annan Planı sonrası uyum adına yapılan zorunlu yasal düzenlemelerle uluslararası hukukun içerisine girme şansını yakalayan Kıbrıslı Türklerin kurdukları hükümetlerin icraatlarının daire üzerindeki yıkıcı etkisi yıllardır ortadadır. O sebeple idarenin özerkleşmesi ve siyasî erkin etkisinden kurtulması zorunluluktan öte Kıbrıslı Türklerin yarınları için gereklidir.

Bugün 73/1991 sayılı yasa Vakıflar Örgütü ve Din İşleri Dairesi (Kuruluş, Görev ve Çalışma Esasları) Yasası bir üst çatı yasası olup, altında iki bacaklı bir yapı mevcuttur. Bu bacaklardan birisi Vakıflar Örgütü yani, Kıbrıs Vakıflar İdaresi iken diğeri de Din İşleri Dairesi'dir. Zaten bu haliyle bile her iki kurumun daire olarak anılması, İngiliz döneminin sömürge çalışmalarından kalma bir tabir olup hala değiştirilmemiş olması bile başlı başına bir psikolojik bağımlılığı ifade etmektedir. Özellikle Kıbrıslı Türklerin kilise dengi olan Müftülük makamının İngiliz döneminde daire düzeyine indirgenmesi ve adının zamanında Fetva Eminliği'ne dönüştürülmesi unutulmamalıdır. Bu anlayışla günümüz koşullarına uygun bir yapıda yeniden düzenlenmesine olanak tanınmalıdır

Bugün zaman zaman her iki dairenin birbiri içerisine giren alanlarda farklı uygulamalarıyla bir bütünlükten uzak hareket etmeleri bahse konu yasanın getirdiği bir sonuçtur. Ancak son dönem Kıbrıs görüşmeleri kapsamında Kıbrıs Türk liderliği ile Rum liderliğinin karşılıklı çözüme katkı sağlamak için başlangıçta altı alt komite ile başlayan yakınlaştırma senaryolarının,

küreselleşmenin bölgesel ve yerel algı yönetimin bir parçası durumuna dönüştürüldüğünü görmek gerekmektedir. Zira bugün bahse konu komitelerin hem sayısı artmış hem de her alana yayılmıştır. Ne var ki en etkin ve üreten konumdaki komite "Kültür Mirası Teknik Komite" alt komitesidir.

Bugün bahse konu komite, Kıbrıs Vakıflar İdaresi ve Din İşleri Dairesi'nin 2009'da İsveç Büyükelçiliği'nin başlatmış olduğu "Dinler Arası Diyalog" ve "Güven Artırıcı Önlemler" girişimleri aracılığıyla çalışmalar yürütmektedir. Bu çalışmaların her iki toplumdaki algılarına yönelik olumlu ve/veya olumsuz etkilerini görmek ancak devam eden Kıbrıs görüşmelerinin seyrinden ve/veya gelecekteki görüşmelerden anlaşılacaktır.

O açıdan;

1. "Kamu diplomasisi açısından kilisenin hakim etkinliği olan bir toplumla, toplumumuzun bu çalışmalar itibariyle algısı aynı mıdır, değil midir?" sorusu sosyolojik açıdan analiz edilmelidir ve değerlendirilmelidir.
2. Bugün Mal Tazmin Komisyonu'nda halen devam eden ve bahse konu daireyi direkt ilgilendiren ve/veya ileride ilgilendirecek davalara hazırlıklı olunması için konu devlet politikasına dönüştürülmelidir. Bu çerçevede uzmanlardan bir komisyon teşkil edilmeli ve sürekli olarak elde edilen bilgiler ışığında gelebilecek davalara malzeme hazırlamalıdır. Örneğin son dönem vakıf malları ile ilgili yapılan araştırmalarda ortaya çıkan yaklaşık 2000 civarında vakfiye örneğinden hareketle bu vakfiyelerin mal varlığının günümüzdeki izleri takip edilmeli ve hazırlık yapılmalıdır.
3. Bugün kilisenin uluslararası tanınmışlığının verdiği rahatlıkla, Avrupa Birliği'nin merkezinde bile temsilcisi olurken, özellikle bu temsilci aracılığıyla kültürel miras kapsamındaki tüm olumlu ve/veya olumsuz hareketlere direkt müdahale etme imkânına sahiptir. Dolayısıyla, Din İşleri Dairesi'nin orada temsilcilik ya da Dış İşleri Bakanlığımızın oradaki temsilciliğinde bir uzmanın çalıştırılması sağlanmalıdır. Örneğin son dönem değişen Vakıflar Genel Müdürü'nün bu konudaki olumlu yaklaşımlarının Avrupa Birliği'nin İnsan Hakları raporuna olumlu yansımaları olduğu görülmektedir. O açıdan yeni bir konseptle ve yeni dünya düzeninin yeni argümanlarını da kullanarak yapılanmak gerekmektedir.

Görülmektedir ki kültürel miras kavramı yeni bir bakış açısı ile farklı alanlarda kullanılma potansiyeline sahip bir argüman olarak karşımızda durmaktadır. O açıdan kültürel miras kavramının içerisinde politik bir güç olarak evrilen ve günümüzde kullanıldığı için bu yerlerin merkezlerinde oturan ilgili kurum ve/veya kuruluşlar stratejik önem taşımaktadır. Bu kurumların misyon ve vizyonlarının günümüzdeki siyasi, kültürel ve hukuki koşullarda dönüşümü de kaçınılmaz olacaktır.

Toplumlararası Yakınlaşmada **Bilim, Kültür ve Spor**

Dr. **Can Ünver**
EKOAVRASYA DANIŞMA KURULU ÜYESİ

OSMANLI İMPARATORLUĞU'NUN DEVAMINDA KURULAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ UYDUĞU İLKELER VE SEÇTİĞİ HAYAT TARZI İLE ÇAĞDAŞ BİR ULUS-DEVLET OLUŞUMUNU HEDEFLEMİŞ VE BUNU DA BÜYÜK ÖLÇÜDE BAŞARMIŞTIR.

Türkler Anadolu coğrafyasında Bizans'la ilk karşılaştıkları 11. yüzyıldan bu yana yurt edindikleri toprakların batısında kalan güçlerle çağlara göre rakip, hasım ve dost olagelmişlerdir. Rumeli'ne geçtikten sonra artık bir Avrupa gücü olarak da kabul edilmesi gereken Osmanlı İmparatorluğu 622 yıllık uzun ömrünün sonuna geldiğinde, oryantalistlerin yol göstermesiyle büyük devletlerin en az üç yüz yıl süren "Türkleri Avrupa'dan sürme" çabalarına ve Avrupa'daki topraklarımızın büyük bölümünü de uzun süren savaşlar sonunda yitirmiş olmamıza karşın en azından zihniyette geri dönüşü olmayacak şekilde Avrupa'nın bir parçası olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nun devamında kurulan Türkiye Cumhuriyeti uyduğu ilkeler ve seçtiği hayat tarzı ile çağdaş bir ulus-devlet oluşumunu hedeflemiş ve bunu da büyük ölçüde başarmıştır.

Fakat Türkiye aynı zamanda bir Ortadoğu ve Avrasya kıyısındaki bir ülkedir ve bulunduğu coğrafya itibariyle aslında çok yönlü toplumsal, ekonomik, kültürel ve siyasal ilişkiler kurma konusunda sınırsız fırsatlara sahip olabilecek konumdadır. Ne var ki, doğumuzdaki ve güneyimizdeki bölgeler öteden beri istikrarsızlık ve huzursuzluklarla anılmaktadır. Bu coğrafyadaki ülkelerin barış ve huzura kavuşmaları hiç kuşkusuz Türkiye ile olan ilişkilerine de olumlu biçimde yansıyacaktır. Özellikle güneyimizdeki ülkeler henüz bu durumdan çok uzak görünmektedir.

Fakat ihmal edilmemesi gereken ve tarihi, kültürel ve duygusal bağlarla bağlandığımız bir coğrafya ile ilişkilerimizin geliştirilmesi için sınırsız imkân ve hatta mecburiyetlerimiz vardır. Söz konusu edilen, Asya'daki Türk devletleri ile kendi devleti olmamakla birlikte farklı ülkelerde tanınmış topluluklar halinde yaşayan Türklerdir. Azerbaycan, Türkmenistan, Özbekistan, Kazakistan ve Kırgızistan ile Çin'in Uygur Özerk Bölgesi, Kırım, Tataristan Özerk Cumhuriyeti, Kafkaslardaki Türk kökenli topluluklar, Ahıskalılar ve İran Azerbaycan'ındaki soydaşlarımız ile ilişkilerdir. Burada kasıt, var olan ekonomik ilişkilerin yanında, günün şartlarında mümkün olmayan ileri düzeyde siyasal birliktelikler den çok bilim, kültür ve spor alanlarında işbirlikleri ve yoğun buluşmalar olmalıdır. Bu düşüncelerle ilgili somut önerilerin geliştirilmesi, mevcut kurumların (Türksoy, TİKA, Yunus Emre ve sivil toplum kuruluşlarının) geliştirilerek planlı ve uzun vadeli programlara başlanması gelecek için son derece önem arz eden bir yaklaşımın eseri olacaktır.

Öncelikle Türk topluluklarının Türkiye Türkçesi ile iletişim yapacak düzeye getirilmesi için tesirli adımlar atılmalıdır. Bu alanda bugüne kadar yapılanlar yadsınmamakta birlikte, Türkiye Türkçesinin ortak dil yapılması süreci Sovyetler Birliği'nin çöküşünden bu yana yavaş gelişmiştir ve hızlandırılmaya muhtaçtır. Bu nedenle vakit geçirmeksizin ilgili kurumlarca Türkiye Türkçesi öğretme ve kullandırmaya yönelik önlemler alınmalıdır. Belki de zorlu ve yoğun çabalar gerektiren, hatta belli çevrelerce tepkilerle de karşılaştığı bilinen bu amacın gerçekleşmesi gelecekteki ilişkilerimiz bakımından büyük önem taşımaktadır.

Böylece uluslararası toplantılarda Asya'daki Türk Cumhuriyetleri'nin temsilcileri ile Türkiye'nin temsilcileri arasında tercümansız iletişim sağlanacak, bu türden toplantılarda kullanılan Rusça veya İngilizceye ihtiyaç duyulmayacaktır.

Türkiye ile Türkiye dışındaki Türk toplulukları arasındaki bilimsel ilişkiler ortak yapılanmalarla sağlamlaştırılmalıdır. Örneğin her bağımsız Türk Cumhuriyeti'nde belli bir konuda tarafların müştereken destekledikleri bir araştırma enstitüsü ve merkezi oluşturulmalıdır. Bu merkezlerde ortak araştırma projeleri ve eğitim faaliyetleri gerçekleştirilmeli, bir Türk dünyası bilim forumu meydana getirilmelidir. Üniversiteler arasındaki mevcut işbirliklerinin de bu bağlamda ilerletilmesi ile bilimsel alandaki etkileşim daha da gelişecektir. Her yıl çeşitli dallarda verilecek ödüllerle bu çalışmaların daha da geliştirilmesi mümkündür.

Nihayet artık gecikmeden organize edilmesi gereken bir "Türk Dünyası Olimpiyatı" meselesi vardır. Spor etkinlikleri toplumları birbirine daha da yakınlaştıracak, bu suretle oluşacak spor turizmi bütünleşmeyi kolaylaştıracaktır. Tüm bu hedeflerin gerçekleşmesi için çok büyük çabalara ihtiyaç olmadığı, ortak siyasi iradenin bunun için uygun olduğu düşünülmektedir. Nitekim "Türk Keneşi" Türk toplumlarının yakınlaşması için gerekli adımları atmaya başlamış bulunmaktadır.

TÜRKLER, DÜNYADA İLK SIRALARDA KONUŞULAN DİLLERİ, ORTAK KÜLTÜRLERİ, YAYILDIKLARI GENİŞ COĞRAFYA VE DÜNYA TARİHİNDE BIRAKTIKLARI İZLERLE GELECEKTE KÜRESEL SİYASETTE DE BUGÜNKÜNDEN DAHA ÇOK ETKİN OLMAYA ADAYDIRLAR.

Türkler, dünyada ilk sıralarda konuşulan dilleri, ortak kültürleri, yayıldıkları geniş coğrafya ve dünya tarihinde bıraktıkları izlerle gelecekte küresel siyasette de bugünkünden daha çok etkin olmaya adaydırlar. Bu amaçla inançla ve sağlam bir iradeyle gerekli adımların atılması, her yeni kazanımdan sonra bir sonraki aşamayla süreçlerin ilerletilmesi gerekmektedir. Bunun için de ülkelerimizin ortak bir stratejik bilinç etrafında birleşmesi ilk ödevdir. 1990'ların başında beklenmedik bir gelişmeyle Avrasya coğrafyası bugünkü şekline dönüştüğünde aslında Türkiye hazırlıklı değildi. Fakat artık geride kalan on yıllarla birlikte söz konusu stratejik bilincin mümkün olduğu düşünülmektedir. Bunun için de bundan sonra zamanın çok iyi biçimde kullanılması gerekmektedir.

Almatı
Notlarım...

Dr. **Elşen Bağırzade**
AZERBAYCAN DEVLET İKTİSAT ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi ve Türk Akademisi'nin ortaklaşa düzenlediği "Dünya Enerji Piyasaları ve Orta Asya ve Kafkas Ülkeleri" konulu I.Uluslararası Ekonomi, Finans ve Enerji Kongresi'ne katılmak üzere hayatımda ilk kez Almatı şehrine gittim.

11 Haziran 2014 tarihinde Bakü'den "Air-Astana" havayollarına ait uçakla 3 buçuk saat süren bir yolculuk sonrası bir taraftan başı karlı ve muhteşem Tanrı Dağları, diğer taraftan ise ekinlerle dolu olan yeşil ovaların görüntüsü altında Almatı Uluslararası Havaalanına vardık...

Almatı Uluslararası Havaalanı şimdiye kadar kullanmış olduğum en küçük havaalanı diyebilirim. Hatta Nahçıvan ve Gence havaalanından bile küçük. Ayrıca, havaalanına modern demek de çok zor. Yolculara uçakta migrasyon kartı veriliyor. Verildiği gibi hemen de uçakta doldurmanız gerekir. Çünkü ülkeye giriş yaptığınız zaman pasaporta mühür basılmadan önce talep edilimekte ve ondan sonra mühür basılmaktadır. Azerbaycan'la Kazakistan arasında vizesiz gidiş-geliş anlaşması mevcut.

Havaalanı çıkışında bizi Ahmet Yesevi Üniversitesi çalışanları karşılıyorlar. "Jeep"imize binerek direk konaklayacağımız "Kazakistan Otel"ine gidiyoruz. Yol boyunca şehirle iç-içe olan yeşil ormanlar, düz ve geniş cadde ve yollar, disiplinli trafik ve temiz hava dikkatimi çekiyor, hayretimi saklayamıyorum.

YEŞİL AĞAÇLARLA KAPLI ALANLARIN BİNALARLA KAPLI ALANLARDAN DAHA ÇOK OLDUĞUNA HEM HAYRET EDİYOR, HEM DE BİRAZ DA ALMATI SAKİNLERİNİ KISKANIYORUM.

15 dakika sonra "Kazakistan Otel"ine ulaşıyoruz. Otel 1979 yılında inşa edilmiş. 26 katlı, yüksekliği 102 metre olan Otel, Almatı'nın en yüksek ikinci, Kazakistan'ın ise sekizinci binası. Kentin simgelerinden sayılan otel, şehrin merkezi caddelerinden olan Dostık caddesinde bulunuyor.

Otel lobisinde kongre katılımcılarından bazıları ile karşılaşıyoruz. Türkiye Ekonomi Kurumu Başkanı Prof. Dr. Ercan Uyğur, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi'nden değerli arkadaşım Prof. Dr. Recep Kök ve yine Dokuz Eylül Üniversitesi'nden Selim Şanlısoy arkadaşımız da onların arasında...

Otele giriş işlemlerini tamamlayarak otel çalışanı bir Kazak görevlinin eşliğinde 22. kattaki odama çıkıyorum. Çıkarken İngilizce konuşan görevliye, "kendi dilinde konuş, Kazak şivesine alışmak istiyorum" diyorum. O da konuşuyor. Fakat anlaşmakta zorlanıyoruz ve tekrardan İngilizceye geçiyoruz. Bir kez daha anlıyorum ki, dil konusunda yapmamız gereken çok iş var...

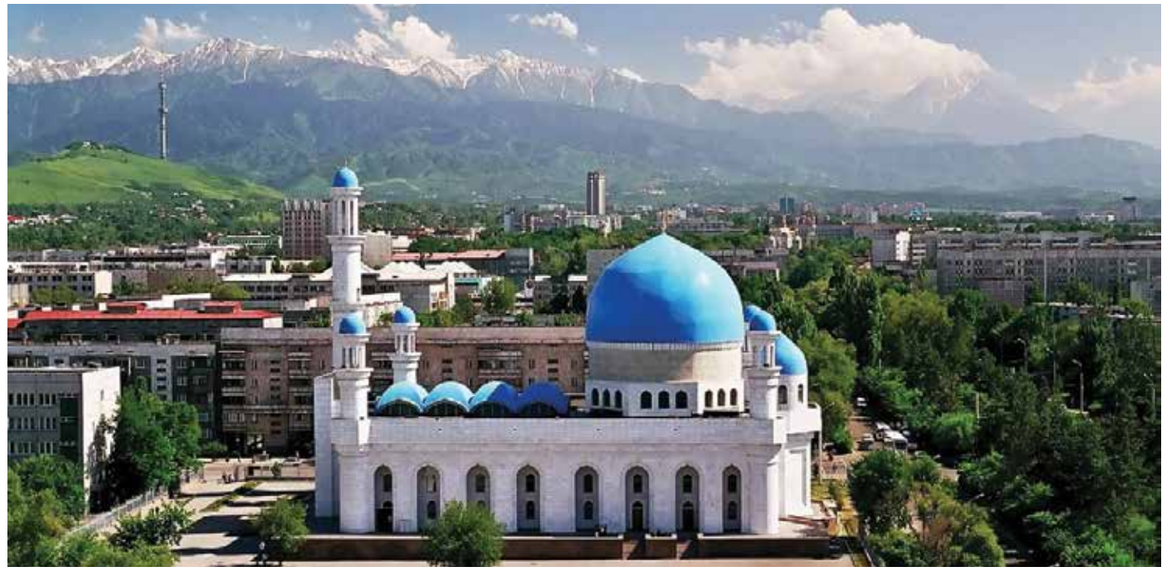

Odamda penceremi açıyor ve kenti seyrediyorum. Yeşil ağaçlarla kaplı alanların binalarla kaplı alanlardan daha çok olduğuna hem hayret ediyor, hem de biraz da Almatı sakinlerini kıskanıyorum. Sonradan öğreniyorum ki, Almatı'nın meskun olduğu alanda 16 milyon dikili ağaç vardır. Yani neredeyse Kazakistan'ın nüfusu kadar!

Akşam yemeğinde birşey dikkatimi çekiyor: Almatı'da fiyatlar neredeyse "Londra fiyatları" ile aynı. 1 ABD doları ortalama 182 Kazak tengesi olsa da bu fiyatlara dolar "dayanmıyor". Sonraki günlerde gördüm ki, burada 400-500 tengeden, yani Azerbaycan parası ile 2 manattan aşağıya çok az şey bulabilirsiniz. Ayrıca bu kadar sıfırlı fiyatlara alışık olmadığımızdan bazen de fiyatları duyduğumuzda "korku hissi" yaşıyorduk. İzlenimlerim sonucu şunu gördüm ki, birçok zaruri ürünün fiyatı Almatı'da Bakü'den en azından 2 kat daha yüksek...

Sabah erkenden "Uluslararası İktisat, Maliye ve Enerji Kongresi"nin açılışına katılmak için Kazakistan Oteli'nin Premyum Salonuna geldik. Açılışta Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin rektör vekili Prof. Dr. Musa Yıldız, Kazakistan Türk Akademisi Başkanı, değerli arkadaşımız Prof. Dr. Darhan Kıdırali, Kongrenin koordinatörü ve Ahmet Yesevi Üniversitesi'nin rektör yardımcısı Doç. Dr. Nevzat Şimşek kardeşimiz, Kazakistan'ın saygın aksakallılarından Prof.Dr. Adil Ahmedov ve Türkiye Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı sayın İbrahim Şenel birer konuşma yaptılar. Bu arada öğrendik ki, Kazak kardeşlerimiz "konuşma" kelimesi yerine "bayandama" kelmesini kullanıyorlar. Bir anlamda Türkiye'de kullanılan "bildiri", veya Azerbaycan'da kullanılan "beyanat" kelimesine yakın bir kelime...

O gün Kongrenin panellerinden birinin moderatörlüğünü ben yaptım. Panelde, "Bakü-Tiflis-Ceyhan Petrol Boru Hattının Azerbaycan ve Türk Dünyasına Ekonomik Açıdan Kazandırdıkları", "Bakü-Tiflis-Kars Demiryolu Hattının Bölgesel Entegrasyondaki Rolü ve Önemi", "Türkiye ve Rusya Jeoekonomileri: Avrasya'da İşbirliği, Yoksa Çatışma" konusunda konuşmalar ve tartışmalar yapıldı. Katılımcılar Azerbaycan'ın yer aldığı ve bölgede gerçekleşen enerji ve ulaştırma projelerini desteklemekle beraber Azerbaycan ekonomisinin petrole olan bağımlılığının azaltılması yönünde atılan ve atılması gereken adımlarla ilgili sorular sordular.

Panelden sonra oteldeki odama çıkarak biraz dinlenmek istedim. Birkaç dakika olmuştu gözlerimi kapatalı ki telefonum çaldı. Resepsiyon oda temizliğine gerek olup-olmadığını sordu ve ben "hayır" cevabını verdim. Biraz sonra tekrar aradılar ve aynı soruyu sordular ve ben tekrar "hayır" cevabını verdim. Sonra birden aklıma geldi ki, ben odanın kapısına "Rahatsız etmeyin!",(Don't disturb) yazısını asmadım. Ayağa kalktım, yazıyı arayıp buldum ve gülmeye başladım. Kazak kardeşlerimiz "Rahatsız etmeyin"

yerine ne söyleseler iyidir: “Mezelenmeyin”! (Not: Türkiye Türkçesinde bunun karşılığı daha çok “dalga geçmeyin”dir.) Gülmekten artık uykum da kaçmıştı. Kongrenin ikinci gününde “Azerbaycan-Kazakistan Ekonomik İlişkileri: Mevcut Durum ve Beklentiler” konusunda bilimsel bir sunumum oldu. Sunumumda iki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin geniş analizini yaptım. Kazakistan ve Azerbaycan kardeş ülke olmalarının yanı sıra tarihte bir çok devletlerin hakimiyeti altında beraber yaşamışız. Gerçekten de Ahmenişler, Sasaniler, Emeviler, Abbasiler, Büyük Selçuklular, Çarlık Rusyası ve Sovyetler Birliği devletlerinde her iki halkın yaşadığı şimdiki toplumlarda uzun dönem aynı devletin sınırları içerisinde olmuştur. Ayrıca, Azerbaycan’da yaşayan Türklerin ecdatlarının da önemli kısmı Orta Asya’dan gelmiştir. Ecdatlarımızın beraber kurdukları Göktürk İmpratorluğu gibi bir medeniyet de var tarihte...

Her iki Cumhuriyet de bağımsızlığını kazandıktan sonra diplomatik ilişkiler kurmaya başlamış. 30 Ağustos 1992’de başlayan bu ilişkiler bugüne kadar 100’ün üzerinde önemli anlaşmanın imzalanması ile iki taraflı, AGİT, BDT, EKO, İKT, Türk Keneşi gibi uluslararası kurumlar çerçevesinde ise çoktaraflı düzeyde gelişmektedir.

İki ülkenin imzalamış olduğu anlaşmalar arasında “Vizesiz gidiş-geliş hakkında” ve “Serbest Ticaret Hakkında” olan anlaşmalara özellikle vurgu yapmak istiyorum. Bu iki anlaşma, iki ülke arasında mal ve hizmetler ile vatandaşların serbest hareketi açısından olağanüstü öneme sahiptir.

2013 rakamlarına baktığımızda Azerbaycan’ın Kazakistan’a 64.2 milyon dolarlık ihracatı, Kazakistan’dan ise 306.8 milyon dolarlık ithalatı var. İhracatımızda taze meyve, şeker, motor yağları, sentetik kumaşlar, kerosin, meyve ve sebze konserveleri ilk sırada yer almaktadır. İthalatta ise buğday, doğal boryum sulfatı, sıcak yayılmış çelik prokatı, metal konstruksiyonlar, plastik taşıma ve ambalaj ürünleri üstünlük teşkil etmektedir.

2013 RAKAMLARINA BAKTIĞIMIZDA AZERBAYCAN’IN KAZAKİSTAN’A 64.2 MİLYON DOLARLIK İHRACATI, KAZAKİSTAN’DAN İSE 306.8 MİLYON DOLARLIK İTHALATI VAR.

Genel olarak baktığımızda iki ülke arasında ticaret hacmi yıllara göre ciddi şekilde dalgalanma göstermektedir. 2007 yılında iki ülke cumhurbaşkanları ticaret hacminin 1 milyar dolara ulaşmasını hedefleseler de göründüğü üzere bu hedefe ulaşmak için çok çalışılması gerekmektedir.

Azerbaycan bir kaç senedir Kazakistan petrolünün taşınmasında geçiş ülkesi haline de gelmiştir. Şöyle ki, her yıl ortalama 4-5 milyon ton Kazakistan petrolü Aktau limanından tankerlerle Bakü’ye getiriliyor, buradan da Bakü-Tiflis-Ceyhan boru hattı ile Batı pazarına ulaştırılıyor.

Günümüzde Kazakistan’ın petrol ve gaz sanayisinde çok sayıda Azerbaycan’lı uzman çalışıyor. Aynı zamanda Kazakistan Azerbaycan’a en fazla ihraç ettiği ürün olan buğday için Bakü’de Azerbaycan’la ortaklaşa buğday terminali kurmuştur.

Azerbaycan’la Kazakistan arasında orta ve uzun vadede ekonomik ilişkileri derinleştirecek en önemli projeler Trans-Hazar Petrol ve Doğalgaz hatlarının gerçekleşmesi ve Bakü-Tiflis-Kars demiryolu hattının Hazar geçitli demiryolu-feribot bağlantılarının oluşturulması olacaktır. İlk iki proje daha müzakere aşamasında olsa da sonuncu proje ile ilgili artık somut adımlar atılıyor. Bundan başka Azerbaycan’ın tarım ürünlerinin Kazakistan’ın batı bölgelerine ihraç edilmesi ve bu bölgede uygun terminalin kurulması, Azerbaycan’dan Kazakistan’ın petrol sanayisi için makine ve teknolojinin ihracı, turizm alanında işbirliği, büyük hacimli tankerlerin ortak üretimi ve petrol sanayisi uzmanlarının karşılıklı değişimi alanlarında büyük imkanlar mevcuttur.

Sonraki gün Kongre sosyal programla devam etti. Otelimizin yakınından teleferikle Almatı’nın “Gök Tepe“ denilen yüksek arazilerinden birine çıktık. Buraya Azerbaycanlıların dili ile söylersek "dağüstü park"da diyebiliriz. Bizi Gök Tepe’ye çıkaran teleferiğin rahatlığı da dikkatimi çekti. Gök Tepe’de Almatı bir anlamda ayağımızın altındaymış gibi görünüyor. Bölgede şehir ahalisinin dinlenmesi için her türlü ortam sağlanmış. İlk adımda Kazak çadırı ile karşılaştık, daha sonra ise kentin simgelerinden olan elma heykeli ile...

Gök Tepe’yi gezerken dikkatimi çeken şeylerden birisi de bazı yerlere verilen Kazakça adlar idi. Örneğin, çocuk eğlence merkezlerine “balalar oyunhanesi”, çayhaneye “şayhana”, restorana “meyramhana”, tuvalete “darethana”, eczaneye “derihana”, sokağa “köşe” diyorlar Kazak kardeşlerimiz. Neredeyse tüm yerlerde yazılar ilk önce Kazakça, daha sonra Rusça yazılıyor. Bazen İngilizce yazılara da rastlamak mümkün.

Gök Tepe’den sonra yemek için Tanrı dağının eteklerinde, çay kenarında yerleşen bir Kazak çadırına gittik. Tek kelimeyle burada her şey “Kazakça”. Çadıra girmeden önce biri erkek, diğeri kız iki Kazak genci ellerimizi yıkamamız için su döktüler. Ellerimizi yıkayıp, kuruttuktan sonra çadıra girdik. Çadırın ortası boş olup, halka şeklinde yerden yüksek masalar dizilmişti. Masa arkasına geçerek yere oturuyorum. İlk önce yemeklerin kokusu beni vuruyor. Yemekler bir-bir geliyor. Tüm yemekler at etinden yapılmış. Kımızın gelişi ise artık bu sürecin tam zirvesidir. Çadırın içerisi tamamen at kokusu ile doluyor. Kımızdan bir yudum içtim ve anladım ki, bu bana göre değil. Tüm at ürünlerini benden uzaklaştırmalarını istiyorum. Bana koyun etinden sulu yemek teklif ediyorlar, ben de getirin diyorum. Getiriyorlar, bakıyorum ki, koyun etinin de acayip bir tadı var. O zaman dedim ki, “teşekkür ederim, ben et yemeyeceğim, meyve-sebze ile idare edeceğim”. Türkiye’de doktora yapan bir Kazak kardeşimiz bana at etinin ve ürünlerinin ne kadar faydalı olduğunu anlatmaya çalışıyor. Diğerleri de ona destek veriyorlar. İşte o zaman ben söz alarak şöyle bir nutuk atıyorum: “Kardeşlerim, biz Oğuz Türkleri doğduğumuzdan beri ata-babalarımızdan böyle bir nasihat almışız: Türk için 3 kutsal ve dokunulmaz şey var: at, avrat ve silah! Siz ise bu kutsallardan birini keserek bana yedirtmek istiyorsunuz. Yemem!“ Kazak kardeşlerimiz gülerek diyorlar: “Birinciden başka diğer ikisi ile razıyız”.

Daha sonra çadırdan çıkıyoruz. Çadırın etrafına semaver çayları getiriyorlar. Bugüne kadar içtiğim en güzel çay sayılabilir. Kana-kana içiyorum. Daha sonra dağdan akan şeffaf sulu nehre giriyorum. İyice yıkanıyorum ve tüm bu güzellikler için Allah’a dua ediyorum.

ZİYARET İZLENİMLERİMİ GENELLEŞTİRECEK OLURSAK BU BİRKAÇ GÜNDE GELECEĞİ PARLAK VE BU YOLDA EMİN ADIMLARLA İLERLEYEN KARDEŞ BİR ÜLKEYİ GÖRDÜM.

Sıradaki gideceğimiz yer Almatı’da yerleşen Kazakça Gök Pazar, Azerbaycan Türkçesinde ise Yeşil Pazar olarak bilinen pazardır. Burada her şey var. Fakat söylediğim gibi, fiyatlar çok yüksek. Tüm gıda ürünlerinin fiyatı Bakü’den ortalama 2 kat pahalı...

Kentte beğenmediğim şeylerden birisi kitap dükkanlarının yok denilecek kadar az olmasıydı. Birkaç gün gezdiğim Almatı’da neredeyse doğru-dürüst bir kitapçıya rastlamadım. Gazete bayilerine de nadiren rastlanılıyor. Fakat buna karşılık çok sayıda yüksek kalitede restoran, bar ve diğer eğlence merkezleri mevcut.

Akşam "Troya" restoranda "Gala yemeği"ne katıldık. Tüm Türk toplumlarının müziklerini dinledik, dans ettik. Kazak dombırasını da ilk kez canlı olarak dinledim. Dombıranın savaşcı bozkır toplumunun müzik aleti olduğunu ilk anda hissetmemek mümkün değildi. Yemekte Almatı Uygur diasporasının yöneticileri ile de bir araya geldik ve bayağı sohbet ettik. Akşam Ahmet Yesevi Üniversitesi’nin rektörü tarafından bana Kongrenin düzenlenmesindeki hizmetlerimden dolayı teşekkür plaketi verildi. Büyük memnuniyet ve minnetdarlıkla bu “teşekkürname”yi kabül ettik ve güzel duygularla kongreyi sonlandırdık.

Ertesi gün Almatı’dan ayrılmak üzere Almatı Uluslararası Havaalanına geldik. Havaalanı girişinde bir kafeye girdik. Bir Amerikan kahvesi ve bir dilim pasta sipariş ediyoruz ve yine bir sürü paramız gidiyor.

Cebimde epey Kazak Tengesi kalmıştı. Dövizciye yaklaşıyorum ki, Tengeleri Dolarla değiştireyim. Elimde tengeyi görerek tenge almadıklarını söylüyor. Birkaç döviz bürosuna başvursam da aynı cevapla karşılaşıyorum. Bu mantığı hiç anlayamadım. Havaalanlarındaki döviz büroları yolcuların paralarını değiştirmek içindir. İlk defa bir ülkede dövizcilerin o ülkenin parasını kabul etmediklerini görüyorum.

Uçuşa kayıt yaptırmak için gittiğimizde önemli bir olaya tanık oluyorum. Oljas Süleymanov hanımı ile beraber sırada idi. Yani VIP’ni kullanmamıştı. O da Bakü’ye gidiyordu. Bu büyük şahsiyetle karşılaşmak beni ziyadesiyle sevindirmiş ve moralimi yükseltmişti. Sonra uçağa gitmek için servis otobüsüne bindik. Otobüste Kazak gençlerden birinin Oljas Süleymanov’u görür-görmez “Oljas Ağa, Oljas Ağa, buyurun oturun“ diyerek ayağa kalkması da Kazkistan’da karşılaştığım en güzel anlardan birisi idi.

Böylece, Kazakistan’dan ayrıldık. Ziyaret izlenimlerimi genelleştirecek olursak bu birkaç günde geleceği parlak ve bu yolda emin adımlarla ilerleyen kardeş bir ülkeyi gördüm. Kişibaşına düşen milli geliri 13 bin dolara yaklaşan, ister bu konuda, isterse de gelirlerin dağıtımı (Gini endeksi) ve insan gelişimi konularında hem Azerbaycan’ı, hem de Türkiye’yi geride bırakan bir ülke gördüm. Öyle bir ülke ki, “Kazakistan-2030” ve “Kazakistan – 2050” kalkınma stratejisine göre 2030 yılında gelişmiş ülkeler arasında, 2050 yılında ise en gelişmiş 30 ülke arasında olacağı hedeflenen bir ülke. Artık “EXPO-2017”nin Astana’da yapılmasına karar verilmesi de Kazakistan’ın bu hedefler yönünde ne kadar emin adımlarla ilerlediğini açık şekilde gösteriyor.

TÜRKSOY
Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı

Birjan ve Sara Operası Yeniden Türkiye'de...

Ünlü Kazak Besteci Mukan Tölebayev›in ölümsüz eseri Birjan ve Sara Operası Türkiye seyircisiyle yeniden buluştu. İstanbul, Bursa, Eskişehir ve Ankara'da gerçekleştirilen temsiller TÜRKSOY, Devlet Opera ve Balesi ve Aktif Bank'ın destekleriyle gerçekleştirildi.

5. Uluslararası İstanbul Opera Festivali kapsamında 13 Haziran 2014 Cuma günü gerçekleştirilen temsille İstanbullu sanatseverlerle ilk kez buluşan bu muhteşem eser, 16 Haziran 2014 Pazartesi günü 53. Uluslararası Bursa Festivali kapsamında Bursa'da, hemen ardından 18 Haziran 2014 Çarşamba günü 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Eskişehir'de; 20 Haziran 2014 - Cuma günü ise turnenin son temsiliyle başkent Ankara'da opera severlerin beğenisine sunuldu.

Türkiye'nin en yeni opera salonu olan Leyla Gencer Opera ve Kültür Merkezinde gerçekleştirilen ilk temsille başlayan turne, Ankara'da bulunan tarihi opera salonundaki temsille son bulurken, temsilleri izleme fırsatı yakalayan sanatseverler Türkçe olarak sahnelenen eseri beğeniyle izledi.

Librettosu Kajım Jumaliyev'e ait olan, Türk devletlerinden yıldız sanatçıların iştirakiyle, Samsun Devlet Opera ve Balesi sanatçıları, koro ve orkestrasının sahneledeği ölümsüz eseri, şef Tolga TAVİŞ yönetti.

Daha önce "Köroğlu" ve "Alpamıs" Operası gibi Türk dünyasına ait pek çok ortak projeyi hayata geçiren Prof. Dr. Eflatun Niemetzade'nin rejisörlüğünü yaptığı projede, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Başkurdistan(RF), Tataristan (RF) ve Türkiye'den misafir opera sanatçıları da yer aldı.

Kazakistan'ın kültürel ve sanatsal motiflerini içeren, bestelendiği tarihten günümüze kadar tüm dünyada gerçekleştirilen temsillerle Kazakistan operasının dünyadaki sesi olan "Birjan ve Sara" operası; Türkiye'de ilk kez TÜRKSOY'un ilan etmiş olduğu 2013 Mukan Tölebayev Yılı etkinlikleri kapsamında seyircilerle buluşmuş gerçekleştirilen temsiller sanatseverlerin büyük beğenisini kazanmıştır.

Çağdaş Kazak müziğinin temellerini içeren Birjan ve Sara Operası opera sanatı'nın büyülü diliyle Kazak edebiyatı, kültür ve sanatından unutulmayacak bir kesiti sanatseverlere sunarken, gerçekleştirilen temsillerle birlikte ilk kez bir Kazak operası, Türkiye Devlet Opera ve Balesi repertuvarına dahil edilmiş oldu.

Temsil Hakkında Ek Bilgi

Birjan Ve Sara Operası
Mukan Tölebayev, 2 Perde / 2 Saat

Orkestra Şefi: Tolga Taviş
Rejisör: Eflatun Neımetzade
Dekor Tasarım: Erlan Tuyakov
Kostüm Tasarım: Esengeldi Tuyakov
Işık Tasarım: O.murat Yılmaz
Koro Şefi: Mikhaıl Iskrov
Koreograf: Tursinbek Nurkalıyev
Korrepetitör: Onur Altıparmak, Malahat Ismayılova, Nona Tsutskırıdze
Reji Asisitanı: Duygu Aslan
Repetitör: Levent Güngör
Kondüvit: U. Gökhan Küçük, Burak Ölmez
Suflöz: Ülkü Balta

Temsil Hakkında

Birinci Perde
1. Tablo

Bir Kazak köyü olan Koyanlı'da halk, şarkıcı ve şair olan Birjan ile yine Birjan gibi halk şarkıcısı ve şair olan güzel Sara'nın atışması izlemek üzere toplanmıştır. Vali Janbota, kızı Altınay, kardeşi Jiyenkul ve muhafızlarıyla Koyanlı Pazarı'na gelir. Janbota'nın kardeşi Jiyenkul, Sara'yı kendine dördüncü eş olarak almak istiyordur. Birjan, Sara ile atışmasında bu konudan bahsedince Janbota, Birjan ve Sara'nın atışmasını kesip Birjan'ı tehdit eder ve muhafızlarını Birjan'a saldırtır. Birjan'ın ve halkın duruma tepki göstermesi ve Janbota'ya karşı durması nedeniyle Janbota ve beraberindekiler pazarı terk ederler. Halk, Birjan ve Sara'yı sevgiyle bağrına basar.

2. Tablo

Birjan göl kenarında tek başınadır ve Sara'yı tutku dolu şarkılarla yüceltmektedir. Köyün ileri gelenleri Birjan'ı Janbota konusunda dikkatli olması için uyarırlar. Anne ve babası da Birjan için endişelidir. Birjan'a âşık olan Janbota'nın kızı Altınay, Birjan'la yakınlık kurmaya çalışır. Sara'dan vazgeçmezse babası Janbota'nın onu sürgün edeceğini söyleyerek Birjan'ı uyarır ancak Birjan onu dinlemez. Dostlarıyla birlikte olan Birjan ve Sara, sevgi ve sadakat için birbirlerine söz verirlerken Janbota ve muhafızları gelir. Janbota Birjan'ı seçim yapmaya zorlar. Birjan ya dombırasından* vazgeçecektir ya da canından. Halk buna karşı çıkar. Muhafızlar Birjan'a işkence ederlerken Janbota ve beraberindekiler Sara'yı kaçırır.

* Türklerin yaşadığı ülkelerde özellikle de Kazakistan'da yaygın kullanılan telli çalgı.

İkinci Perde
1.Tablo

Sara ve Jiyenkul'un düğün kutlamaları sürerken, Sara, Jiyenkul'a O'na asla eş olmayacağını söyler. Birjan'ın düğün evine gelmesiyle deliye dönen Jiyenkul, muhafızları çağırır. Muhafızlar, Birjan'ı esir alırlarken Sara, Jiyenkul tarafından evden uzaklaştırılır.

2. Tablo

Zindana kapatılan ve gördüğü işkenceler nedeniyle acı çeken Birjan, Sara'yı hayal etmektedir. Aşıkları birbirinden ayırmak için her türlü yolu deneyen Altınay ise yaptıklarından utanarak Birjan'ı izlemekte, onun acısını paylaşmaktadır. Vali Janbota'nın koruması Serik, Birjan'ın başında nöbet tutarken uyuyakalınca Sara, Birjan'ın yanına gelir ve her şeye kahramanca karşı koyup, birlikte ölmeyi teklif eder. Jiyenkul zindana gelerek uyuyan Serik'e saldırır ve Birjan için mahkeme kurulmasını emreder. Jiyenkul'un kardeşi Vali Jambota, şeriat mahkemesinin hızlı şekilde kurulmasını sağlar ve Birjan'a ölüm cezası verilir.

ÖZERSAY: TÜRK TARAFI RUM TARAFINI 2008'DEN 2014'E GETİRMEYE ÇALIŞIYOR

Kıbrıslı Türk Müzakereci Kudret Özersay, Rum tarafının 2008'de üzerinde anlaşma sağlanıp kâğıda dökülen bazı konuları şimdi kabul etmediğini, bu konularda Türk tarafının Rum tarafını 2008'den 2014'e getirmeye çalıştığını söyledi.

Özersay, 2008 yılında, Federal Polis-te ve iç güvenlikte eşit temsiliyet konularında anlaşılmasına rağmen şimdi Rum tarafının bunları kabul etmediğini gördüklerini kaydetti.

Özersay, Rum müzakereci Andreas Mavroyannis'le yaptığı görüşmenin ardından Cumhurbaşkanlığı'nda basına açıklamalarda bulundu.

Görüşme Tarihleri

Ağustos ayı başında Atina ve Ankara'ya çapraz ziyaretlerin söz konusu olduğunu belirten Özersay, 23 Ağustos'ta müzakerecilerin, 26 Ağustos'da da liderlerin yeniden görüşeceğini kaydetti.

BM ve heyetleriyle yapılacak mekik diplomasisinin de söz konusu olacağını kaydeden Özersay, bugünkü görüşülen ikinci bir konunun da ''İç Güvenlik'' olduğunu bildirdi.

Özersay ağırlıklı olarak polis konularının ele alındığını ve Rum tarafının bir kâğıt sunduğunu açıkladı. ''İkamet'' konusunda ise Türk tarafının görüş ve önerilerinin sunulduğunu ve ''Vatandaşlık'' konularına da giren bazı hususların ele alındığını ifade etti.

Federal Polis ve İç Güvenlikle İlgili Kurum ve Kuruluşlarda Eşit Temsiliyet...

Özersay, kamuoyuna karşı bir sorumluluk olarak gördüğü bazı konuları da açıklama ihtiyacı hissettiğini belirterek, "üç yıl önce polis konularında tarafların üzerinde anlaştığı bazı hususlardan bahsetmiştim. Bunlardan en önemlisi ''Federal Polis ve benzeri iç güvenlikle ilgili kurum ve kuruluşlarda eşit temsiliyet' konusunda tarafların anlaştığını söylemiştim. Bugün bunun Rum tarafınca kabul görmediği anlaşılıyor'' dedi.

Özersay, herkesin bunu bilmesi gerektiğini, bugün aşağı yukarı her başlıkta ve özellikle poliste daha net şekilde, Türk tarafının Rum tarafını 2008'den 2014'e getirmeye çalıştığını söyledi.

"Rum tarafının tutumu değişmezse 2008'e geri dönülür"

''Federal Poliste eşit temsiliyet'', ''kararların nasıl alınacağı'', ''federal polisin yetkisiyle kurucu devletin yetkisi'' gibi çok önemli konuların daha önce anlaşılmış olduğunu söyleyen Özersay, bunlarda Rum tarafının tutumunun değişmemesi halinde 2008'e veya ''sıfır noktasına'' geri dönmekten başka bir anlam ifade etmeyeceğini bildirdi.

Özersay, Kıbrıs Türk tarafı olarak müzakerelerin kaldığı yerden devam etmesi konusunda ısrarcı olduklarını, BM Genel Sekreteri ve Siyasi İşlerden Sorumlu Yardımcısı Feltman'ın adaya ziyaretinde söylediği hedefin tutturulabilmesi (yaz ayında verilecek aradan önce ilerleme kaydedilebilmesi) için daha önce anlaşılan konuların masada durması gerektiğini ifade etti.

Kıbrıs Türk tarafı olarak müzakerelerden beklentinin momentum olmadığını, ''sadece momentumdan bahsedip ucu açık müzakerenin devamından rahatsız olmayanların aslında statükodan memnun olanlar'' olduğunu söyledi.

''BM Hedefi tutturacaksa, geri gidilmesine engel olacak adımlar atılmalı"

Özersay şöyle devam etti: ''Bizim için planlanmamış, adım adım bizi kapsamlı çözüme götürmeyecek olan bir müzakere süreci içerisinde bahsedilen momentum olsa olsa statükonun muhafazasından başka bir şey değildir? Bir başına momentum bir şey ifade etmez, bunun planlı bir şekilde bizi kapsamlı çözüme götürmemesi gerekir? Geri adım değil ileri adım atmamız gerekir, ikincisi de planlı bir biçimde bir yol haritasıyla ileri gitmeye çalışmamız gerekir. Biz Kıbrıs Türk tarafı olarak şu anda bunu yapmaya çalışıyoruz, örneğin Birleşmiş Milletler momentumun sağlanması ve yaz ayından önce bir miktar ilerleme kaydedilmesi hedefini tutturmak istiyorsa, BM'nin de 2008'e geri gitmemize engel olacak adımları atması şarttır''

Özersay, ''Şu an momentum veya tıkanıklık mı olduğu'' yönündeki soruya "Doğada hareket ettirmediğiniz her hangi bir nesne durduğu yerde bir miktar değişim geçirir. Bunu eğer bir momentum olarak almayacaksak ki ben almam; o zaman başka şeyler yapmamız gerekir. Örneğin çok hassas olan polis konusunda eşitliği kâğıda yazmışsak, bunun nasıl çalışacağını ve karar alacağını Rum ve Türk tarafları olarak onayladıysak ve kâğıda döktüysek şimdi 'ben bunu beğenmiyorum' derseniz geriye doğru bir momentum gerçekleşir herhalde diye düşünüyorum'' diyerek cevap verdi.

Özersay, Ağustos başında, bir müzakereciler görüşmesi ve bir çapraz ziyaret olabileceğini, daha sonra 2 haftalık bir aranın ardından, müzakereciler ve liderler görüşmelerinin sürmesinin beklendiğini de sözlerine ekledi.

MEDVEDEV: "GÜNEY AKIM İLE UKRAYNA GÖRÜŞMELERİ İLİŞKİLENDİRİLEMEZ"

Gazprom Export Genel Müdürü Aleksander Medvedev Güney Akım'a ilişkin meselelerin devam eden Ukrayna görüşmeleriyle ilişkilendirilemeyeceğini söyledi.

Gazprom Sözcüsü Sergey Kupriyanov ve Gazprom Export Genel Müdürü Aleksander Medvedev, 3 Haziran Salı günü Moskova`da düzenlenen basın toplantısında Ukrayna ile yürütülen görüşmeler ve Güney Akım projesi konusunda görüşlerini dile getirdiler.

Gazprom Export Genel Müdürü Aleksander Medvedev, Ukrayna meselesine çözüm bulabilmek için tüm taraflar çaba harcadığını belirterek, "Güney Akım'a ilişkin meseleler şu anda devam eden görüşmelerle ilişkilendirilemez" dedi.

Güney Akım projesinin hem denizden hem de karadan ilerleyecek kısımları plana uygun olarak ilerlrdiğini ve güzergah üzerinde bir karara varılacağını belirten Medvedev, Ukrayna görüşmelerinde bir çözüme varınca dikkatlerini bu konulara yönlendireceklerini ifade etti.

Medvedev, Güney Akım'dan ilk doğalgaz geçişinin 2015 yılı Aralık ayında gerçekleşmesinin planlandığını belirterek, "Öyle de olacak. Kapasitenin paylaştırılması konusunda farklı seçenekler var." dedi.

İhracat güzergahlarının çeşitlendirilmesinin yanı sıra enerji güvenliği ve kapasite kullanımı sorunlarına çözümü bulunacağını söyleyen Medvedev, "Ben Güney Akım'ın hem karadan hem de denizden ilerleyecek kesimlerinin tam (yüzde 100) kapasiteyle işleyeceğine inanıyorum. Projenin amacı [AB'nin] enerji arzını çeşitlendirmek." dedi.

Rusya'nın tutumunun Enerji Bakanı Novak tarafından açıkça ortaya konduğu gibi imzalanacak bir altyapı anlaşmasıyla Güney Akım'ın üçüncü enerji paketinin kapsamının dışına çıkartılması şeklinde olduğunu ifade eden Medvedev, Avrupa'ya yönelik ihracat öngörülerinin temkinli öngörüler olduğunu ve hava durumundaki değişikliklere de bağlı. olduğunu söyledi. Medvedev, "Dolayısıyla 158,4milyar metreküp muhafazakar bir tahmin. Daha büyük miktarlar da tedarik edilebilir." dedi.

Sağlam durmamız ama esnek de olmamız lazım

Gazprom Sözcüsü Sergey Kupriyanov ise, Ukrayna görüşmelerinin AB moderatörlüğünde üç taraflı olarak sürdürüleceğini, ancak ticari tüm kararlar [Naftogaz ile Gazprom arasında gerçekleştirilecek] iki taraflı yüz yüze görüşmelerde alınacağını belirtti.

Kupriyanov, "Ukrayna'ya manevra alanı bırakmamız lazım. Sağlam durmamız ama aynı zamanda esnek olmamız lazım. İlk ödemeyi aldıktan sonra son ödeme tarihini bu nedenle 9 Hazirana çektik, çünkü Ukrayna'nın da işbirliği yapmak istediğine ilişkin işaretler gördük." dedi.

Görüşmelerin süreceğini ve her iki taraf için de makul bir çözüme varabileceklerine inandıklarını belirten Kupriyanov, "Artık nasıl ilerleyeceğimizi biliyoruz. Bundan sonra atılması gereken adımlar konusunda bir öngörümüz var. İlk adım, Kasım-Aralık aylarından kalan, ne Gazprom ne Naftogaz tarafından itiraz edilen,1,45 milyar dolarlık borç bakiyesinin ödenmesi olacak. Bu borcun ödenmesi ve Ukrayna'nın ödemelerini gerçekleştirmeye hazır olduğunu göstermesi gerekiyor. Nisan-Mayıs faturalarının da ödenmesi gerekiyor. Toplamda 9,839 milyar metreküplük doğalgaza karşılık ödeme yapılması gerek. Mayıs ayında tedarik hacmi rekor düzeyde gerçekleşti." dedi.

Tedarik edilen doğalgaz miktarlarının büyük değişkenlik gösterdiğine dikkat çeken Kupriyanov, "Örneğin Aralık ayında hacim çok düşükken, Mayıs ayında çok yüksekti. Bu hafta varmayı planladığımız geniş kapsamlı mutabakatın bir kısmını da tedarik hacimleri oluşturacak." dedi. Kupriyanov görüşmeler tamamlanmadan hakkaniyetli fiyatın ne olabileceğini belirtmelerinin söz konusu olamayacağını da ekledi.

Sergey Kupriyanov, AB ile tam olarak çözüme kavuşturamakları konunun boru hattının işletimi olduğunu, boru hattının inşaatına ilişkin herhangi bir engelin olmadığını söyledi.

TÜRKMEN GAZININ AVRUPA'YA ULAŞMASI İÇİN ÇABALAR YOĞUNLAŞTI

Türkiye, Azerbaycan ve Türkmenistan Dışişleri Bakanları üçlü toplantısında Türkmenistan doğalgazının Hazar Denizi üzerinden Avrupa'ya taşınması konusu ele alındı.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Ahmet Davutoğlu, Azerbaycan ve Türkmenistan Dışişleri bakanlarıyla Bakü'de gerçekleştirdiği ve başta enerji olmak üzere her türlü işbirliğini arttırmayı öngören görüşme sonrası yapılan ortak basın toplantısında, Avrasya doğu-batı koridoru bağlamında sadece üç ülke için değil, bütün bölgeye katkısı olacak projeleri masaya yatırdıklarını ve bu işbirliğinin bölgesel barışa da katkı sağlayacağına inandığını ifade etti.

Görüşmelerde enerji, ulaştırma ve kültür alanları başta olmak üzere işbirliği konularını ele aldıklarını vurgulayan Davutoğlu, her yıl iki kez görüşme kararı aldıklarını söyleyerek, bu toplantıların cumhurbaşkanları ve bakanlar düzeyinde de yapılmasının planlandığını da sözlerine ekledi.

Enerji, ulaştırma ve kültür projeleri öne çıktı

Azerbaycan Dışişleri Bakanı Elmar Memmedyarov da Bakü'de ilk kez üç ülke arasında bu formatta toplantı yapıldığını vurgulayarak üç ülke arasında siyaset, ekonomi, kültür, enerji, turizm, spor ve diğer alanlarda işbirliğini geliştirme kararı aldıklarını belirtti.

Konuşmasına Azerbaycan lehçesiyle başlayan Türkmenistan Dışişleri Bakanı Raşid Meredov da üç ülke dışişleri bakanlarının ele aldığı konulardan enerji, ulaştırma ve kültür projelerinin öne çıktığını söyledi.

Davutoğlu üçlü toplantısı öncesi, Azerbaycan Cumhurbaşkanı İlham Aliyev ile de görüştü. Görüşmede, Ukrayna krizi öncelikli olmak üzere bölgesel sorunlar ele alındı.

Türkmen gazının Avrupa'ya ulaşması

Ukrayna krizi sonrasında Rus doğalgazına alternatif arayışında olan Avrupa, 32 trilyon metreküp doğalgaz rezerviyle dünyanın dördüncü büyük rezervlerine sahip olan Türkmenistan ile de yakından ilgileniyor. Ancak bu konuda bazı engeller bulunuyor. Hazar Denizi'nde kıyısı olan Azerbaycan ile kıta sahanlığı ve statü konusunda süren anlaşmazlık da, projenin ilerleyememesinin en önemli sebepleri arasında.

Yılda 80 milyar metreküp üretilen ve çoğu Çin, Rusya ve Kazakistan'a ihraç edilen Türkmen gazının Trans-Hazar Doğalgaz Boru Hattı projesi ile Hazar Denizi üzerinden Azerbaycan'a ve Türkiye'ye,oradan da Avrupa'ya ulaştırılmasına Rusya ve İran stratejik olarak karşı çıkıyor. Asya piyasasını geleneksel olarak daha çekici bulan Türkmenistan ise Kırgızistan-Tacikistan sınırındaki anlaşmazlık nedeniyle Çin Boru Hattı'nın tehdit altında olması nedeniyle Avrupa piyasasına da sıcak bakıyor. Ayrıca geçen hafta Rusya-Çin arasında imzalanan doğalgaz anlaşması Çin'e verilecek doğalgazın fiyatında aşağı yönlü bir baskı yaratabilir.

TARİHİ "İPEK YOLU" VE ÇİN'İN "BÜYÜK KANAL"I DÜNYA MİRASLARI LİSTESİNE GİRDİ

Tarihi İpek Yolu ve dünyanın en uzun yapay suyolu olan Çin'deki Büyük Kanal, Dünya Mirasları Listesi'ne girdi.

Tarihi İpek Yolu ve dünyanın en uzun yapay suyolu olan Çin'deki Büyük Kanal, Dünya Mirasları Listesi'ne girdi. Katar'ın başkenti Doha'da devam eden 38. Dünya Mirasları Konferansı'nda yapılan başvurular değerlendiriliyor.

Tarihi İpek Yolu ve dünyanın en uzun yapay suyolu olan Çin'deki Büyük Kanal, Dünya Mirasları Listesi'ne girdi.

Katar'ın başkenti Doha'da devam eden 38. Dünya Mirasları Konferansı'nda yapılan başvurular değerlendiriliyor. Çin, Kırgızistan ve Kazakistan'ın ortak başvurusu olan "Tarihi İpek Yolu'nun başlangıç noktası ve Tanrı Dağları güzergâhı" ile Çin'in Büyük Kanal başvurusu onaylandı.

Paris merkezli Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün (UNESCO) iki bin yıl öncesine kadar uzanan ve Asya ve Avrupa arasındaki ticari ve kültürel alışveriş için bir koridor olarak görev yapan İpek Yolu'nun onaylanması, memnuniyetle karşılandı. Başvuruda bin yıllık ticaret güzergâhı boyunca Çin'de 22, Kazakistan'da 8 ve Kırgızistan'da da 3 olmak üzer 33 tarihi mekan bulunuyor. Bunlar şehirlerdeki saray ve pagodalardan, ulaşılmaz çöllerdeki kalıntılarına kadar değişiyor. Bu aynı zamanda Çin'in Dünya Mirası adaylığı için yabancı ülkeler ile ilk kez işbirliği yaptığı başvuru oluyor.

Konferansın bir oturumunda Dünya Mirası Komitesi tarafından onaylanan 2 bin 400 yıl öncesine dayanan Büyük Kanal ile birlikte Çin'deki dünya mirası sayısı 47'ye yükselmiş oldu. Çin, konferansa üç başvuruyla katıldı ve bunlardan biri de doğa mirasları kategorisinde Guizhou eyaletine bağlı Shibing bölgesindeki Karst görünüm.

Katılımcılar, Çin'in doğusundaki Zhejiang eyaletinin Hangzhou şehrini Pekin'e bağlayan bin 794 kilometre uzunluğundaki yapay Büyük Kanal'ın, Çin halkının çalışkanlık ve bilgeliğinin değerli bir meyvesi olduğu ve Dünya Mirası içeriğini zenginleştirdiğini belirtildi.

TÜRK İŞADAMLARI
KAZAKİSTAN'A YATIRIMLARINI ARTIRIYOR

Türk işadamlarının Kazakistan'a yatırımları her alanda devam ediyor. Ürün çeşitleri ile Kazakistan pazarına hızlı giriş yapan BayKaz Electrik, ülkedeki mağaza zincirlerine bir yenisini daha ekledi. Kazakistan pazarına BayKaz Electric olarak ilk defa 2008 yılında Almatı'da giren şirket, bugün ülke genelinde beş mağaza ve illerde açılan bayiliklerle hizmet vermeye devam ediyor. Kazakistan'ın eski başkenti ve finans merkezi Almatı'da yeni mağaza ve depo açılışı münasebetiyle tören yapıldı. Törene ülkede faaliyette bulunan Türk işadamlarının yanı sıra Kazak işadamları da yoğun ilgi gösterdi. BayKaz Electric Genel Müdürü Ali Bayram, açılışta yaptığı konuşmada Türkiye'nin son zamanlarda ürettiği malların dış piyasada büyük bir rağbet gördüğünü söyledi.

Kazakistan pazarına ilk olarak 2008 yılında giriş yaptıklarını belirten Ali Bayram, 4 bin ürün çeşidiyle piyasada Türk ürünlerinin kalitesi ve tanıtımına büyük bir katkı sağladıklarını belirtti.

Kurulduğundan kısa bir süre sonra Kazakistan'da önemli firmalar arasında yer almayı başardıklarını ifade eden Ali Bayram, Türkiye'den 30'dan fazla firma ile çalıştıklarını ve bu firmaların ürünlerini Kazakistan piyasasında satış yaptıklarını vurguladı. Amaçlarının Kazakistan'ın bütün şehirlerinde satış yapmak olduğuna dikkat çeken Bayram, bir sonraki adımlarının ise her alanda büyüyen ve gelişen dost ve kardeş ülkenin sayılı firmaları arasında olmak istediklerini ifade etti.

Kazakistan Türk İşadamları Derneği Genel Sekreteri Ahmet Alyaz da açılışta yaptığı konuşmada, Türk şirketlerinin Kazakistan piyasasında iş yapmalarının Türkiye'nin tanıtımına önemli bir katkı sağladığını belirtti.

Dernek olarak Kazakistan'da Türk şirketlerine her türlü desteği verdiklerini ifade eden Alyaz, Türkiye ve Kazakistan arasındaki ticaret hacminin istenen düzeyde olmadığını söyledi. BayKaz Electrik gibi şirketlerinde aralarında bulunduğu firmaların Kazakistan'a yatırım yapmalarının son derece önemli olduğuna dikkat çeken Ahmet Alyaz, Türk yatırımcıların Kazakistan pazarında hak ettiği yeri alması gerektiğini vurguladı.

EXPO-2017 BAYRAĞI
KAZAKİSTAN"A GELDİ

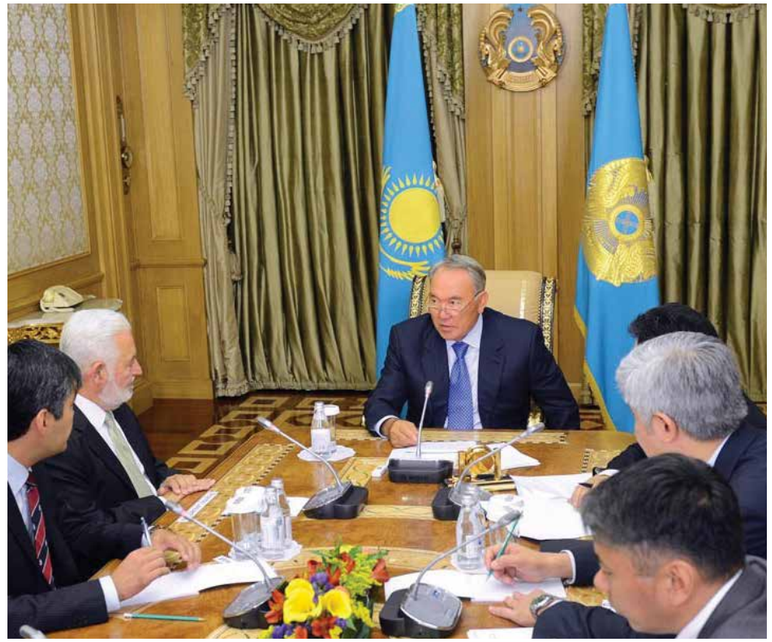

Uluslararası Sergiler Bürosu (BIE), Expo-2017 bayrağını Kazakistan'a teslim etti.

Kazakistan Dışişleri Bakanı Yerlan İdrisov ve beraberindeki heyet Paris'te yapılan Uluslararası Sergiler Bürosu (BIE) 155. Genel Kurul oturuma katıldı. Oturum sonrasında düzenlenen törende BIE'nin resmi bayrağı Expo-2017'nin düzenleneceği Kazak heyetine teslim edildi.

Kazakistan Dışişleri Bakanı Yardımcısı Rapil Zhoshybayev ve Astana Expo-2017 Yönetim Kurulu Başkanı Talgat Yermegiyaev'in de hazır bulunduğu törende BIE Başkanı Ferdinand Nagy ve BIE Genel Sekreteri Vicente Loscertales örgütün bayrağını Kazakistan heyetine teslim etti.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in Expo-2017'ye ayrı bir önem verdiğini ve tüm insanlık için önemli olan 'Yeşil Enerji' temasının seçildiğini hatırlatan İdrisov, Kazakistan'ın Astana Expo-2017 ile alternatif enerji kaynaklarının geliştirilmesi ve kullanımı için önemli bir katkı yapmayı amaçladığını, ayrıca dünyanın en iyi teknolojileri ve enerji tasarrufu programlarını teşvik etmek için önemli bir fırsat olacağını vurguladı.

Kazakistan'a getirilen bayrak Akmolla Eyaleti'ne bağlı Borabay tatil merkezinde 27.si düzenlenen Yabancı Yatırımcılar Konseyi Toplantısı'nda Cumhurbaşkanı Nazarbayev'e takdim edildi. Nazarbayev, Kazakistan'ın BIE'de kayıt dosyasını başarılı bir şekilde savunduğunu ve bu bayrağın da BIE ve üye ülkelerin Kazakistan'a olan güveninin sembolü olduğunu vurguladı.

Expo bayrağının Kazakistan'a teslim edilmesiyle Kazakistan Astana Expo-2017 ile alakalı olarak resmi ihaleler ve anlaşmalar yapabilecek.

SOCAR'DAN DEV FİNANSMAN PAKETİ

Azerbaycan devlet petrol şirketi SOCAR tarafından İzmir Aliağa`da kurulacak SOCAR Türkiye Ege Rafinerisi (STAR) için 3.29 milyar dolarlık proje finansmanı kredisiyle ilgili anlaşma imzalandı.

Azerbaycan devlet petrol şirketi SOCAR, İzmir Aliağa`daki Petkim Yarımadası`na kuracağı tesisler için sağladığı 3.29 milyar dolarlık kredi anlaşmasına imza attı. İstanbul Çırağan Sarayı`nda gerçekleştirilen imza törenine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Taner Yıldız, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Fikri Işık, Azerbaycan Cumhuriyeti Enerji Bakanı Natig Aliyev, Azerbaycan Cumhuriyeti Ekonomi ve Sanayi Bakanı Şahin Mustafayev, Azerbaycan Devlet Petrol Fonu Başkanı Şahmar Mövsümov, SOCAR Başkanı Rövnag Abdullayev, Petkim Yönetim Kurulu Başkanı ve SOCAR'ın Uluslararası Yatırımlarından Sorumlu Yöneticisi Vagif Aliyev, Finans Operasyonlarından Sorumlu SOCAR Başkan Yardımcısı Süleyman Gasimov ve SOCAR Türkiye Başkanı Kenan Yavuz katıldı.

Türkiye Tarihinin En Büyük Kredisi

Gerçekleşen proje finansmanı, kredi büyüklüğü ve vadesi açısından Türkiye'nin bugüne kadarki en büyük ve en uzun vadeli kredi anlaşması olma özelliğine sahip. Bu finansman anlaşması aynı zamanda, 2014 yılında Avrupa, Orta Doğu ve Afrika (EMEA) bölgesindeki en büyük petrol ve gaz proje finansmanı operasyonlarından biri olarak kayıtlara geçti.

SOCAR Türkiye Başkanı Kenan Yavuz imza töreninde yaptığı değerlendirmede, "Türkiye ve Azerbaycan kardeşlik hukukunun ve stratejik ortaklığının en önemli projesini hayata geçiriyoruz" dedi. Kenan Yavuz, STAR`ın Türkiye tarihinde özel sektör tarafından yapılan ilk rafineri projesi ve son otuz yıldan bu yana gerçekleştirilen en büyük reel sektör yatırımı olduğunu belirterek, rafineriye bugüne kadar yaklaşık 800 milyon dolarlık özkaynaklardan harcama gerçekleştirdiklerini aktardı.

Saha hazırlama çalışmaları yüzde seksen oranında tamamlanan projenin avans ödemesi olan 180 milyon doları bu hafta başında işi yüklenen firmaya ödediklerini de kaydeden Kenan Yavuz şöyle konuştu: "SOCAR olarak Türkiye kamuoyuna verdiğimiz sözleri birer birer gerçekleştiriyoruz. Ülkemiz sanayisinin kılcal damarlarına nüfuz edecek, rekabet gücünü artıracak, cari açığı aşağı çekecek, ihracat ve istihdam imkânlarını geliştirecek ve 2023 hedeflerine katkı koyacak bir yatırım portföyünü yönetiyoruz. Bugün itibariyle yürüttüğümüz 20 milyar dolar yatırım portföyü ile ülkemizin en büyük doğrudan yatırımcısıyız. İmzalamakta olduğumuz proje finansman paketi, ABD, Japonya, Kore, İspanya ve İtalya Eximbankları ile dünyanın dört bir yanından 17 ticari ve kalkınma bankası ve bir yerel banka olmak üzere, 23 bankalı bir konsorsiyumdan oluşmaktadır. Projemizin en önemli özelliklerinden biri de yüzde yüz yerlileştirme projesi olmasıdır."

Rafinerimizde üretilecek 10 milyon ton yıllık rafinaj ürünlerinin hâlihazırda tümüyle ithal edildiğine işaret eden Kenan Yavuz, "Rafinerimiz Türkiye'nin tek petrokimya tesisi olan Petkim'in ihtiyaç duyduğu hammaddeleri üretecek ve Petkim'e teslim edecek. Bu sayede Petkim'in karlılığı ve rekabet gücü artacak, biz de ülkemizin dış bağımlılığını yapacağımız yeni petrokimya yatırımları ile azaltmaya devam edeceğiz" diye konuştu.

SOCAR Türkiye'de 1 Numara Olmayı Hedefliyor

SOCAR Başkanı Rövnag Abdullayev ise SOCAR olarak Türkiye'de gerçekleştirmekte oldukları yatırımlarla gurur duyduklarını belirterek şunları söyledi:

"Petkim'in özelleştirilmesiyle başlayan süreçte, bugüne kadar geçen süre içerisinde geliştirdiğimiz ve uygulamaya koyduğumuz projelerimiz ile "iki devlet bir millet olma" ülküsünü hayata geçirme noktasında büyük adımlar atıyoruz. Petkim Yarımadası'nda Türkiye'nin ilk Kimya Endüstri Parkı olan Value-Site projemiz çerçevesinde yürüttüğümüz 10 milyar dolar yatırım portföyü ve TANAP projesiyle birlikte ulaştığımız 20 Milyar dolar tutarındaki yatırımlarla Türkiye'nin en büyük doğrudan yatırımcısı olmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Türkiye'nin geleceğine ve kardeşliğimize olan inancımızın en güzel örneklerini somut olarak hayata geçiriyoruz."

Abdullayev, rafineri projesi 2018 yılında üretime girdiğinde, Türkiye'nin ikinci büyük sanayi şirketi konumunda olacağını vurgularken, aynı tarihte SOCAR Türkiye olarak üç büyük holding arasındaki yer alacaklarını da ekledi. Abdullayev, "Hedefimiz 2023 yılında Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi konumuna yükselmektir" dedi.

MAKEDONYA'DA ALİ RIZA EFENDİ ANI EVİ HİZMETE AÇILDI

Makedonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ve Merkez Jupa Belediyesi arasında imzalanan protokol ile başlatılan Mustafa Kemal Atatürk'ün Babası Ali Rıza Efendi Anı Evi Müze Kompleksi hizmete açıldı.

Makedonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ve Merkez Jupa Belediyesi arasında imzalanan protokol ile başlatılan Mustafa Kemal Atatürk'ün Babası Ali Rıza Efendi Anı Evi Müze Kompleksi, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı tarafından tamamlanan projelerin açılışının yapıldığı Ankara ATO Merkezi'nde düzenlenen ''Ayrı Coğrafyalarda Aynı'' imza töreniyle hizmete açıldı.

Makedonya Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı ve Merkez Jupa Belediyesi arasında imzalanan protokol ile başlatılan Mustafa Kemal Atatürk'ün Babası "Ali Rıza Efendi Anı Evi" Müze Kompleksi, her iki ülke uzmanları tarafından yapılan arkeolojik araştırmalar ve çevre köy evleri üzerine yapılan incelemeler neticesinde, aslına uygun olarak projelendirilerek bir buçuk yıl gibi kısa bir sürede aslına uygun olarak inşa edildi.

Birbirinden bağımsız iki evden oluşan kompleks alt kısmında kalan yapı akraba evi, üst kısımda olan ev ise Anı Evi olarak inşa ve tanzim edildi. Akraba evinin giriş katında bir mutfak ve üst katında Mustafa Kemal Atatürk'ün idadi yıllarını yansıtan Manastır Odası bulunuyor. Anı Evi ise, giriş katında bilgilendirme odası ve bilgi panoları ile tanzim edilmiş olup, üst katlarda Ali Rıza Efendi, Zübeyde Hanım, Ali Rıza Efendi'nin baba ve annesi olan Kızıl Ahmet Efendi, Ayşe Hanım ile Mustafa Kemal Atatürk ve kızkardeşi Makbule hanımın çocukluk dönemleri gerçekçi silikon heykelleriyle yansıtılmaya çalışıldı.

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımlarıyla TİKA tarafından tamamlanan projelerin açılışının yapıldığı Ankara ATO Merkezi'nde düzenlenen "Ayrı Coğrafyalarda Aynı İmza" töreni sırasında Makedonya'nın Merkez Jupa Belediyesi'ne bağlı Kocacık köyüne canlı bağlantı sağlandı. "19 Mayıs Atatürk'ü Anma Gençlik ve Spor Bayramı" gününde düzenlenen açılış törenine, Türkiye Cumhuriyeti'ni temsilen Başbakan Yardımcısı Prof. Dr. Emrullah İşler, İstanbul Milletvekili Hüseyin Bürge, Ankara Milletvekili Fatih Şahin, Gaziantep Milletvekili Mehmet Erdoğan ve Ankara Milletvekili Bülent Kuşoğlu, Genelkurmay Başkanlığı'nı temsilen Korgeneral Musa Avsever, Keçiören Belediye Başkanı Mustafa Ak, Makedonya Cumhuriyeti'ni temsilen ise Cumhurbaşkanı Prof. Dr. Gyorge İvanov, Başbakan Yardımcısı Vladimir Peşevski, Kültür Bakanı Elizabeta Kançeska Milevska, Dışişleri Bakanı Nikola Popovski, Devlet Bakanı Hadi Nezir, Genelkurmay Başkanı Korgeneral Goranço Koteski, Milletvekilleri, Belediye Başkanları, TİKA Balkanlar ve Doğu Avrupa Dairesi Başkanı Dr. Mahmut Çevik ve TİKA Makedonya Koordinatörü Teoman Tiryaki yanısıra sivil toplum kuruluşları, ülkenin hemen her bölgesinden öğretmen ve öğrenciler ile çok sayıda davetli katıldı.

Açılış töreninde konuklara hitap eden Makedonya Cumhurbaşkanı Prof. Dr. Gyorge İvanov, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan ile canlı bağlantı sırasında, "Ali Rıza Efendi Anı Evi" Projesi'nin açılış töreninde bulunduğundan duyduğu memnuniyetin yanısıra, başta Başbakan Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere, Türk halkına ve özellikle TİKA'ya desteklerinden dolayı teşekkürlerini iletti.

Makedonya Cumhurbaşkanı Prof. Dr. İvanov, söz konusu projenin Makedonya'ya gelecek olan ziyaretçiler ve turistler açısından büyük önem taşıdığını vurgulayarak, Mayıs ayı içerisinde Türkiye'nin Soma ilçesinde meydana gelen maden faciasından dolayı, ülke olarak duydukları üzüntüyü ve taziyelerini dile getirdi.

EKOAVRASYA, "YILIN SİVİL TOPLUM KURULUŞU" ÖDÜLÜNE LAYIK GÖRÜLDÜ

Türksoy'la İpekyolu Dergisi ve İpekyolu Stratejik Araştırmalar Merkezi tarafından 11'incisi düzenlenen İpekyolu 'Yılın Altın Adamları' Ödül Töreni İstanbul Gönen Hotel'de gerçekleştirildi.

Kurulduğu 2007 yılından itibaren Türkiye'nin Avrasya ülkelerine yönelik politikaları çerçevesinde şekillendirilmiş bir gelecek inşasına aktif bir sivil toplum kuruluşu olarak özellikle gerçekleştirmekte olduğu lobicilik faaliyetleri yapmış olduğu katkılardan ve yurtiçi gerekse yurt dışında STK'lar, üniversiteler, enstitü ve akademiler ile ortaklaşa icra ettiği projelerden dolayı Avrasya Ekonomik İlişkiler Derneği, İpekyolu Yılın Altın Adamları kapsamında ''Yılın Sivil Toplum Kuruluşu'' ödülüne layık görüldü.

EkoAvrasya'nın ödülünü Avrasya Ekonomik İlişkiler Derneği Başkanı Hikmet Eren, Gagavuzya Özerk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mihail Formuzal'ın elinden aldı.

Tören'de TBMM Başkanı Cemil Çiçek, Orman ve Su işleri Bakanı Veysel Eroğlu, TİKA Başkanı Serdar Çam, Gagauzya Cumhurbaşkanı Mihail Formuzal ve 16 ayrı ülkeden katılan bürokrat ve devlet adamlarına ödül verildi.

Ödül töreninde konuşan İstanbul Milletvekili Dr. İsmail Safi ise, Türk dünyasının çok büyük bir aile olduğunu ifade ederek, yaklaşık 250 milyon nüfuslu bir aile olduklarını söyledi. Safi, Türkler›in çok büyük bir coğrafyada yaşadıklarını anımsatarak, «Bu coğrafyada hizmet veren, insanlarımızı, soydaşlarımızı, kandaşlarımızı, dostlarımızı birbirleriyle tanıştıran, bir araya getiren, bu konuda katkı sağlayan İpekyolu Grubu›na ve Seyfullah Türksoy›a teşekkür ediyorum» şeklinde konuştu.

Törende konuşan Gagavuzya Özerk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Mihail Formuzal, 7 yıl önce gerçekleşen ödül törenine katıldığını belirterek, "O zaman da söyledim. Biz Gagavuzlar az varız ama varız. Sizin yardımlarınızla bugün biliniyoruz" diye konuştu. Formuzal, birçok Gagavuz gencinin yurt dışında eğitim aldığını aktararak, Türkiye'yi Türk dünyasını peşine takacak bir lokomotif olarak niteledi.

Türksoy'la İpekyolu Dergisi Yayın Yönetmeni, İpekyolu Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı Seyfullah Türksoy da İpekyolu kavramının önemine değinerek, ödül töreninin amacının Türkiye'yle kardeş ülkeler arasında bağları geliştirmek olduğunu söyledi.

Türksoy, kültür ve iletişim köprüleri kurmak istediklerini aktararak, ideallerinin önemli bir kısmını gerçekleştirmeye başladıklarını anlattı. Dünyanın her yerinde Türk varlığını araştırdıklarını, en uç noktalara ulaşmaya çalıştıklarını kaydeden Türksoy, hizmetlerinin daha kalıcı olması amacıyla İpekyolu Stratejik Araştırmalar Merkezi'ni kurduklarını hatırlattı.

Türksoy, merkezde 30 ayrı sivil toplum kuruluşunun temsil edildiğini vurgulayarak, "Allah nasip ederse, şimdiye kadar gündeme gelmeyen pek çok konuyu gündeme getireceğiz. Bunların başında uyuşturucu konusu var. Şu anda maalesef gerek Türkiye'de gerekse de Türk dünyasında en büyük problem budur. Biz hala problemleri halının altına süpürüyoruz. Bugün binlerce gencimiz bu tuzağa düşüyor. Biz, İpekyolu Stratejik Araştırmalar Merkezi olarak ilk gündeme getireceğimiz konulardan biri budur" diye konuştu.

11. kez düzenlenen İpekyolu Yılın Altın Adamları Ödül Töreni›nde ödül alanlar şöyle:

Gagauzya Cumhurbaşkanı Mihail Formuzal, Kazakistan Türkiye Büyükelçisi Canseyit Tüymebayev, Azerbaycan İstanbul Başkonsolosu Hasan Sultanoğlu Zeynalov, Özbekistan İstanbul Başkonsolosu Abrar Gulyamov ve TİKA Başkanı Serdar Çam, Cemal Yangın, Halil Uluer, Amerika Ahıska Türk Toplum Merkezi Başkanı İslam Şahbenderov, Amerika-Dayton Eğitim Vekili Adil Baglrov, Romanya-Türkiye Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı Tamer Atalay, Kosova-Mamuşa Belediye Başkanı Arif Bütüç, Dünya Türkmenler Birliği Başkanı İsmail Demirdüzen, TRT Avaz, Prof. Dr. Oktay Belli, Kürşat Zorlu, Ahmet Yesevi Kültür Derneği Başkanı Fatma Sönmez, Kamil Salduz ve Gürcistan Borçalı Türkleri Birliği Başkanı Zalimxan Mammadli "Türk Dünyası'na hizmet ödülü"ne layık görülürken, Prof. Dr İlham Rahimov "Türkiye-Rusya Dostluk ve İşbirliği Onur Ödülü'nü, Anar Mamadov "Yurt dışında Yılın Sivil Toplum Kuruluşu Ödülü'nü, Serdar Gökhan "Sanata Hizmet Onur Ödülü"nü, Turgut Torunoğulları "Yılın Turizm Yatırımcısı Ödülü"nü, Hikmet Eren "Yılın Sivil Toplum Kuruluşu Ödülü"nü, Mesut Arıcı "Orta Asya'da Yılın FirmasıÖdülü"nü, Fikret Yazıcı "Türk Ekonomisi'ne Hizmet Ödülü"nü, Erkut Taşer "Kırgızistan Yılın Firması Ödülü"nü, Dünya Yaşılık Derneği Genel Başkanı Umut Çınar "İnsanlığa Hizmet Ödülü"nü, Sakarya Valisi Hüseyin Avni Coş "Yılın Valisi Ödülü"nü, Ümraniye Belediye Başkanı Hasan Can ise "Yılın Belediye Başkanı Ödülü"nü aldı.

K.K.T.C.'DE ANLAMLI İŞBİRLİĞİ PROTOKOLÜ

Kuzey Kıbrıs Genç İş Adamları Derneği (GİAD) ile Avrasya Ekonomik İlişkiler Derneği (EkoAvrasya) arasında işbirliği protokolü imzalandı.

Protokol imza törenine, KKTC Başbakanı Özkan Yorgancıoğlu, KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Dr. Sibel Siber, KKTC Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanı Aziz Gürpınar, KKTC Sağlık Bakanı Ahmet Gülle ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri katıldı.

Protokol ile GİAD ve EkoAvrasya, üstlenmiş oldukları ortak amaç ve hedeflerinden hareketle, ekonomi ve kültür alanlarındaki faaliyetlerinin uyumlu bir biçimde gelişmesi için uluslararası düzeyde yardımlaşma, dayanışma ve işbirliği konularında ortak hareket etme kararı aldılar.

Kuzey Kıbrıs ile alakalı yapmış oldukları çalışmalarla Türkiye'de önemli bir misyon üstlenerek gündem yaptıklarını ifade eden EkoAvrasya Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Eren, "Türkiye için büyük önem arz eden Kuzey Kıbrıs ile alakalı iki ülke arasında ekonomik ve sosyal sahalarda işbirliği süreci devam etmektedir. İki dernek olarak bu sürece bir sivil toplum inisiyatifi olarak katkı sağlamanın mutluluğunu yaşıyoruz. Ümit ediyorum ki önümüzdeki günlerde ortaklaşa gerçekleştireceğimiz etkinlikler bu sürece daha da ciddi katkı sağlayacaktır" dedi.

GİAD Başkanı Arsen Angı ise "Bu işbirliği protokolü çerçevesinde ekonomi ve iş dünyasına yönelik sempozyum, eğitim, panel, konferans ve ülke tanıtım ziyaretleri gibi faaliyetlerde ortak hareket etmeyi planlıyoruz. Yapacağımız bu etkinlikler ülkeler arasındaki dostluğa da katkı koyacaktır" dedi.

GİAD'ın kuruluşunun 25. yıl etkinlikleri kapsamında gerçekleştirilen protokol imza törenine EkoAvrasya Dışilişkiler Koordinatörü Niyazi G. Atay ve EkoAvrasya Kadın Komisyon Başkanı Yeşim Özcan da hazır bulundular.

EKOAVRASYA, K.K.T.C'DE ÖNEMLİ BİR BAŞARIYA İMZA ATTI

II.Uluslararası Kariyer Fırsatları Forumu ve Kıbrıs Türk Ürünleri Fuarı gerçekleştirildi.

Üniversite öğrencilerinin kariyer planlamalarına katkıda bulunarak staj ve iş imkanlarını artırmayı, ayrıca Kıbrıs Türk ürünlerini tanıtarak ihracatı artırmayı hedefleyen II. Uluslararası Kariyer Fırsatları Forumu ile Kıbrıs Türk Ürünleri Fuarı başarı ile gerçekleştirildi.

Doğu Akdeniz Üniversitesi (DAÜ), Kıbrıs Türk Sanayi Odası ve Avrasya Ekonomik İlişkiler Derneği (EkoAvrasya) işbirliğinde, Kuzey Kıbrıs Turkcell ana sponsorluğunda düzenlenen organizasyonda 60'a yakın firma stant açtı.

3 panel ve 33 seminerin düzenlendiği etkinlikte,12 ülkeden 70'i aşkın iş insanı yer alıyor. İki gün sürecek forum ve fuar kapsamında yerli ve yabancı iş insanları, iş olanaklarını görüşmek üzere ikili temaslarda bulundular.

Forum ve fuarın açılışı, Rauf Raif Denktaş Kültür ve Kongre Merkezi'nde Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu, Başbakan Özkan Yorgancıoğlu, Dışişleri Bakanı Özdil Nami ile Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı Ahmet Kaşif'in de katıldığı törenle gerçekleştirildi.

Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu, açılış töreninde yaptığı konuşmada, DAÜ'nün kuruluş yasasını 1986 yılında Meclis'ten geçirerek, kuruluşunu gerçekleştiren başbakan olarak en büyük hayallerinden birinin bugün gerçekleşmiş olmasını görmekten büyük mutluluk duyduğunu ifade etti.

Üniversitelerin, sadece öğrenim kurumu olarak hizmet vermesini hiçbir zaman yeterli bulmadıklarını kaydeden Eroğlu, "Üniversitelerin kurulduklari bölgelerde veya ülkelerde öğrenci yetiştirmekle birlikte o ülkenin ihtiyaç duyduğu bilgi ve teknolojiyi de sanayinin ve iş adamlarının hizmetine sunmakla da görevli olduklarını düşünmekteyim. Ayni zamanda yetişen öğrencilere iş imkanları sağlaması açısından da sanayi-üniversite işbirlikleri son derece önemlidir" dedi.

Öğrencilere kariyer tavsiyelerinde de bulunan Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu, kariyer yapmak ve planlamanın günümüz dünyasının önemli kişisel hedefi ve problemi olduğunu kaydetti.

18 yıl başbakanlık yaptığını ve bugün de Cumhurbaşkanı olarak siyasi kariyerini sürdürmekte olduğunu belirten Eroğlu, tüm kariyeri boyunca kendisine yardımcı olan unsurları "çok çalışmak", "en iyisini yapmak", "sabır" ve "sebat" olarak açıkladı.

Eroğlu, "Öncelikle, ne iş yaptığınızın pek bir önemi yok. Hangi işi yaparsanız yapın, mutlaka en iyisini yaptığınızdan emin olun. Bununla birlikte çalışkanlık, sabır ve sebat en önemli unsurlardır" dedi.

Başbakan Özkan Yorgancıoğlu da, organizasyonları düzenleyenleri kutladı. Eğitimin

önemli bir olay olduğunu kaydeden Başbakan Yorgancıoğlu, yaşamın kendisinin ise, deneyimlerin eğitimle birleştirilmesi olduğunu, etkinliğin de deneyimleri aktaracak olması açısından önemli olduğunu vurguladı.

Dışişleri Bakanı Özdil Nami de, ülkedeki siyasi ve iktisadi koşulların fırsata dönüşememesinin en önemli nedeninin Kıbrıs sorunu olduğunu belirterek, çözümsüzlüğün, fayda sağlayacak ekonomik ilişkileri engellediğini ifade etti.

Tüm olumsuz koşullara rağmen kısıtlamaları kaldırmak için çabalarını sürdürdüklerini kaydeden Nami, ekonomi, sanayi ve ticaret alanında devlet kuruluşları, mesleki kuruluşlar ve sivil toplum örgütleriyle sürekli irtibat halinde olduklarını, yurt dışındaki temsilciliklerin de çaba ve katkılarıyla dışa açılmalarını sağlamaya çalıştıklarını söyledi.

Bayındırlık ve Ulaştırma Bakanı Ahmet Kaşif de, etkinliğin KKTC'yi dünyayla buluşturmanın bir adımı olduğunu belirtti. Bakan Kaşif, bu tür etkinliklerin KKTC'de üretilen ürünlerin dünyaya açılması açısından da önemli bir adım olduğunu vurgulayarak, "Dünyaya yavaş yavaş açılıyoruz. Bu açılma daha hızlı olmalı" dedi.

DAÜ Rektörü Prof. Dr. Abdullah Öztoprak da, Kariyer Günleri'nin, öğrencilerin mezuniyet sonrası yaşamlarına ışık tutmak amacıyla düzenlendiğini kaydetti.

Öztoprak, öğrencilerin profesyonel yaşamda başarılı olmaları için ellerinden geleni yaptıklarını söyledi.

KTSO Başkanı Ali Çıralı ise, EkoAvrasya Derneği ile Dışişleri Bakanlığı'nın yurt dışı temsilciliklerinin de katkılarıyla farklı ülkelerden 70'i aşkın iş insanını ağırlamakta olduklarını söyledi.

Çıralı, fuarın düzenlenme amaçlarından birisinin KKTC'de eğitim gören öğrencilerin staj ve iş olanaklarını artırmak, diğer amacın da Kıbrıs Türk ürünlerini yerli halka ve yurt dışından gelen öğrenci ve iş insanlarına tanıtmak olduğunu belirtti.

EkoAvrasya Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Eren de, derneğin en önemli vizyonlarından birinin KKTC'nin uluslar arası arenada bilinirliğini artırmak olduğunu ifade etti. Eren, bu kapsamda Kıbrıs Türk halkı ile Türkiye ve Avrasya arasında önemli ölçüde ekonomik sosyal ve kültürel dostluk köprüleri kurmayı başardıklarını belirtti.

Kuzey Kıbrıs Turkcell İnsan Kaynakları Genel Müdür Yardımcısı Zühre Aydan Ayaz da, insana yatırımı en önemli yatırım olarak gördüklerini, bu sebeple organizasyonda yer almaktan büyük onur duyduklarını söyledi.

DAÜ Mezunlarla İletişim ve Kariyer Araştırma Müdürü ve Rektör Koordinatörü Yrd. Doç. Dr. Rasime Uyguroğlu da, etkinliği mezun olacak öğrencileri iş hayatına hazırlamak için düzenlediklerini söyledi.

EkoAvrasya'nın daveti ile, Kosovalı Bakan Afrim Hoti'nin Siyasi Danışmanı olan, Ekonomik Kalkınma Bakan Yardımcısı Ramadan Hasani'nin başkanlık ettiği ve Kosova Cumhuriyetinden bir heyet ve birçok iş adamı da organizasyon kapsamında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetini ziyaret etti.

Ekonomik Kalkınma Bakanlığı Heyeti, VIVA Fresh, Universum College, Intereminex, Uniqa Sigal, Tekstili, Durguti gibi şirketleri temsil eden Kosovalı iş adamlarından oluşuyordu.

Kıbrıs'a gerçekleştirilen ziyaret sırasında, Bakan Yardımcısı Hasani, bir çok yetkili ve işletme ile çok sayıda görüşmeler yaptı. Bu vesileyle, Bakan Ozdil Nami'nin kendisini kabul ettiği, Dış İşleri Bakanlığı ile, çok çeşitli alanlarda Kosova Cumhuriyeti ile Kıbrıs arasında işbirliği konulu bir çalışma toplantısı gerçekleştirildi.

Bu toplantıda, her iki tarafta, özellikle ekonomi alanında olmak üzere birçok alanda ki işbirliğini arttırmak için istekli olduklarını kaydettiler.

Ekonomik Kalkınma Bakan Yardımcısı, Ramadan Hasani, ve işletmeler, her iki ülkenin işletmelerinin ticari mübadeleye girebilecekleri ekonomik işbirliği alanında somut eylemlerin izleneceği konsunda ki umutlarını dile getirdirler.

Kosova'dan gelen Heyet ayrıca, yiyecek üretimi ve turizmi de içeren bir çok sektörde faaliyet gösteren birçok işletmeyi de ziyaret etti.

Kıbrıs Türk Cumhuriyetine gerçekleştirdiği gezide, Kosova heyeti en gelişmiş alanlardan birinin yaz sezonunda çok çeşitli tatil hizmetleri sunan turizim sektörü olduğunu gördü.

KIBRIS MÜZAKERELERİ
ANKARA'DA MASAYA YATIRILDI

Türkiye ile KKTC arasındaki sosyal ve kültürel bağları geliştirmek, ekonomik alanda katkı sağlamak ve KKTC'deki yüksek potansiyelin üretime dönüştürülmesine vesile olmak için faaliyetler gerçekleştiren Avrasya Ekonomik İlişkiler Derneği (EkoAvrasya), üstlenmiş olduğu misyon doğrultusunda gelenkesel olarak düzenlemekte olduğu çalıştayların dördüncüsünü Ankara'da gerçekleştirdi.

"Kıbrıs'ta Çözüm Sonrası Beklentilerin Karşılanması" konulu Çalıştayda, Kıbrıs'ta devam etmekte olan toplumlararası müzakerelerde tartışılan konular ve tarafların bu konular ile ilgili değerlendirmeleri masaya yatırıldı. Çalıştay sonrası hazırlanacak raporlar Türkiye Cumhuriyeti ve KKTC devlet yetkililerine sunulacak.

Çalıştaya, başta KKTC Cumhuriyeti Meclisi Başkanı Dr. Sibel Siber olmak üzere TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı Prof. Dr. Fırat Purtaş, T.B.M.M. Gümüşhane Milletvekili Feramuz Üstün, Ankara Milletvekili Tülay Selamoğlu, Iğdır Milletvekili Dr. Sinan Ogan, Türk Parlamenterler Birliği Başkanı Nevzat Pakdil, EkoAvrasya Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Eren, EkoAvrasya Kadın Çalışmaları Komisyonu Başkanı ve EkoAvrasya Dergisi Editörü Yeşim Özcan, Kıbrıs konusunda çalışmalarıyla tanınan akademisyenler, bürokratlar, KKTC'den ve Türkiye'den kanaat önderleri ve gazeteciler katıldı.

Uluslararası arenada devlet dışı aktörlerin rolünün gitgide artmasına bağlı olarak STK'ların ulusal sınırların ötesine geçmeye başladığına, bu nedenle de kamu diplomasisi çalışmalarında devletlerin en önemli partnerleri haline geldiğine dikkat çeken EkoAvrasya Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Eren, "Avrasya Ekonomik İlişkiler Derneği olarak kurulduğumuz ilk günden itibaren aktif bir STK olarak gerçekleştireceğimiz lobicilik faaliyetleri ile gündem oluşturmaya özen gösteriyoruz. Kıbrıs sorununun çözümü için gelinen bu noktada Kıbrıs Türk halkının çıkarlarını gözeten, uzun soluklu bir çözümün kısa zamanda oluşmasını dileyerek, önyargıları, negatif düşünceleri, umutsuzluğu bir kenara bırakıp şimdi 'Ada için diyalog vakti' diyoruz" dedi.

Programa katılan ve emeği geçenlere çok teşekkür ederek konuşmalarına başlayan TÜRKSOY Genel Sekreter Yardımcısı Prof. Dr. Fırat Purtaş, "TÜRKSOY olarak kurulduğumuz ilk günden bu yana, 21 yıldır önemli bir kültür diplomasisi faaliyeti yürütmekteyiz. KKTC de TÜRKSOY'un bir üye ülkesi olarak faaliyetlerde bulunan aynı zamanda gözlemci ülke sıfatını taşıyan önemli ülkelerden biridir" dedi. Konuşmasının sonunda Purtaş, Türk dünyasına verdiği hizmetleri sebebiyle EkoAvrasya Yönetim Kurulu Başkanı Hikmet Eren'e "TÜRKSOY 20. yıl madalyası" nı takdim etti.

T.B.M.M. Ankara Milletvekili Tülay Selamoğlu yaptığı konuşmasında, T.B.M.M.'de farklı görüşler vardır ancak mesele Kıbrıs olduğunda hepimiz tek yürek oluruz, çünkü Kıbrıs bizim canımızdır." dedi.

Konuşmasında Azerbaycan ile "bir milletin iki devleti" olduğumuza dikkat çeken T.B.M.M. Iğdır Milletvekili Dr. Sinan Ogan, "Bu söz özellikle Kıbrıs için söylenmelidir." dedi.

KKTC'nin üç kıtanın birleştiği bir noktada fiziki büyüklüğünün küçük ancak bu büyüklüğün çok üzerinde bir anlam ifade ettiğine dikkat çeken T.B.M.M. Gümüşhane Milletvekili Feramuz Üstün, "Kıbrıs bizim için bir memleket meselesidir. Türkiye ne kadar güçlü olursa diğer Türk devletleri ve Kıbrıs da o kadar güçlü olacaktır. Bunun için bizim her zaman güçlü olmamız gerekiyor" dedi.

Parlamenterler Birliği Başkanı Nevzat Pakdil de yaptığı konuşmasında Türkiye'nin her zaman Kıbrıs yanında olduğunu ve bundan sonra da yanında olmaya devam edeceğini vurguladı. Sözlerine "Soma bizlerin ortak acısıdır, ortak yasımızdır" diyerek başlayan KKTC Cumhuriyet Meclisi Başkanı Dr. Sibel Siber, "Kıbrıs'ta çözüm yönünde hareketliliğin arttığı bu günlerde "Kıbrıs'ta Çözüm Sonrası Beklentilerin Karşılanması" konulu bu çalıştay şüphesiz ayrı bir önem kazanmaktadır. Öncelikle, çoğunuzun ziyaret ettiği Kıbrıs Adasının ne denli güzel bir ada olduğunu söyleyerek başlamak istiyorum sözlerime... ama bu güzellik ne yazık ki bir sorun ile gölgeleniyor. Yıllardır!.. Yarım asırdan da fazla!... Kıbrıs dendiği zaman ilk çağrıştırdığı sözcüklerden biri sorun... Kıbrıs ve sorun adeta birbirini tamamlayan iki sözcük... Çünkü 48 yıldır böyle anılıyor" dedi.

18 ay aradan sonra iki toplum arasında yeniden başlayan müzakerelerden tüm beklentilerinin bu sorunun adil ve kalıcı bir çözümle sonuçlanması ve Kıbrıs'ın artık bir sorun olarak değil de bir barış adası olarak anılması olduğunu ifade eden Siber, "bu çalıştay'ın hayata geçirilmesinden dolayı EkoAvrasya Derneğine çok teşekkür ediyorum" dedi.

MiR® office furniture

www.mirofis.com

SEAT ARENA

www.seatarena.net

TÜVRheinland

Merkez : Merkez Mah. Cemil Bey Sok. No:8 Esenboğa Yolu Üzeri 12.Km.,Yıldırımkent Mevkii Pursaklar – Ankara – Türkiye. - Tel: +90 312 349 37 53 (pbx) - Fax: +90 312 351 29 44
Fabrika : 5.5. Otosan Sit., Ankara Yolu Üzeri, 7. Km. Yıldırım – Bursa – Türkiye.
e-posta : info@seatarena.net

"Soma'da hayatlarını kaybeden madenci kardeşlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve aziz milletimize başsağlığı dileriz."

EkoAvrasya

KOBİ İHRACAT ATILIMI PAKETİ İLE DÜNYAYA AÇILMAYA HAZIR OLUN! BÜTÜN DÜNYAYA...

Faiz ve/veya döviz alış kur oranlarına duyarlı müşteriler için farklı kredi seçenekleri ile diğer destek ürün ve hizmetlerinin yer aldığı "**İhracat Atılımı Paketi**" Halkbank'ta.

halkbankkobi.com.tr | 444 0 401 KOBİ Dialog

HALKBANK

Üreten Türkiye'nin Bankası

Üst üste 3. kez Avrupa'nın en iyi havayolu seçildik. Bu gurur Türkiye'nin.

Dünyanın en saygın sivil havacılık değerlendirme programı Skytrax, milyonlarca yolcuya "Avrupa'nın en iyi havayolu hangisi" diye sordu.

Cevap bu sene de değişmedi.

Türk Hava Yolları 3 senedir Avrupa'nın en iyi havayolu. Türkiye'nin dünyadaki gururu. Yolcularımıza sonsuz teşekkürler. Çalışanlarımıza gönülden tebrikler.

DÜNYA DAHA BÜYÜK. KEŞFET.

TURKISH AIRLINES

TURKISHAIRLINES.COM

Skytrax Passenger Choice ödüllerinde Avrupa'da 2013 yılının en iyi havayolu seçildi.

A STAR ALLIANCE MEMBER